

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı

İNGİLİZCE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE 21.YÜZYIL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Arzu AYDIN

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı

İNGİLİZCE ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ ÇERÇEVESİNDE
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE 21.YÜZYIL BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

THE EXAMINATION OF 21ST CENTURY SKILLS IN TEACHER EDUCATION
WITHIN THE FRAMEWORK OF ENGLISH PRE-SERVICE TEACHERS' VIEWS

Arzu AYDIN

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Arzu AYDIN'ın hazırladığı "İngilizce Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Öğretmen Eğitiminde 21.Y¼zyıl Becerilerinin İncelenmesi" başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı

Prof. Dr. H¼nkar KORKMAZ

J¼ri Üyesi (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin TAN ŞİŞMAN

J¼ri Üyesi

Doç. Dr. Hanife AKAR

J¼ri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Nevriye YAZÇAYIR

J¼ri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Sevinç GELMEZ BURAKGAZI

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından 05/ 07/ 2019 tarihinde uygun gör¼lm¼ř ve Enstit¼ Yönetim Kurulunca .... / .... / ..... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali Ekber ŞAHİN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Bu çalışmanın amacı, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına verdikleri öneme yönelik görüşleri ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Tarama deseninde yürütülen bu çalışma, Ankara ilinde bulunan devlet üniversitelerinin İngilizce öğretmenliği lisans programında 2017-2018 bahar döneminde öğrenim gören 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın veri toplama aracını, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş “21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği”, “21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi” ve “Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi” olmak üzere üç farklı veri toplama aracının birleşiminden oluşan “İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu” oluşturmaktadır. Araştırma verileri, betimleyici istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kendilerini sırasıyla “*kültürlerarası beceriler*”, “*öğrenme ve yenilenme becerileri*”, “*kariyer becerileri*” ve “*yaşam becerileri*” yeterli hissettikleri tespit edilmiştir. 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin bulgularda ise, öğretmen adayları sırasıyla “*öğrenme ve yenilenme becerilerine*”, “*yaşam becerilerine*”, “*kültürlerarası becerilere*” ve “*kariyer becerilerine*” sahip olmaya önem vermektedirler. Ayrıca, İngilizce öğretmen adayları aldıkları hizmet öncesi eğitimi, 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılması açısından yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan hareketle, 21.yüzyıl becerilerinin, İngilizce öğretmenliği lisans programına, tüm bileşenler dikkate alınarak istendik ve kasıtlı öğrenme yaşantıları oluşturacak şekilde entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: 21.yüzyıl becerileri, hizmet öncesi İngilizce öğretmen eğitimi, İngilizce öğretmen adayları.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the English pre-service teachers' competence perceptions of the 21st century skills, their views on the importance of the 21st century skills and the reflections of the 21st century skills in the courses offered in pre-service teacher education. As a survey, the study was carried out with 223 senior pre-service English teachers enrolling public universities in Ankara in the 2017-2018 academic year. The data collection instrument of the study was "The 21st Century Skills Form for Pre-service English Teachers" which is the combination of three different data collection instruments, namely, "The 21st Century Skills Competence Perception Scale", "The Survey on the Importance of 21st Century Skills" and "The Survey on the 21st Century Skills in Faculty of Education Courses" developed by the researchers. The data were analysed with descriptive statistical methods. According to the findings, the pre-service English teachers felt themselves competent "*intercultural skills*", "*learning and innovation skills*", "*career skills*" and "*life skills*" respectively. In the findings related to the importance of having 21st century skills, the pre-service English teachers attached importance to have "*learning and innovation skills*", "*life skills*", "*intercultural skills*" and "*career skills*" respectively. In addition, pre-service English teachers stated that they found pre-service education inadequate for the acquisition of 21st century skills. Based on these results, it is suggested that the 21st century skills should be integrated into English pre-service teacher education program by forming a desirable and deliberate learning experiences considering all the components.

Keywords: 21st century skills, pre-service English teacher education, pre-service English teachers.

Teşekkür

Çalışmamın tamamlanmasında en büyük katkıyı sağlayan, desteğini, bilgisini ve deneyimlerini hiçbir zaman esirgemeyen, sabırla bana zaman ayıran kıymetli hocam ve tez danışmanım sayın Dr. Öğr. Üyesi Gülçin TAN ŞİŞMAN' a,

Tez savunma komisyonumda değerli görüş ve önerileri ile tezime çok kıymetli katkılarda bulunan değerli hocalarım sayın Prof. Dr. Hünkar KORKMAZ' a, Doç. Dr. Hanife AKAR' a, Dr. Öğr. Üyesi Nevriye YAZÇAYIR' a ve Dr. Öğr. Üyesi Sevinç GELMEZ BURAKGAZİ' ye,

Bu süreçte her zaman yanımda olan ve beni her zaman destekleyen canım aileme ve inancını, güvenini, sevgisini bana her daim hissettirerek en zor anlarımı bile kolaylaştıran, yüzümü güldürüp yoluma devam etmem için beni yüreklendiren eşim Volkan AYDIN' a sonsuz teşekkür ederim.

İçindekiler

Öz	ii
Abstract	iii
Teşekkür	iv
Tablolar Dizini.....	vii
Şekiller Dizini.....	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	x
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi	7
Araştırma Problemi	9
Sayıltılar	9
Sınırlılıklar	9
Tanımlar	10
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	11
21.Yüzyıl Becerileri	11
21.yüzyıl Becerileri Çerçevesi.....	11
Türkiye’de Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.....	20
Türkiye’de Hizmet Öncesi İngilizce Öğretmen Eğitimi.....	23
Öğretmen Eğitiminde 21.yüzyıl Becerileri.....	25
İlgili Araştırmalar	31
Bölüm 3 Yöntem.....	39
Araştırmanın Deseni	39
Evren ve Örneklem	41
Veri Toplama Süreci.....	44
Veri Toplama Araçları	44
Verilerin Analizi	62
Bölüm 4 Bulgular ve Yorumlar.....	64

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Bulgular	64
İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	68
İngilizce Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Süresince Aldıkları Derslerde 21.Yüzyıl Becerilerinin Yansımalarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	72
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler	80
İngilizce Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Sonuçlar ve Tartışma.....	80
İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma.....	85
İngilizce Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Süresince Aldıkları Derslerde 21.Yüzyıl Becerilerinin Yansımalarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma.....	88
Uygulamaya Yönelik Öneriler	92
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	94
Kaynaklar	39
EK-A: P21 21.yüzyıl Becerileri Öğrenme Çerçevesi Açıklamaları.....	117
EK-B: Ankara İlinde Bulunan Devlet ve Vakıf Üniversitelerine Yönelik Bilgiler ...	120
EK-C: AFA Sonrası Belirlenen Faktörlere Göre Madde Dağılım	121
EK-Ç: DFA Sonrası Belirlenen Faktörlere Göre Madde Dağılım	122
EK-D: İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu (İÖYBF)	123
EK-E: Etik Komisyonu Onay Bildirimi	126
EK-F: Etik Beyanı.....	127
EK-G: Yüksek Lisans Çalışması Orijinallik Raporu.....	128
EK-H: Thesis Originality Report.....	129
EK-I: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	130

Tablolar Dizini

Tablo 1 21.yüzyıl Becerileri Sınıflandırmalarının Karşılaştırılması.....	18
Tablo 2 Uluslararası ve Ulusal Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri	29
Tablo 3 Araştırmanın Evrenini Oluşturan Üniversitelerin Kurumsal Profil.....	41
Tablo 4 Ankara İli Devlet Üniversitelerinde 2018 Yılına ait İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Mezun Sayısı.....	42
Tablo 5 Çalışmaya Katılan İngilizce Öğretmen Adaylarına ilişkin Özellikler	42
Tablo 6 Araştırma Problemleri ve Veri Toplama Araçları	45
Tablo 7 İÖYBF Bölümleri ve Kapsamı	45
Tablo 8 Alan Yazında 21.Yüzyıl Becerilerine Yönelik Geliştirilen Veri Toplama Araçları	48
Tablo 9 YBYAÖ Deneme Formuna Yönelik Faktör Analizi Varsayımlarına ilişkin İşlemler ve Bulgular.....	48
Tablo 10 YBYAÖ Deneme Formuna ilişkin Her Bir Faktöre Ait Öz Değer, Varyans ve Kümülatif Varyans Yüzdeleri	51
Tablo 11 Dört Faktörlü YBYAÖ Deneme Formu Maddelerinin Faktör Yük Değerleri	51
Tablo 12 YBYAÖ Deneme Formu Alt Boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa Değerleri ve Madde Sayıları	53
Tablo 13 YBYAÖ Nihai Formuna ait Faktör Analizi Varsayım İşlemleri ve Bulguları	54
Tablo 14 YBYAÖ Nihai Formuna ilişkin DFA Sonucu Elde Edilen Uyum İndeksi Değerleri ve Yorumu	54
Tablo 15 YBYAÖ Nihai Uygulama Sonrası Tekrarlanan DFA' ya ilişkin Uyum İndeksi Değerleri.....	56
Tablo 16 YBYAÖ Nihai Formu Alt Boyutlarına Yönelik Cronbach Alfa değerleri ve Madde Sayıları	58
Tablo 17 YBSÖA Pilot Uygulamaya Yönelik Madde Analiz Sonuçları.....	59
Tablo 18 YBSÖA Nihai Uygulamaya Yönelik Madde Analiz Sonuçları.....	60
Tablo 19 İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Bulgular	64

Tablo 20 İngilizce Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Becerilere ilişkin Yeterlilik Algıları	65
Tablo 21 İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğrenme ve Yenilenme Becerilerine ilişkin Yeterlilik Algıları.....	65
Tablo 22 İngilizce Öğretmen Adaylarının Kariyer Becerilerine ilişkin Yeterlilik Algıları	67
Tablo 23 İngilizce Öğretmen Adaylarının Yaşam Becerilerine ilişkin Yeterlilik Algıları	67
Tablo 24 İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle ilgili Görüşlerine ilişkin Betimsel İstatistikler	68
Tablo 25 Öğrenme ve Yenilenme Becerilerine Sahip Olmanın Önemine ilişkin Bulgular	69
Tablo 26 Yaşam Becerilerine Sahip Olmanın Önemine ilişkin Bulgular	70
Tablo 27 Kültürlerarası Becerilere Sahip Olmanın Önemine ilişkin Bulgular	70
Tablo 28 Kariyer Becerilerine Sahip Olmanın Önemine ilişkin Bulgular	71
Tablo 29 21.Yüzyıl Becerilerinin Kazandırılması Açısından Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimine ilişkin Bulgular.....	72
Tablo 30 21.yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından Alan ve Alan Eğitimi Derslerine ilişkin Bulgular	72
Tablo 31 21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan Alan ve Alan Eğitimi Derslerine ilişkin Bulgular	73
Tablo 32 21.Yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine ilişkin Bulgular	73
Tablo 33 21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan Mesleki Bilgisi Derslerine ilişkin Bulgular	74
Tablo 34 21.yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından Genel Kültür Derslerine ilişkin Bulgular	74
Tablo 35 21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan Genel Kültür Derslerine ilişkin Bulgular	75
Tablo 36 İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlilik Algıları ve Bu Becerilere Sahip Olmanın Önemine ilişkin Bulgular.....	78

Şekiller Dizini

Şekil 1. P21 21.yüzyıl becerileri çerçevesi	2
Şekil 2. P21 21.yüzyıl öğrenme çerçevesi.....	13
Şekil 3. Araştırma süreci	40
Şekil 4. YBYAÖ'nün geliştirme sürecinin aşamaları	46
Şekil 5. YBYAÖ deneme formu yamaç- birikinti grafiği.....	50
Şekil 6. DFA sonrası YBYAÖ ait model.....	57

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

AACTE: Amerikan Öğretmen Eğitimi Kurumları Birliği (The American Association of Colleges for Teacher Education)

AYA: Avrupa Yükseköğretim Alanı

C21: 21.Yüzyıl Öğrenme ve Yenilikçilik için Kanadalılar (Canadians for 21st Century Learning & Innovation)

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EDYBA: Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi

FNBE: Finlandiya Ulusal Eğitim Kurumu (Finnish National Agency for Education)

ISTE: Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu (International Standards of Technology Education)

İÖYBF: İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

NCREL: Merkez Kuzey Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (The North Central Regional Educational Laboratory)

NIE: Singapur Ulusal Eğitim Enstitüsü (National Institute of Education)

NRC: Amerikan Ulusal Araştırma Konseyi (The American National Research Council)

P21: 21.Yüzyıl Becerileri Ortaklığı (The Partnership for 21st Century Skills)

TEPAV: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TYÇ: Türkiye Ulusal Yeterlikler Çerçevesi

TYYÇ: Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi

YBSÖA: 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi

YBYAÖ: 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

Bölüm 1

Giriş

Bu bölüm kapsamında, araştırmanın problem durumuna, amacına ve önemine, problem cümlesi ve alt problemlerine, sayıtlarına, tanımlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

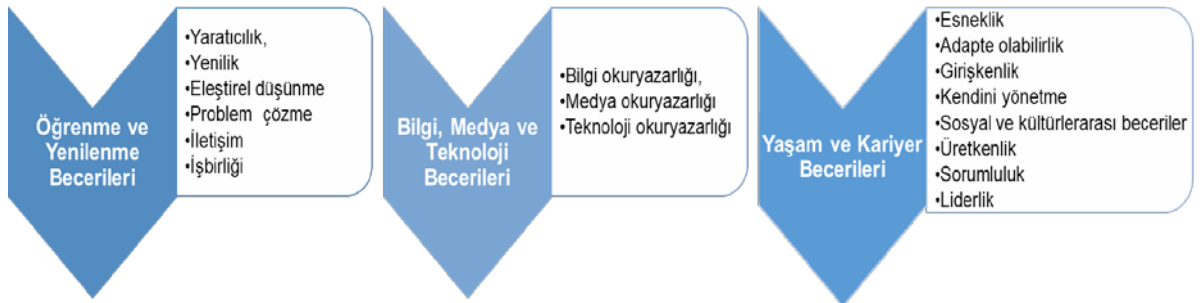
Problem Durumu

Bilimsel ve teknolojik alanda birçok değişim ve gelişmenin yaşandığı 21.yüzyıl dünyasında, nitelikli bilgi üretme ve nitelikli insan yetiştirme tüm ülkelerin birincil hedefi haline gelmiştir. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde bilgiye nasıl, ne zaman ve nereden ulaşabileceğini bilen, sahip olduğu bilgiyi analiz edebilen, günlük hayatına aktarabilen ve ürüne dönüştürebilen bireylerden oluşan bilgi toplumuna (Aktan ve Vural, 2016; Balay, 2004; Drucker, 1994; Toffler,1981) ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi toplumunda bireylerden, yaşam boyu öğrenme felsefesini benimseyip, rekabetçi ekonomik yapı ile küreselleşen toplumsal yapıya adapte olmaları, her gün gelişen ve değişen teknolojiyi yakalayabilmeleri beklenmektedir. Bu dönüşümü sağlayan ve sürdürebilen toplumlar bilimsel, teknolojik, ekonomik açıdan gelişmiş ve toplumsal refah düzeyi giderek artan ülkeler arasında yerini almaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2006). Wang (2012), dünyada eğitimin değişen rolünü ortaya koymak amacıyla yürüttüğü araştırmasında, eğitim amaçlarının zaman içerisinde evirilerek, mevcut amaçların öğrencilerin şu anda ve gelecekte ihtiyaç duyacakları becerilerin kazandırılmasına ve hızla değişen istihdam politikaları için kalifiye bireyler yetiştirilmesine odaklandığını belirtmiştir. Bu bağlamda, bireylerin iş dünyasında başarılı bir şekilde yer alabilmeleri, politik, sosyolojik ve küresel değişimlere uyum sağlayabilmeleri amacıyla, temel bilgi ve becerilerinde ilerisinde “21.Yüzyıl Becerileri” olarak tanımlanan birtakım becerileri edinmeleri gerekmektedir (Dede, 2010; Silva, 2009; Trilling ve Fadel, 2009) 21.yüzyıl becerileri, bilgi toplumunda ihtiyaç duyulan insan profilinin sahip olması gereken yeterlikleri kapsamaktadır (Dede, 2010; Ellis, 2012; Wagner, 2008).

Günümüz çağında eğitimcilerden, işverenlere, politika yapıcılara kadar geniş bir kesim, toplumun başarıyla bütünleştirilmesinde ve sürdürülebilir kalkınmanın yakalanmasında 21.yüzyıl becerilerinin yaşamsal öneme sahip olduğunu

vurgulamaktadır (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü-The Organization for Economic Cooperation and Development [OECD], 2011; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü -The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2014; Soland, Hamilton ve Stecher, 2013). Değişen küresel ekonomide başarılı olma, bilgi çağı teknolojisini kullanma, üretme ve geliştirme, küresel vatandaş olma gibi hedeflere ulaşmak birçok ülke, üniversite, sivil toplum kuruluşu, organizasyon ve şirketler aracılığıyla farklı paydaş ve organizasyonlar kapsamında “21. Yüzyıl Becerileri” olarak sınıflandırılmıştır (Amerikan Ulusal Araştırma Konseyi -The American National Research Council [NRC], 2011; Griffin, Care ve McGaw, 2012; Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı ve Metiri Grubu- The North Central Regional Educational Laboratory and Metiri Group [NCREL], 2003; OECD, 2005; Soland, Hamilton ve Stecher, 2013; Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu- International Standards of Technology Education - [ISTE], 2007; 21.Yüzyıl Beceri Ortaklığı- The Partnership for 21st Century Skills [P21], 2009).

21.yüzyıl becerilerinin belirlenmesine yönelik olarak yürütülen birçok proje ve yayımlanan rapor arasında en kabul gören ve en geniş paydaş ağına sahip çerçeve olan P21, küresel işgücünün beş milyondan fazla üyesini temsil eden, herkes için yenilikçi, kanıta dayalı eğitim politikaları ve uygulamaları geliştirmek amacıyla, iş dünyası, devlet ve eğitim liderlerinin bir araya geldiği bir oluşumdur (Zhao, 2009; P21, 2009). P21 oluşumu kapsamında belirlenen ve üç temel boyut altında yer alan on yedi alt boyuttan oluşan 21.Yüzyıl Becerileri Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. P21 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (P21, 2009).

P21’de, sadece 21.yüzyıl becerilerinin belirlenmesinin, bütüncül olarak öğrenme-öğretme sürecinde yeterli olmadığı vurgulanarak, Standartlar ve Değerlendirme, Program ve Öğretim, Mesleki Gelişim ve Öğrenme Ortamlarından

oluşan “Destek Sistemi” de çerçeveye dâhil edilerek 21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi (Framework for 21st Century Learning) oluşturulmuş ve 21.yüzyıl becerilerinin, 21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesinin her bir ögesine entegre edilmesi gerektiği belirtilmiştir (P21, 2009). Bu bağlamda P21, 21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesinin 21.yüzyıl becerilerinin entegrasyonunda eğitim sisteminin temel öğelerini dikkate alan ve gelişimini destekleyen bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Örneğin, Amerikan Öğretmen Eğitimi Kurumları Birliği (The American Association of Colleges for Teacher Education [AACTE]) ve P21 ortaklığında hazırlanan raporda, öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin entegrasyonu ve geleceğin eğitimcisi olacak öğretmen adaylarına, bu becerilerin kazandırılmasının önemi ve gerekliliği vurgulanmıştır (P21 ve AACTE, 2010). Buradan hareketle, hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında 21.yüzyıl becerilerinin yansımaları ve öğretmen adaylarının bu becerilere sahip olma yeterliliklerinin incelenmesi, mevcut durumun ortaya konulması ve 21.yüzyıl becerilerinin eğitim sisteminin her basamağına dâhil edilmesi açısından bir gerekliliktir.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeler, diğer alanlarda olduğu gibi toplumların nitelikli insan gücü yetiştirmesindeki en önemli etken olan eğitim sisteminin de yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu durum, eğitim sisteminin temel yapı taşı olan 21.yüzyıl becerilerine sahip öğretmenlerin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından hazırlanan Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023 (2017b) raporunda bu durum şöyle ifade edilmiştir:

“Eğitim sistemlerinin nihai amacı; topluma faydalı, toplumsal değerleri gözetken, etkili iletişim becerilerini edinmiş, değişime uyum sağlayabilen, öğrenme kaynaklarına erişme ve bunlardan etkin bir şekilde yararlanma becerilerini kazanmış, bilgi iletişim teknolojilerini verimli kullanabilen, kendisiyle ve toplumla barışık, inisiyatif alan, araştıran, sorgulayan ve eleştirel düşünme becerilerine sahip özgür bireyler yetiştirebilmektir. Bu niteliklere sahip bireylerden oluşacak bir toplumun inşasında en önemli görev ise öğretmenlere düşmektedir” (s.1).

Farklılaşan öğrenci profili, değişen eğitim teknolojileri ve sürekli yenilenen, dinamik mesleki gelişim anlayışı öğretmenlerin yeterliliklerini, 21.yüzyıl becerileri çerçevesinde güncellemesi gerekliliğini doğurmuştur (İnal ve Büyükyavuz, 2013;

Türk Eğitim Derneği [TED], 2009). Örneğin; AACTE ve P21 birlikte yürüttükleri 21.yüzyıl Bilgi ve Becerileri ve Öğretmen Eğitimi (2010) çalışmasında öğretmen adaylarının, 21.yüzyıl bilgi ve becerileriyle donatılmasını ve bu becerilerin sınıf içi uygulamalarına entegrasyonunun gerekliliğini vurgulamıştır. Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği'nin (TÜSİAD), "Okulda Üniversite: Türkiye'de Öğretmen Eğitimi Yeniden Yapılandırmak İçin Bir Model Önerisi" (2013) adlı raporunda 21.yüzyılda var olabilmek için, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasının bir zorunluluk olduğu ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik olarak, öğretmen eğitimi başta olmak üzere, her seviyedeki okul programlarına 21.yüzyıl becerilerinin entegre edilmesi önerilmiştir. Yavuz, Özkaral ve Yıldız'ın "Uluslararası Raporlarda Öğretmen Yeterlikleri ve Öğretmen Eğitimi" (2015) başlıklı çalışmalarında, Avrupa'da Öğretmen Eğitimi/ Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Eğitim Komitesi (European Trade Union Committee for Education) Politika Raporu, Avrupa'da Öğretmen Eğitiminde Yeşil Kitap /Yüksek Kalite Eğitim ve Öğretim İçin Üstün Nitelikli Öğretmen Eğitimi raporu, Öğretmen Yeterlik ve Kalitesinde Ortak Avrupa Prensipleri gibi farklı raporlar analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen bulgulardan biri de öğretmenlerin çağın getirdikleriyle birlikte, görev ve niteliklerinin değişime uğraması ve problem çözme, takım çalışması gibi 21.yüzyıl becerilerine sahip olma gerekliliğidir. Ayrıca, ülkemizde yayınlanan birçok raporda gerek yetiştirilmek istenen nitelikli bireylerin gerekse bu bireyleri yetiştirecek öğretmenlerin, eleştirel düşünme, araştırma, kültürel farklılıklara saygılı olma yaratıcılık, problem çözme, girişimci, bilgi, teknoloji ve medya okuryazarlığı ve etkili iletişim gibi 21.yüzyıl becerilerini edinmelerinin önemi ve gerekliliği vurgulanmıştır (MEB, 2017a; MEB, 2017b; MEB, 2015; MEB, 2019; Türkiye Yeterlilik Çerçevesi [TYÇ], 2016). Bu bağlamda, yarının öğretmenleri olan öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerini edinmiş ve öğrenme-öğretme süreçlerine bu becerileri yansıtabilecek eğitimciler olarak yetişmesi, eğitim sisteminin tüm öğeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracağı açıktır. Buradan hareketle, geleceğin öğretmenlerinin, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlik algılarının ve bu becerilerin kazanılmasına verdikleri önemin ortaya konulmasına odaklanan bilimsel araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

21.yüzyıl becerilerinin bireylere kazandırılması, hayat boyu öğrenmenin devamlılığı ve dolayısıyla başarılı bir profesyonelleşme için büyük önem

taşımaktadır. Yükseköğretim kurumlarının, bireylere bu özelliklerin kazandırılması açısından rolü büyüktür (Boe, 2013; Washer, 2007). Çağın gerektirdiği niteliklere sahip bireyler yetiştirmenin yolu, nitelikli öğretmen eğitimi ile mümkündür (Özer ve Gelen, 2008; Taşkaya, 2012; Zhao, 2010). Bu bağlamda, yükseköğretim kurumlarının eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarının yetiştirilmesi bakımından farklı bir değere ve öneme sahiptir. Eğitim fakülteleri hâlihazırda 21.yüzyıl öğreneni olan öğretmen adaylarını, 21.yüzyıl becerileriyle donatılmış ve bu becerilerin öğretimini yapabilecek öğretmenler olarak yetiştirmekle sorumludur (Orhan-Göksun, 2016). Bu bağlamda, şimdinin öğrencileri, geleceğin eğitimcileri olacak öğretmen adaylarına hizmet öncesi öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

21.yüzyılda insanlar arası iletişim, sosyal, turistik, ekonomik ve kültürel ilişkiler gelişmiştir. Bununla birlikte farklı dilden ve kültürden gelen kişiler arasında iletişim ve etkileşim de artmıştır. Siyasi, kültürel, ekonomik etkileşimler sonucunda bireyler, kendi ülkelerinde yaşamlarında kullandıkları diller dışında farklı bir dil kullanmaya ihtiyaç duymaktadır. Çünkü yabancı dil bilmek bireye, halen yaşamakta olduğu kendi dünyasından daha farklı ve daha büyük bir dünyayı tanımaya katkı sağlamaktadır (Avşar, 2001). İngilizce, dünyanın en çok öğrenilen, konuşulan ve uluslararası ortak dillerden (Lingua Franca) biri olması (Crystal, 1997; Jenkins, 2007; Gnutzmann, 1999; McKay, 2002; Seidlhofer, 2005), dünya ticaretinin, siyasetin, turizmin, kültürler arası etkileşimin, bilim ve teknolojinin bu dil ile gerçekleşmesi (British Council ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı [TEPAV], 2014; Harmer, 2015; Tsui ve Tollefson, 2007; Widdowson, 1997) sebebiyle, ülkemizde de ilkokuldan itibaren zorunlu ders olarak öğretilen birinci yabancı dildir (Özdemir, 2006; Genç, 2004).

2013 yılında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB), 6 sayılı kararıyla zorunlu İngilizce dersleri 2.sınıftan itibaren başlatılmıştır (TTKB, 2013). Ancak İngilizce eğitiminde her kademedeki yıllardır gerçekleştirilen değişim ve düzenlemelere rağmen, istenilen düzeyde başarıya henüz ulaşamamıştır (Önce Eğitim- İngilizce Yeterlilik Endeksi -Education First English Proficiency Index- [EF EPI], 2018; TEPAV, 2014). Örneğin, 88 ülke ve ana dili İngilizce olmayan 1,3 milyon kişinin katılımıyla EP tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkiye, 2017 yılı verilerine göre 11 sıra gerileyerek, 2018 yılında 88 ülke arasında 73.sırada "çok

düşük seviye” kategorisinde yer almıştır (EF-EPI, 2018). Bu bağlamda gerek yabancı dil olarak İngilizce öğretiminin niteliğinin artırılmasında gerekse öğrencilerin bilgi çağının gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip olarak yetiştirilmesinde en temel aktörlerden olan İngilizce öğretmen eğitiminin önemi daha da artmaktadır.

Eğitim alanında 21.yüzyıl becerilerine ilişkin çalışmalar 2000’li yılların başlarından itibaren uluslararası alan yazında yerini almaya başlamış ve günümüzde farklı bileşenler ve değişkenler açısından incelenmeye devam edilmektedir. Uluslararası alan yazında yürütülen araştırmaların bir kısmında öğrencilerin veya öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeyleri (Aguila, 2015; Boe, 2013; Egan, Maguirea, Christophers ve Rooney, 2017; Fox, 2011; Johnson, Buhler ve Hillman, 2010; King, 2012; Louis, 2012; Velez, 2012), bir kısmında bu becerilerin programlara ve sınıf içi uygulamalara yansımaları (Ellis, 2012; Hillman, 2012; Ruettgers, 2013; Voogt ve Ronlin, 2012), bir kısmında da okul müdürleri ve bölge yöneticilerinin 21.yüzyıl becerisine sahip olma düzeyleri ve bu becerilerin uygulamalara yansıtılma düzeyi (Cho, 2012; Egnor, 2013; Gittisriboongul, 2013; Sweet, 2014) incelenmiştir. Ayrıca araştırmaların bir kısmı farklı branştaki öğretmen adaylarının bu becerileri kazanmalarına yönelik uygulamaları incelemek (Mahmud ve Ismail, 2010; Valli, Perkkilä ve Valli, 2014); bir kısmı ise İngilizce öğretmen adaylarının bu becerileri kazanmalarına ilişkin uygulamaları ve bu becerilerle ilgili görüşlerini araştırmak (Cimermanova, 2015; Shoffner, 2007) amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de de 21.yüzyıl becerilerine yönelik çalışmaların 2000’li yılların başında alan yazında yer almaya başladığı görülmektedir. Ulusal alanda yapılan çalışmalarda, öğrencilerin veya öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeyleri (Karakaş, 2015; Keskin ve Yazar, 2015; Korkut ve Akkoyunlu, 2008; Kotluk ve Kocakaya, 2015; Savuran, 2014), farklı branştaki öğretmen adaylarının bu becerilere sahip olma düzeyleri (Akkoyunlu ve Kurbanoğlu, 2003; Can ve Kaymakçı, 2015; Günüş, Odabaşı ve Kuzu, 2013; Gürbütürk ve Koç, 2012; İşleyen ve Küçük, 2013; İzci ve Koç, 2012; Köğçe, Özpınar, Mandacı-Şahin ve Aydoğan-Yenmez, 2014; Orhan-Göksün, 2016; Sural, 2017; Şahin, 2010) ve İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri kazanmalarına ilişkin uygulamalar ve bu becerilere sahip olma düzeyleri (Bedir, 2019; Çelen, 2018; Güner, 2015; Savuran, 2014; Yurdakul, Ursavaş ve Becit-İşçitürk, 2014) incelenmiştir.

Ulusal ve uluslararası alan yazında yürütülen çalışmalar değerlendirildiğinde; öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerine yönelik çalışmaların sayıca arttığı ve genellikle 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerini konu alan çalışmaların yürütüldüğü gözlemlenmektedir. Buna ek olarak, yürütülen çalışmalarda farklı değişkenler ve farklı 21.yüzyıl beceri çerçevelerine göre geliştirilen veri toplama araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Ancak, yıl sınırı konulmaksızın gerek ulusal (ULAKBİM vb.) gerekse uluslararası (Web of Science, ERIC,vb.) dizinlerde yürütülen alan yazın taramasında, hizmet öncesi eğitimlerinin son yarısını tamamlamak üzere olan İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algılarının, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına verdikleri öneme yönelik görüşlerinin, lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüş ve deneyimlerinin bütüncül olarak incelenmesine odaklanan çalışmalara rastlanılamamıştır.

Bu bilgiler ışığında, hizmet öncesi öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde incelenmesi bu araştırmanın farklılığını ve gerekliliğini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına verdikleri önem ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Eğitim sistemi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle hızlanan toplumsal değişimin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dinamik bir süreci takip etmek zorundadır (Erol, 2011; Genç, 2017; MEB, 2015). Küreselleşen dünya, rekabetçi ekonomi ve hızla gelişen teknolojinin gerisinde kalmamak için ülkelerin eğitim sistemleri sürekli güncellenmelidir (Finebold ve Notabartolo, 2010; Zhao, 2009) Bilgi toplumu, bireylerden ihtiyaç duyulan bilgiye ulaşabilmesi, edindiği bilgiyi yeniden yapılandırması ve yeni bilgiler üretmesini beklemektedir (Balay, 2004; Özkan, 2009) Bu bağlamda, eğitim kurumlarında 21.yüzyıl becerilerinin eğitimin her aşamasına dâhil edilmesi ve sürekliliğinin sağlanması gerekmektedir (Ellis, 2012; Hillman, 2012). Bununla birlikte, eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri olacak öğretmen adaylarının, 21.yüzyıl becerilerini edinmiş profesyoneller olarak mesleğe

başlamaları, ulusal ve uluslararası alanda başarılı bir eğitim sistemine sahip olmanın ön koşulu olarak değerlendirilmektedir (Häkkinen, Järvelä, Mäkitalo-Siegl, Ahonen, Näykki ve Valtonen, 2017; Orhan-Göksün, 2016 ; TYÇ, 2016; Singapur Millî Eğitim Bakanlığı, Singapur Ulusal Eğitim Enstitüsü- National Institute of Education [NIE] , 2009).

Bu bağlamda, çalışmadan elde edilen bulguların, öğretmen adaylarının bakış açısından, İngilizce öğretmenliği lisans programının TYÇ (2016), MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri (2017a), MEB Öğretmen Strateji Belgesi, (2017b) ve MEB Stratejik Plan 2015-2019 (2015) raporlarında da önemle vurgulanan 21.yüzyıl becerilerini edinmiş öğretmenler olarak ne derece hazırladığına ilişkin mevcut durumun ortaya konulmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının bu becerilere sahip olmanın önemine yükledikleri anlam, öğretmen eğitiminde ihtiyaç duyulan, iyileştirmesi gereken alanlara dikkat çekerek, gelecekteki öğretmen yetiştirme program geliştirme çalışmalarına dolayısıyla program geliştirme uzmanlarına, öğretmen eğitimcilerine ve alan eğitimcilerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yürütülen bu çalışmanın önemini ortaya çıkaran diğer nokta ise, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma yeterlilik algılarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir ölçeğin alan yazına kazandırılmasıdır. Son yıllarda 21.yüzyıl becerilerine yönelik çalışmalar artmasına rağmen, bu alanda ölçek geliştirme çalışmalarının sınırlı sayıda olduğu gözlemlenmiştir (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016; Kang, Kim, Kim ve You, 2012; Ravitz, Hixson, English ve Mergendoller, 2012). Ayrıca, alan yazında, dünya çapında kabul gören P21-21.yüzyıl Öğrenme Çerçevesinin bütün alt boyutlarını kapsayan ve öğretmen adaylarına yönelik çok az ölçeğin yer aldığı tespit edilmiştir (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016).

Bu çalışmayı alandaki diğer araştırmalardan ayıran diğer bir önemli husus ise; hizmet öncesi öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde yeterlik, önem, derslere yansımalar açısından incelenmesiyle ortaya konulan bulguların çok yönlü olarak incelemesidir. Bu bağlamda, elde edilen bulguların hedeflenen program ile en temel paydaş olan öğretmen adayları tarafından deneyimlenen program arasındaki uyumu ortaya koyması beklenmektedir.

Son olarak araştırmadan elde edilen bulguların, Türkiye'deki hizmet ncesi İngilizce ğretmen eğitimine ilişkin durumunun analiz edilmesiyle hem yurt içi hem de yurt dışı alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

Bu çalışmanın problemi, son sınıf İngilizce ğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına verdikleri önem ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Alt problemler.

1. Son sınıf İngilizce ğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları nasıldır?
2. Son sınıf İngilizce ğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Son sınıf İngilizce ğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Sayıtlılar

Bu alışma kapsamında araştırmaya katılan son sınıf İngilizce ğretmen adaylarının veri toplama aralarındaki sorulara, gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtarak yanıt verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Ankara ilinde bulunan Gazi Üniversitesi, Hacettepe niversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi İngilizce ğretmenliği lisans programında 2017-2018 bahar döneminde öğrenim gören 233 son sınıf İngilizce ğretmen adayına uygulanan ve P21-21.yüzyıl öğrenme erevesi temel alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilen "İngilizce ğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu" (İYBF) aracılığıyla toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

Tanımlar

21.yüzyıl becerileri. “Kişilerin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle her geçen gün daha da küreselleşen dünyaya uyum sağlayabilmeleri ve rekabetçi iş piyasasında başarıya ulaşabilmeleri için sahip olmaları gereken öğrenme ve yenilenme bilgi, medya ve teknoloji yaşam ve kariyer becerileridir” (P21, 2009, s.1).

Bu çalışma kapsamında 21.Yüzyıl Becerileri, P21 oluşumu kapsamında “öğrenme ve yenilenme”, “bilgi, medya ve teknoloji becerileri” ve “yaşam ve kariyer becerileri” olarak belirlenen üç temel boyut ve bu boyutlara ilişkin olarak belirlenmiş 17 alt boyuttan oluşan beceri seti (bkz. Şekil 1) olarak tanımlanmaktadır.

Yeterlilik. “Bir işi etkili ve verimli bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir” (MEB, 2017a, s. 2).

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, “21.yüzyıl becerileri”, “21.yüzyıl beceriler çerçeveleri”, “Türkiye’de hizmet öncesi öğretmen eğitimi”, “Türkiye’de hizmet öncesi İngilizce öğretmen eğitimi” ve “Öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerileri” ile ilgili kuramsal temeller ve ilgili araştırmalar sunulmuştur.

Araştırmanın Kuramsal Temeli

21.Yüzyıl Becerileri

21.yüzyılda küresel ekonomi, modernleşme, teknolojik gelişmeler ve bilgi çağı toplumlarda hızlı bir değişime yol açmıştır (Prensky, 2010; Friedman, 2005). Bu durum, ülkelerin ulusal ve uluslararası kalkınma, sürdürülebilir refah ve rekabetçi ekonomi için ihtiyaç duydukları ve yetiştirmek istedikleri nitelikli bireylerin sahip olması gereken yeterliliklerin ve becerilerin değişimini de beraberinde getirmiştir (Ananiadou ve Claro, 2009; Gardner, 2010). Bireylere kazandırılmak istenen bu beceri ve yeterlilikler, alan yazında “21.yüzyıl Becerileri” olarak adlandırılmıştır (Dede, 2010; Silva, 2009; Trilling ve Fadel, 2009). “Kişilerin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle her geçen gün daha da küreselleşen dünyaya uyum sağlayabilmeleri ve rekabetçi iş piyasasında başarıya ulaşabilmeleri için sahip olmaları gereken öğrenme ve yenilenme, bilgi, medya ve teknoloji, yaşam ve kariyer becerileridir” (P21, 2009, s.1). 21.yüzyıl becerilerinin sınıflandırılması amacıyla farklı kurum ve kuruluşlar çeşitli paydaşlar bir araya gelerek 21.yüzyıl beceri çerçevelerini oluşturmuşlardır. Aşağıda, farklı kurum ve kuruluşlar tarafından oluşturulan 21.yüzyıl becerilerine yönelik çerçeveler açıklanmıştır.

21.yüzyıl becerileri çerçeveleri. Bireylerin gerek eğitim süreçlerinde gerekse profesyonel yaşamlarında başarılı olmaları amacıyla birçok ülke, sivil toplum kuruluşu, üniversite, organizasyon, kurumsal liderler, eğitimciler gibi paydaşların desteğiyle farklı “21.Yüzyıl Becerileri Çerçeveleri” oluşturulmuştur. Aşağıda bu çalışmanın da temelini oluşturan P21 Çerçevesi ile alan yazında kabul gören diğer 21.Yüzyıl Beceri Çerçevelerine ilişkin açıklamalar sunulmuştur.

21.yüzyıl beceri ortaklığı (The partnership for 21st century skills-P21). P21, öğrencileri 21.yüzyılın küresel ekonomisinde rekabet edebilmek ve donanımlı

bir küresel vatandaş olmaya hazırlamak amacıyla, iş dünyasıyla, eğitimcilerle ve politika yapıcılarla iş birliği yaparak 2002 yılında kurulmuş (P21, 2009), daha sonra 2018 yılında 21.yüzyılın öğrenme araçlarına ve kaynaklarına katkı sağlamak amacıyla 21.yüzyılın eğitimi üzerinde birçok çalışması olan Battelle for Kids kuruluşuna dahil olmuştur (Battelle for Kids, 2019).

P21 projesinde, anahtar disiplinler ve disiplinlerarası temalar üzerine kurgulanan; öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerilerinin tümünün etkin bir şekilde gerçekleşmesi için “21.yüzyıl Destek Sistemleri” oluşturulmuştur. Bunlar, 21.yüzyıl Standartları ve 21.yüzyıl Becerilerinin Ölçme-Değerlendirilmesi, 21.yüzyıl Programı ve Öğretimi, 21.yüzyıl Mesleki Gelişimi ve 21.yüzyıl Öğrenme Ortamlarıdır (P21, 2009).

P21-21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi (Framework for 21st Century Learning), 21.yüzyılın öğrenme çıktılarının gerçekleşmesi eğitim, yaşam, iş ve vatandaşlık alanlarında başarılı bireyler olmaları için ihtiyaç duydukları becerileri, bilgiyi, uzmanlığı ve destek sistemlerini tanımlamak amacıyla, eğitimciler, eğitim uzmanları ve iş dünyası liderlerinden gelen dönütler sonucunda P21 tarafından geliştirilmiştir (P21, 2009). P21-21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi, şekil 2’de verildiği gibi, üst kısım “öğrenme çıktıları” (learning outcomes), alt kısım ise “destek sistemlerini” (support systems) temsil etmektedir. 21. Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi dahilinde sadece 21.yüzyıl becerilerinin belirlenmesi değil, aynı zamanda bu becerilerin tüm eğitim sistemini kuşatarak, eğitimin temel öğelerinin her birine dahil edilmesi ve sürekli olarak geliştirilmesi de önemle vurgulanmıştır (P21, 2009).

Şekil 2. P21 21. yüzyıl öğrenme çerçevesi (Battelle for Kids, 2019).

Modelin merkezinde Temel Konular ve 21.yüzyıl Temaları yer almaktadır. Temel konular, İngilizce, okuma, dil sanatları, dünya dilleri, sanat, matematik, ekonomi, bilim, coğrafya, tarih, devlet ve vatandaşlık olarak belirlenmiştir (P21, 2009). Temel konulara entegre edilmesi tavsiye edilen 21.yüzyıl disiplinler arası temalar ise küresel farkındalık, finansal, ekonomi, işletme ve girişimcilik okuryazarlığı, sivil okuryazarlık, sağlık okuryazarlığı ve çevre okuryazarlığıdır (P21, 2009). Temel Konular ve 21.yüzyıl Temalarını da kapsayan ve üç bölümden oluşan 21.Yüzyıl Becerileri, modelin üst kısmında yer almaktadır. P21-21.Yüzyıl Öğrenme Çerçevesine göre bireyin sahip olması gereken beceriler ve yeterlilikler şöyledir (P21, 2009):

1. *Öğrenme ve Yenilenme Becerileri*; yaratıcılık, yenilik, eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve iş birliğidir.
2. *Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri*; bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığıdır.
3. *Yaşam ve Kariyer Becerileri*; esneklik, adapte olabirlik, girişkenlik, kendini yönetme, sosyal ve kültürlerarası beceriler, üretkenlik, sorumluluk ve liderliktir.

P21 21.yüzyıl Becerileri Öğrenme Çerçevesinin alt boyutlarına ilişkin detaylı açıklamaya EK-1'de yer verilmiştir.

Kuzey merkez bölgesel eğitim laboratuvarı ve Metiri grubu 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (The north central regional educational laboratory and metiri group-NCREL). NCREL ve Metiri Grubu'nun 2003 yılında küresel ve dijital çağın gereklerinin göz önüne alınması, işgücü ile ilgili mevcut raporların gözden geçirilmesi, ulusal ve uluslararası alanda tanınan beceri çerçevelerinin değerlendirilmesi ve eğitimci anketlerinden elde edilen veriler aracılığıyla iki yıllık ortak bir çalışma sonunda, 21.Yüzyıl Beceriler Çerçevesini oluşturmuştur (NCREL, 2003). Bu çerçevede 21.yüzyıl becerileri aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

1. *Dijital Çağ Okuryazarlığı*; görsel ve bilgi okuryazarlığı, temel, bilimsel, ekonomik ve teknolojik okuryazarlık, küresel farkındalık ve çok kültürlü okuryazarlık becerilerinden oluşmaktadır.
2. *Yaratıcı Düşünme*; uyum sağlama, karmaşık olaylarla başa çıkma ve öz yönetim, merak, yaratıcılık ve risk alma, üst düzey düşünme ve akıl yürütme becerilerinden meydana gelmektedir.
3. *Etkili İletişim*; ekip, işbirliği ve kişiler arası uyum becerileri, kişisel, sosyal ve toplumsal sorumluluk becerilerinden oluşmaktadır.
4. *Yüksek Verimlilik*; sonuçlara öncelik verme, planlama ve bunlarla başa çıkma, gerçek dünya araçlarını etkili kullanımı, ilgili ve yüksek kaliteli ürünler meydana getirme becerileridir (NCREL, 2003).

Amerikan ulusal araştırma konseyi 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (The American national research council [NRC]). NRC, 2005 yılında 21. yüzyıl becerilerini belirlemek, öğretmek, yaygınlaştırmak ve değerlendirmek amacıyla bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışma kapsamında düzenlenen atölye çalışmaları ve seminerler sonucunda öğrencilerin üniversite, akademik kariyer hayatı ve iş dünyası için ihtiyaç duydukları bilgi ve beceriler aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

1. *Bilişsel Beceriler*; eleştirel düşünme, rutin olmayan problem çözme ve sistematik düşünmedir.
2. *Kişilerarası Beceriler*; karmaşık iletişim, sosyal beceriler, takım çalışması,

kültürel duyarlılık ve çeşitliliklerle ilgilenmedir.

3. *İçsel-Özsel Beceriler*; öz-yönetim, zaman yönetimi, kişisel gelişim, öz-düzenleme, uyum ve yönetici işleyişi becerilerinden meydana gelmektedir (NRC, 2011).

Uluslararası eğitimde teknoloji topluluğu 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (International society for technology in education-[ISTE]). Dünya genelinde 100.000'den fazla eğitim paydaşına hizmet eden ISTE, 2007 yılında öğrenmenin öğrenci odaklı bir süreç olması ve 21.yüzyılın bireyleri olacak öğrencilerin iş hayatına katılımını kolaylaştırma amacına yönelik olarak hazırladığı Öğrenciler İçin Eğitim Teknolojileri Standartları Raporu'nu 2016 yılında güncellemiştir. Güncellenen yeni standartlar;

1. *Güçlendirilmiş Öğrenciler*; öğrenme hedeflerini belirleme ve hedeflere ulaşma, kendine özgü öğrenme ortamları oluşturma, teknolojiyi öğrenme ortamlarında kullanma becerilerine sahip olanlardır.
2. *Dijital Vatandaşlık*; birbirine bağlı bir dijital dünyada yaşama, öğrenme ve çalışma haklarını, sorumluluklarını ve fırsatlarını tanıma ve güvenli, yasal ve etik olan şekillerde hareket etmedir.
3. *Bilgi Yapılandırma*; bilgi yapılandırma, yaratıcı eserler üretme ve kendileri ve başkaları için anlamlı öğrenme deneyimleri yapmak için dijital araçları kullanma, eleştirel düşünme becerilerine sahip olmaktır.
4. *Yenilikçi Tasarımcı*; bir tasarım sürecinde, yeni, kullanışlı veya yaratıcı çözümler oluşturarak sorunları tanımlama ve çözmek için çeşitli teknolojiler kullanandır.
5. *Sayısal Düşünen*; problem çözme için teknolojiye yararlanma ve strateji geliştirendir.
6. *Yaratıcı İletişimci*; farklı kaynaklar, dijital ortamlar kullanarak kendini yaratıcı bir şekilde ifade edendir.
7. *Küresel İşbirlikçi*; yerel ve küresel takımlarla çalışma ve işbirliği yapma, öğrenmelerini zenginleştirmek için dijital araçlar kullanmasıdır (ISTE, 2016).

21.yüzyıl becerilerinin değerlendirilmesi ve öğretilmesi 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (Assessment & teaching of 21st century skills-[ATC21s]).

2009 yılında Avusturalya, Finlandiya, Portekiz, Singapur, Birleşik Krallık ve Amerika ve birçok kuruluşun ortak çalışmasıyla gerçekleştirilen ve 21.yüzyıl dünyasında toplumsal ve profesyonel hayatta etkili bir birey olmanın gerektirdiği becerilerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve öğrenme ortamlarına dâhil edilmesini amaçlayan ATC21s, 21.yüzyıl becerilerini dört temel boyut olarak belirlemiştir:

1. *Düşünme yolları*; yaratıcılık ve yenilikçilik, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi öğrenme, üstbilişsel becerileridir.
2. *Çalışma yolları*; etkili iletişim, işbirliği ve ekip çalışmasıdır.
3. *Çalışma için araçlar*; bilgi okuryazarlığı ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) okuryazarlığıdır.
4. *Dünyada yaşam*; yerel ve küresel vatandaşlık, yaşam ve kariyer, kişisel ve sosyal sorumluluk, kültürel farkındalık ve yeterlilik becerileridir (Griffin, Care ve McGaw, 2012).

Asya topluluğu (The Asian society). Uluslararası bir kurum olan Asya Topluluğu da 2013 yılında NRC raporunu da temel alarak, 21.yüzyıl Becerilerinin Ölçülmesi: Eğitimciler İçin Bir Rehber (Measuring 21st Century Competencies: Guidance for Educators) çalışmasını yayınlamıştır. Bu çalışma dahilinde 21.yüzyıl becerileri üç temel boyutta toplamıştır:

1. *Bilişsel Beceriler*; eleştirel düşünme, problem çözme ve bilgiyi kullanma, yaratıcılıktır.
2. *Kişilerarası Beceriler*; iletişim ve işbirliği, liderlik, küresel ve kültürlerarası farkındalıktır.
3. *Öze Dönük-İçsel Beceriler*; kendini yönlendirme, motivasyon, öğrenmeyi öğrenmedir (Soland, Hamilton ve Stecher, 2013).

Ekonomik işbirliği ve kalkınma örgütü 21.yüzyıl becerileri çerçevesi (The organization for economic cooperation and development-[OECD]).

OECD, 2005 yılında Anahtar Yeterliliklerin Tanımı ve Seçimi (The Definition And Selection Of Key Competencies -[DeSeCo]) projesi dahilinde, gençlerin ve yetişkinlerin, hayatın zorluklarına hazır olmaları, eğitim sistemlerinin ulaşılabilir ve

sürdürülebilir hedefler belirlemesi ve bireylerin hayat boyu öğrenme felsefesini devam ettirmesi amacıyla; (1) araçların etkileşimli bir şekilde kullanılması; (2) heterojen gruplarla etkileşim ve (3) özerk hareket etme olarak üç ana başlık altında anahtar yeterlilikler belirlemiştir (OECD, 2005). OECD 2018 yılında, öğrencilerin 2030'lı yıllarda sahip olmaları gereken becerilere ilişkin DeSeCo projesi kapsamında Eğitimin ve Becerilerin Geleceği- Eğitim 2030 (The Future Of Education And Skills-Education 2030) raporunu yayınlamıştır. Raporda beceriler üç alt kategoride tanımlamıştır:

1. Bilgi; bir alana ait bilgi, disiplinlerarası bilgi, epistemik ve süreçsel bilgidir.
2. Beceri; bilişsel, sosyal ve duygusal, uygulamaya yönelik becerilerdir.
3. Tutum ve Değerler; kişisel, yerel, toplumsal ve küreseldir (OECD, 2018).

Yukarıda detaylı olarak açıklandığı gibi alan yazında 21.yüzyıl becerilerini tanımlamak amacıyla farklı ülkelerde ve kuruluşlar tarafından belirlenmiş sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bu sınıflandırmaların karşılaştırılmasına Tablo 1' de yer verilmiştir.

Tablo 1

21.yüzyıl Becerileri Sınıflandırmalarının Karşılaştırılması

P21	NCRL	OECD	NRC	ISTE	ATC21	Asya Topluluğu
Öğrenme ve Yenilik Becerileri -Yaratıcılık -Yenilik -Eleştirel Düşünme, -Problem Çözme -İletişim ve İş Birliği	Dijital Çağ Okuryazarlığı -Temel, Bilimsel, Ekonomik ve Teknolojik Okuryazarlık -Görsel ve Bilgi Okuryazarlığı -Çok Kültürlü Okuryazarlık -Küresel Farkındalık	Bilgi - Bir alana ait bilgi - Disiplinlerarası bilgi - Epistemik ve süreçsel bilgi Beceri - Bilişsel Beceri - Sosyal ve Duygusal Beceri - Uygulamaya Yönelik Beceri Tutum ve Değerler -Kişisel Tutumlar -Yerel Tutumlar -Toplumsal Tutumlar -Küresel Tutumlar	Bilişsel Beceriler -Eleştirel Düşünme, -Rutin Olmayan Problem Çözme ve Sistemik Düşünme Kişilerarası Beceriler -Karmaşık İletişim -Sosyal Beceriler -Takım Çalışması -Kültürel Duyarlılık ve Çeşitliliklerle İlgilenme İçsel-Özsel Beceriler -Öz-Yönetimi -Zaman Yönetimi -Kişisel Gelişim -Öz-Düzenleme -Uyum ve Yönetici İşleyişi	Güçlendirilmiş Öğrenciler -Öğrenme Hedeflerini Belirleme ve Hedeflere Ulaşma -Kendine Özgü Öğrenme Ortamları Oluşturma -Teknolojiyi Öğrenme Ortamlarında Kullanma Dijital Vatandaşlık - Birbirine Bağlı Bir Dijital Dünyada Yaşama -Öğrenme ve Çalışma Haklarını, Sorumluluklarını ve Fırsatlarını Tanıma ve Güvenli, Yasal ve Etik Olan Şekillerde Hareket Etme Bilgi Yapılandırma - Bilgi Yapılandırma, Yaratıcı Eserler Üretme -Kendileri ve Başkaları İç	Düşünme Yolları -Yaratıcılık ve Yenilikçilik -Eleştirel Düşünme -Problem Çözme -Karar Verme -Öğrenmeyi Öğrenme -Üstbilişsel Beceriler Çalışma Yolları -Etkili İletişim -İşbirliği (Ekip Çalışması) Çalışma İçin Araçlar -Bilgi Okuryazarlığı -Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Okuryazarlığı Dünyada Yaşam -Yerel ve Küresel Vatandaşlık -Yaşam ve Kariyer, Kişisel ve Sosyal Sorumluluk	Bilişsel Beceriler -Eleştirel Düşünme -Problem Çözme ve Bilgiyi Kullanma -Yaratıcılık Kişilerarası Beceriler -İletişim ve İşbirliği -Liderlik -Küresel ve Kültürlerarası Farkındalık -Öze Dönük-İçsel Beceriler -Kendini Yönlendirme -Motivasyon -Öğrenmeyi Öğrenme
Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri -Bilgi Okuryazarlığı -Medya Okuryazarlığı -Teknoloji Okuryazarlığı	Yaratıcı Düşünce -Uyum Sağlama -Karmaşık Olaylarla Başa Çıkma -Özyönetim					
Yaşam ve Kariyer Becerileri -Esneklik -Adapte Olabilirlik -Girişkenlik -Kendini Yönetme -Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler -Üretkenlik -Sorumluluk ve Liderlik	Merak -Yaratıcılık ve Risk Alma - Üst Düzey Düşünme -Geçerli Bir Akıl Yürütme Etkili İletişim -Ekip, -İşbirliği ve Kişiler Arası Uyum Beceriler					

Tablo 1

21.yüzyıl Becerileri Sınıflandırmalarının Karşılaştırılması (devamı)

P21	NCRL	OECD	NRC	ISTE	ATC21	Asya Topluluğu
	-Kişisel, Sosyal ve Toplumsal Sorumluluk -Etkili İletişim Yüksek Verimlilik -Sonuçlara Öncelik Verme -Planlama ve Bunlarla Başa Çıkma -Gerçek Dünya Araçlarını Etkili Kullanımı İlgili ve Yüksek Kaliteli Ürünler Meydana Getirme Becerisi			Kullanma -Eleştirel Düşünme Yenilikçi Tasarımcı -Bir Tasarım Sürecinde, Yeni, Kullanışlı veya Yaratıcı Çözümler Oluşturarak Sorunları Tanımlama ve Çözmek İçin Çeşitli Teknolojiler Kullanma Sayısal Düşünen -Problem Çözme İçin Teknolojiden Yararlanma ve Strateji Geliştirme Yaratıcı İletişimci -Farklı Kaynaklar, Dijital Ortamlar Kullanarak Kendini Yaratıcı Bir Şekilde İfade Etme Küresel İşbirlikçi -Yerel ve Küresel Takımlarla Çalışma ve İşbirliği Yapma -Öğrenmelerini Zenginleştirmek İçin Dijital Araçlar		

Türkiye’de Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi

Öğretmen yetiştirme, Cumhuriyetin kurulduğu tarihten günümüze kadar eğitim sisteminin en öncelikli konularından biri olarak, Milli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planlarında üzerinde önemle durulan gündem maddesi olma özelliğini korumaktadır (Kavcar, 2002; YÖK, 2007). Öğretmen yetiştirme görevinin, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren farklı yapı ve düzeydeki kurumlar aracılığıyla yürütüldüğü görülmektedir (Karasolak, 2017). Türkiye’de 1923 ve 1973 yılları arasında ilkokullara öğretmen yetiştirme temel olarak İlköğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri tarafından gerçekleştirilmiştir (Başkan, 2001). 1924-1954 yılları arasında İlkokul öğretmenlerinin yetiştirme, şehir ve kasabalardaki ilkokullar ve köylerdeki ilkokullar olmak üzere iki farklı yönde ilerlemiştir (Karasolak, 2017). Köy ilkokullarına öğretmen yetiştiren kurumlar Köy Muallim Mektepleri (1927-1933), Eğitim Kursları (1936-1946), Köy Öğretmen Okulları (1938-1940) ve Köy Enstitüleri (1940-1954) olmuş, şehir ve kasaba ilkokulları için ise İlk Muallim Mektepleri/İlköğretmen Okulları (1936-1974) olmuştur (Sağlam, 2007). 1954 yılında Köy Enstitülerinin kapatılmasıyla, köy ve şehir okulları için ayrı öğretmen yetiştirme sistemine son verilmiş ve 1974 yılına kadar ilköğretim öğretmeni yetiştirme ilköğretim okullarıyla devam edilmiştir (Sağlam, 2007). 1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun yayımlanmasıyla birlikte, öğretmenlerin yükseköğretim düzeyinde eğitim almaları zorunlu hale getirilmiştir (Duman, 2009). Böylece, ilkokullara sınıf öğretmeni yetiştirmek amacıyla ilköğretmen okullarının bazıları MEB’e bağlı iki yıllık Eğitim enstitüsü dönüştürülmüş, diğerleri ise Öğretmen Lisesi olarak eğitime devam etmiştir (Deringöl, 2007; Sağlam, 2007).

1982 yılında bu kurumlar, Eğitim Yüksekokulları adı altında üniversitelere bağlanmışlardır. Bu okulların öğrenim süreleri, 1989 yılı itibarıyla 4 yıla çıkarılmıştır. 1992-1993 öğretim yılında ise, ilkokul öğretmeni yetiştirme görevi, eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bünyesinde sürdürülmeye başlanmıştır (Başkan, 2001, s.21-24). Sonrasında, Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri ve Yüksek Öğretmen Okulları, 1923-1982 yılları arasında genel eğitim veren ortaokul ve liselere öğretmen yetiştirme kurumları olarak görev almışlardır (Sağlam, 2007).

6 Kasım 1981 tarihinde, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası yürürlüğe girmiş, böylelikle MEB’e bağlı olan bütün öğretmen yetiştiren kurumlar üniversitelere

bağlanmıştır (YÖK, 2007). Bu yasa ile birlikte, öğretmen yetiştirme görevi sadece üniversitelere verilmiştir (Karasolak, 2017).

Üniversitelerin öğretmen yetiştirme görevini devir almasından 15 yıl sonra, YÖK öğretmen yetiştirmeye yönelik detaylı bir düzenleme gerçekleştirmiştir. Bu düzenleme, Dünya Bankası desteğiyle, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'nin (MEGP) alt kapsamındaki “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi” projesi ile MEB ile YÖK iş birliğinde gerçekleştirilmiştir (Öztürk, 2016). 1997 senesinde gerçekleştirilen “Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma” çalışması ile öğretmen yetiştiren kurumların öğretim süreleri, bölümleri, programları, Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği programı, öğretim elemanı yetiştirme, öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon çalışması, reform hareketinin sürdürülebilirliğini ve tesirini sağlamak amacıyla Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi (ÖYMK) kurulması ile ilgili revize ve yenilikler ortaya konulmuştur (YÖK, 2007). Yapılan değişikliklere göre güzel sanatlar, ilköğretim, beden eğitimi, bilgisayar eğitimi ve yabancı diller öğretmen adayları dört yıllık lisans programlarında yer alırken, ortaöğretimdeki diğer alanlara öğretmen yetiştirmek amacıyla iki farklı sistem oluşturulmuştur (Sağlam, 2007). İlk Eğitim Fakültesinde olan öğrenciler üç buçuk yıl süre ile alan derslerini Fen-Edebiyat Fakültelerinden almaları ve sonrasında bir buçuk yıl öğretmenlik formasyon derslerini de aldıktan sonra yüksek lisans mezunu olarak üniversiteden mezun olmalarıdır. İkinci sistem ise Fen-Edebiyat Fakültelerindeki öğrenciler, mezuniyetlerinden sonra formasyonda bir buçuk yıl tezsiz yüksek lisanslarını tamamlayarak öğretmen olma hakkı kazanacaktır (Bilir, 2011).

1997 yılında gerçekleştirilen uygulamadan sonra öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesi ve programların aksayan yönlerinin iyileştirilmesine yönelik olarak “Eğitim Fakültelerinin Yapılanmasında 2006-2007 Düzenlemesi” çalışması gerçekleştirilmiştir (YÖK, 2007). Yapılan değişikliklerle birlikte, alan ve alan eğitimi dersleri %50-60, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri %25-30 ve genel kültür dersleri %15-20 oranlarında belirlenmiş, fakültelere toplam kredilerinin yaklaşık %25'e oranında derslerini belirleme yetkisi verilerek seçmeli ders imkânı artırılmıştır (Karasolak, 2017). YÖK (2007) tarafından yapılan açıklamaya göre; yapılan düzenlemeler ile öğretmen eğitiminde, 1997 programlarının zayıf kalan genel kültür boyutu zenginleştirilmiş, “Topluma Hizmet Uygulamaları” adlı yeni bir ders programa

eklenmiş ve AB ülkeleri öğretmen eğitimi programlarının boyutlarıyla örtüşmesi sağlanmıştır.

Yükseköğretimde yeniden yapılanma çalışmaları, 2001 yılından itibaren Türkiye'nin de üye olduğu, 2010 yılında 47 ülkenin dahil olmasıyla Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın (AYA) oluşmasını kapsayan Bologna Süreci'nin faaliyet alanlarıyla uyumlu çalışmalar yapması amacıyla gerçekleştirilmiştir (Çelik, 2012; Yalı, 2017). YÖK'ün yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasına dair açıklamasında 21.yüzyıl becerilerinin etkileri net bir şekilde gözlemlenmektedir:

“Yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasının; ‘bireylerin dünyanın değişen koşullarına uyum sağlayabilecek bilgi, beceri ve yetkinliklerle donatılması, girişimde bulunmaktan ve sorumluluk yüklenmekten kaçınmayan, eleştirel düşünme becerilerine sahip, insan hakları ve demokrasi, çevresel, kültürel ve estetik değerler konularında duyarlı aktif yurttaşlar olması, ayrıca verilen eğitimin geniş kitlelere erişerek ülkenin yarışmacı potansiyelini geliştirmesi, yapılan araştırmaların uluslararası düzeyde saygınlığı olan bilim ve sanat üretimine yönelmiş olması, ülkenin rekabet edebilirliğine destek olması, topluma hizmet faaliyetlerinin etkin ve sürdürülebilir kılınmasını amaçlaması’ gerektiğini düşünüyoruz.” (YÖK, 2012, s.3)

Bu yeni yapılanmanın getirdiği en büyük değişikliklerden biri, ülkelerin yükseköğretim sistemlerindeki farklılık, hareketlilik ve tanınma sorunlarını çözmek amacıyla geliştirilen Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ne (European Credit Transfer System [ECTS]- [AKTS]) geçiş yapılmasıdır. Ayrıca, Yükseköğretim Genel Kurulu 2010'da daha önce kabul edilmiş olan Türkiye Ulusal Yeterlikler Çerçevesinin (TYÇ), Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi (TYYÇ) olarak değiştirilmesine ve bu kapsamda TYYÇ temel alanları olarak Uluslararası Eğitim Öğretim Sınıflandırma Standardının (International Standard Classification of Education [ISCED-97]) belirlediği temel alanların benimsenmesine karar vermiştir (YÖK, 2010). Böylece, öğrencilerin öğrenim gördükleri programın, program içerisindeki derslerin amaçlarını ve bunları başarıyla tamamladıklarında kazanacakları yeterliliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır (YÖK, 2010).

Ülkemizde hizmet öncesi öğretmen eğitimine ilişkin olarak gerçekleştirilen son değişiklik, 2018 yılında eğitim/eğitim bilimleri fakültelerinin bölüm ve anabilim

dalı alanlarının yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesidir. Bu güncellemenin gerekçesi YÖK (2018) tarafından 21.yüzyılın eğitim sistemleri ve öğretmen yetiştirmede çağa uygun gereklilikleri, Türk eğitim sisteminde meydana gelen yapısal değişiklikler, toplumsal ihtiyaçlar olarak ifade edilmiştir. Programlar, 2018-2019 öğretim yılından itibaren birinci sınıflarda uygulamaya konulmuştur. Yapılan düzenlemelerle mezun olacak öğretmen adaylarından beklenen nitelikler şöyle belirtilmiştir:

“Programlardan mezun olacak öğretmen adayının; (i) evrensel, milli ve yerel/bölgesel kültürleri ve bunlar arasındaki ortak ve farklı yanları tanıyan; (ii) kültürel, etik, ahlaki değerler ve kişilik yönünden rol model olması, (iii) teknoloji okur yazarı, araştırmacı öğretmen niteliği kazanmış olarak mezun olması beklenmektedir.” (YÖK, 2018, s.12)

Yapılan düzenlemelerde, 21.yüzyıl beceri ve yeterlilikleri, TYYÇ ve Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Alan Yeterlikleri, MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, MEB'in 2015-2019 Stratejik Planı ve 10. Kalkınma Planı (2014-2018) incelenmiş ve bu raporlar rehberliğinde değişiklikler ve düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (YÖK, 2018). Programlarda Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) dersleri %30-35; Genel Kültür (GK) dersleri %15-20 ve Alan Eğitimi (AE) dersleri de %45-50 oranında revize edilmiştir (YÖK, 2018).

Türkiye’de hizmet öncesi İngilizce öğretmen eğitimi. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze yabancı dil eğitimi Türk eğitim sisteminde önemli bir yere sahip olmuş ve yabancı dil öğretmen adayları en iyi şekilde yetiştirilmeye çalışılmıştır (Aydoğan ve Çilsal, 2007; Kırkgöz, 2009). 1982 yılında Yükseköğretim Yasası’ndan önce yabancı dil öğretmenlerinin eğitim aldıkları kurumlar; üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören ve A, B, C kuru yabancı dil eğitimi alanlar; eğitim enstitüsünün yabancı dil bölümlerini dışardan bitirenler; eğitim enstitüsü yaygın yükseköğretim yaz okulunu bitirenler; Eğitim Enstitüsü’nde 1978-80 yılları arasında bir yıl karşılığında bir veya iki ay süreyle hızlandırılmış dil eğitimi alanlar ve MEB tarafından belirli aralıklarla uygulanan öğretmen muaviniği sınavını başarıyla tamamlayanlar olarak farklılık göstermektedir (Akyüz, 2001; Çelebi, 2006; Demircan, 1988). 1982 Yükseköğretim Kanunu ile birlikte hizmet öncesi İngilizce öğretmen eğitimi, eğitim fakülteleri yabancı diller bölümüne verilmiştir (Akyüz, 2001; Demircan, 1988).

1997 yılında gerçekleştirilen Dünya Bankası destekli “Millî Eğitimi Geliştirme Projesi” eğitim reformu ile eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme programlarında yeniden yapılanmaya gidilmiş, programların iyileştirilmesi, ders içeriklerinin ve öğretim materyallerinin güncellenmesi amaçlanmış ve eğitim programlarında kapsamlı düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (YÖK, 1999). Bu düzenlemelerle birlikte, ilköğretim süresi beş yıldan sekiz yıla çıkarılmış, önceki programda bulunmayan yabancı dil dersi İngilizce dersi zorunlu bir ders olarak ilköğretim dördüncü sınıfta başlayacak şekilde uygulanmıştır (Erişkon-Cangil, 2012). 1997 İngilizce dersi öğretim programı, ortaöğretim düzeyinde İngilizce eğitiminin temel amacının, dört becerinin bütünleşmesi yoluyla öğrencilerin temel iletişim becerilerini geliştirmek, böylece öğrencilerin hedef dilde başarılı iletişim kurabilmelerini sağlamak olduğunu belirtmiştir (MEB, 1999). Bu bağlamda, gerek 1997 İngilizce dersi öğretim programı, İngilizce dili öğretimine gerekse İngilizce öğretmenliği lisans programına iletişimsel yaklaşımının ilk defa tanıtılması açısından milat noktası olarak görülebilir (Kırkgöz, 2005). Bu gelişmeyle birlikte, İngilizce öğretmenliği lisans programlarına Küçük Yaşta Öğrencilere Yönelik İngilizce Öğretimi dersi dahil edilmiş ve öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi dersleri birinci sınıfın ikinci dönemi ve son sınıfta iki dönem olacak şekilde üç yarıyla olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (Bayyurt ve Akcan, 2016). İletişimsel Dil Öğretimi (Communicative Language Teaching) yaklaşımının yabancı dil öğrenme ve öğretme süreçlerinde yer verilmesi kapsamında, Yöntem Bilim (Methodology) dersleri bu yöntemi içerecek şekilde revize edilmiştir (Kırkgöz, 2009).

İngilizce öğretmenliği lisans programlarında yapılan diğer bir önemli düzenleme ise 2007 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu düzenleme ile birlikte, ders içerikleri %50 alan bilgisi, %30 mesleki bilgi ve %20 ise GK dersleri olacak şekilde yenilenmiştir (YÖK, 2007). 2007 hizmet öncesi öğretmen yetiştirme lisans programları hayat boyu öğrenme ilkesi üzerine kurulmuş, böylelikle öğretmen adaylarına etkili iletişim, problem çözme, eleştirel düşünme ve kişilerarası becerilerin öğretilmesinin önemi vurgulanmıştır (YÖK, 2007). Bu durum öğretmen eğitimi programlarında Avrupa Birliği standartlarına uyum sağlama çalışması olarak nitelendirilmiştir (Kırkgöz, 2009). Bu duruma diğer bir örnek ise, ölçme değerlendirme boyutunda gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarının hem mesleki gelişimlerini desteklemek hem de özerk öğrenciler ve öğretmenler olmalarına

yardımcı olmak amacıyla Öğretmen Adayları Avrupa Dosyası-European Portfolio for Student Teachers of Languages [EPOSTL] öz-değerlendirme sistemi getirilmiştir. Böylece yabancı dil öğretimi için lisans eğitimi boyunca edinilen bilgilerin ve kazanılan becerilerin değerlendirildiği, gözlemlendiği ve kayıt altına alındığı bir ölçme değerlendirme olanağı sağlanmıştır (Hişmanoğlu, 2012).

2010 yılında Bologna Süreci'nin yükseköğretim sistemine tamamen dahil edilmesiyle yükseköğretimde yeniden yapılanmaya gidilmiştir (YÖK, 2010). Bu düzenleme ile İngilizce öğretmenliği lisans programının alan ve program yeterlilikleri belirlenmiş (YÖK, 2010), öğrencilerin öğrenim gördükleri programın, program derslerinin amaçlarını ve bunları başarıyla bitirdiklerinde edinecekleri yeterlilikleri bilmelerine olanak sağlamıştır (Kırkgöz, 2009). Ayrıca, TYYÇ yayınlamış, böylece eğitim fakültelerine, öğretmen adaylarını gerekli beceriler, bilgiler ve diğer yeterliliklerle donatmak amacıyla ders içeriklerinin tasarımı konusunda imkân sağlamıştır (Kırkgöz, 2009).

2018 yılı itibarıyla İngilizce öğretmenliği lisans programı yeniden güncellenmiştir (YÖK, 2018). 2007 programında MB, GK ve AE olarak adlandırılan ders kategorileri, 2018 programında Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi olmak üzere üç ana gruba ayrılmıştır. Ayrıca, kredi ve ders saati sürelerinde değişiklikler yapılmış, toplam kredi miktarı 159'dan 148'e, toplam ders saati ise 175'ten 155'e indirilmiştir. Gerçekleştirilen en önemli değişikliklerde biri de meslek bilgisi, genel kültür ve alan eğitimi ders kategorilerinin her biri için ayrı ayrı planlanan seçmeli ders havuzlarıdır. "*Eğitimde Proje Hazırlama*", "*Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme*", "*Bilim ve Araştırma Etiği*", "*İnsan İlişkileri ve İletişim*", "*Kültür ve Dil*", "*Medya Okuryazarlığı*", "*Eleştirel ve Analitik Düşünme*", "*Bilim ve Araştırma Etiği*", "*Ekonomi ve Girişimcilik*", "*İnsan İlişkileri ve İletişim*", "*Kariyer Planlama ve Geliştirme*", "*Kültür ve Dil*", "*Medya Okuryazarlığı*" gibi derslerin içerikleri incelendiğinde 21.yüzyıl becerilerini kazandırmaya yönelik birçok seçmeli dersin programa dahil edildiği görülmektedir.

Öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerileri. Son yıllarda Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Program For International Student Assessment [PISA]) ve Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri (Trends in International Mathematics and Science Study [TIMSS]) sınavlarında sürdürülebilir başarıyı yakalamış ülkelerin eğitim sistemleri ve öğretmen yetiştirme politikaları

incelendiğinde, en çok vurgulanan noktalardan birinin eğitim sisteminin her basamağına 21.yüzyıl becerilerinin dahil edilmesi olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin TIMSS ve PISA 2015 sınavlarında üstün başarıya sahip ilk üç ülkeden biri olan Singapur'da 21.yüzyıl yeterliliklerinin kazandırılması, sürdürülebilirliği ilköğretimin ilk yıllarından itibaren öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmakta olup; öğretmen eğitiminde de önemle vurgulanmaktadır (Tan-Şişman ve Karsantık, 2017). Buna ek olarak; NIE ve okullar bir araya gelerek 5 yıllık stratejik plan kapsamında (2007-2012) 21.Yüzyılda Öğretmen Eğitimi İçin Bir Model (Teacher Education Model for the 21st century [TE21]) yapılanmasını oluşturmuşlardır. Bu model, öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasını merkeze alarak, öğretmen eğitimi programını bu doğrultuda yeniden yapılandırmıştır (NIE, 2009). TE21, Değerler (Values), Beceriler (Skills) ve Bilgi (Knowledge) (V3SK), Yeni Mezun Öğretmen ve Öğretmen Yeterlilikleri, Teori-Uygulama Bağının Güçlendirilmesi, Program Düzenlemeleri ve Genişletilmiş Pedagoji, 21. Yüzyıl Öğretme ve Öğrenme için Değerlendirme Çerçevesi, Mesleki Gelişim için Yolların Geliştirilmesi başlıkları altında bütüncül bir sistemdir (NIE, 2009). TE21 alt başlıklarının empati kurma, farklılığa değer verme, öğrenmeyi öğrenme, gelişim için çaba gösterme, esnek ve değişime açık olma, etik davranma, profesyonel olma, işbirlikçi öğrenme, iletişim, yaratıcılık ve girişimcilik, çok kültürlü okuryazarlık, küresel farkındalık ve çevre bilincine sahip olma, teknoloji gibi 21.yüzyıl becerilerini içerdiği gözlenmektedir (NIE, 2009) Ayrıca, Yeni Mezun Öğretmen ve Öğretmen Yeterlilikleri Çerçevesi incelendiğinde, benzer şekilde farklı öğrencilerin sahip oldukları özelliklere değer verme, takım çalışması, yansıtıcı düşünme, eleştirel düşünme, bilişim teknolojilerini kullanma, iletişim becerilerinde mükemmelleşme, işbirlikçi çalışma ortamı yaratma, yaratıcı düşünme gibi 21.yüzyıl becerileri vurgulanmıştır (NIE, 2009).

Eğitim sistemiyle uluslararası birçok başarıya sahip diğer bir ülke olan Finlandiya, ilköğretimden yükseköğretime kadar 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ayrı bir önem verilmektedir (Finlandiya Ulusal Eğitim Kurumu - Finnish National Agency for Education [FNBE], 2018). Bu bağlamda, Doğu Finlandiya Üniversitesi, Jyväskylä Üniversitesi ve Oulu Üniversitesi bir konsorsiyum oluşturarak, PREP21 çerçevesini belirlemişlerdir (PREP21, 2016). PREP21 çerçevesinde yer alan en önemli noktalardan birisi, aday öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerinin edinilmesine yönelik yöntemlerin geliştirilmesi ve arttırılması olmuştur.

Ayrıca, FNBE yayınladığı raporlarda, öğretmen adayları ve öğretmenlerden bilgi ve iletişim teknolojilerine hâkim, kültürel farklılıklara ve zenginliklere önem veren, sorumluluk alabilen, etik, işbirlikli, akademik ve kişisel gelişim amaçlı bireysel hedefler belirleyebilen, problem çözme becerileri gelişmiş, öğrenmeyi öğrenme anlayışına sahip, eleştirel düşünme becerisine sahip, özdenetim yönü gelişmiş bireyler olmaları belirtilmiştir (FNBE, 2018).

Kanada Ulusal İngilizce Öğretmenleri Konseyi'ne (National Council of Teachers of English [NCTE] göre, günümüz dünyasının bireyleri, problem çözme, teknoloji okuryazarlığı, farklı kültürel ortamlarda işbirliği içinde çalışabilme, farklı bilgi kaynaklarını analiz edebilme ve değerlendirebilme, eleştirel düşünme gibi 21.yüzyıl becerilerine sahip olmalıdır (Perry, Stallworth, ve Fink, 2013). Bununla birlikte; 2019 Eylül ayından itibaren Alberta Bölgesi'ndeki bütün öğretmen eğitimi programlarında uygulanacak "Öğretmenlik Kalite Standardı" çerçevesini yayınlamıştır. Bu çerçevede yer alan maddeler incelendiğinde; kültürel farklılıklara saygı duyma ve birlikte çalışma, işbirlikli çalışma, eleştirel düşünme, etkili iletişim, yerel ulusal ve uluslararası gündemden haberdar olma, bilgi okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığı gibi 21.yüzyıl becerilerinin yer aldığı gözlemlenmiştir (Alberta Education, 2018). Ayrıca, 21.yüzyıl Öğrenme ve Yenilikçilik için Kanadalılar (Canadians for 21st Century Learning & Innovation- [C21]), Değişen Zihinler: Kanada İçin 21.Yüzyıl Eğitimi Vizyonu (Shifting Minds: A 21st Century Vision of Public Education for Canada) raporunu yayınlamıştır (C21, 2012). Eğitim sisteminin her basamağına 21.yüzyıl becerilerinin dahil edilmesi ve bu becerilerin öğrenme çıktıları olarak temel alınmasının gerekliliği belirtilmiştir. Özellikle öğretmen yetiştiren kurumların ve alanda çalışan öğretmenlerin bu becerileri edinmesi ve öğrenme ortamlarına dahil etmeleri belirtilmiştir. Raporda belirlenen 21.yüzyıl becerilerinin hayat boyu öğrenme, girişimcilik, problem çözme, işbirlikli çalışma, yaratıcılık, üretici olma, etik davranma, etkili iletişim, liderlik, yenilenme, sorumluluk alabilme ve eleştirel düşünme olduğu belirlenmiştir (C21, 2012).

Son yıllarda Türkiye'de gerek yenilenen hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında gerekse birçok raporda 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Örneğin; öğretmen yetiştirme lisans programlarında yapılan son düzenlemede, "21. yüzyıl beceri ve yeterlilikleri incelenmiş ve dikkate alınmıştır" ifadesine yer verilmektedir (YÖK, 2018, s.13). Ayrıca, 2017 MEB

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri çerçevesinde de etkili iletişim, işbirliği, öz değerlendirme, kişisel ve mesleki gelişim, sorgulayıcı bakış açısı, bireysel farklılıkları dikkate alma, zamanı etkili kullanma, aktif katılım, analitik düşünme, bilgi ve iletişim teknolojilerinde etkin olma, doğal çevre ve kültürel mirasa duyarlı olma, etik davranma, ulusal ve uluslararası gündemi takip etme gibi 21.yüzyıl becerileri yer almaktadır (MEB, 2017a). Buna ek olarak, Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023 öğretmenlerin alan bilgileriyle birlikte problem çözme, eleştirel düşünme, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma, değişimi okuyabilme, takım üyesi olma, etkili iletişim, öğrenmeyi öğrenme, liderlik ve bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma gibi 21.yüzyıl becerilerini mesleki özelliklerinin bütünleşik bir parçası haline getirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur (MEB, 2017b). Son olarak TYÇ ve TYYÇ Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri Temel Alanı Lisans Yeterlilikleri incelendiğinde; öğrenme ihtiyaçlarının farkında olma ve öğrenmesini yönlendirme, sorumluluk alma, problem çözme, yaşam boyu öğrenme, bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanma, farklı kültürlerle yaşayabilme ve uyum sağlama, yaratıcı olma, toplumsal ve etik değerlerin farkında olma gibi 21.yüzyıl becerilerin yer aldığı gözlemlenmiştir (TYÇ, 2016; TYYÇ, 2011). Tablo 2’de öğretmen eğitimi ile ilgili uluslararası ve ulusal raporlarda belirtilen 21.yüzyıl beceriler karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 2

Uluslararası ve Ulusal Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri

Uluslararası Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri						Ulusal Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri		
TE21 Singapur	Yeni Mezun Öğretmen ve Yeterlilikleri Çerçevesi Singapur	FNBE Finlanda	NCTE Kanada	Albeta Öğretmenlik Kalite Standartı Kanada	C21 Kanada	MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri	MEB Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023	TYÇ ve TYYÇ
Empati Kurma	Yansıtıcı Düşünme	Problem Çözme	Problem Çözme	Etkili İletişim	Problem Çözme	Analitik Düşünme	Problem Çözme	Problem Çözme
Farklılığa Değer Verme	Eleştirel Düşünme	Eleştirel Düşünme	Eleştirel Düşünme	Eleştirel Düşünme	Eleştirel Düşünme	Sorgulayıcı Bakış Açısı	Eleştirel Düşünme	Sorumluluk Alma
Öğrenmeyi Öğrenme	İletişim Becerilerinde Mükemmelleşme	Öğrenmeyi Öğrenme	Bilgi Okuryazarlığı	Bilgi Okuryazarlığı	Yenilenme	Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde Etkin Olma	Öğrenmeyi Öğrenme	Farklı Kültürlerle Yaşayabilme
Teknolojiyi Kullanma Becerilerine Sahip Olma	Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma	Akademik ve Kişisel Gelişim Hedefleri Koyma	Teknoloji Okuryazarlığı	Teknoloji Okuryazarlığı	Etkili İletişim	Etkili İletişim	Etkili İletişim	Öğrenme Hedeflerini Yönlendirebilme
Esnek ve Değişime Açık Olma	Farklı Öğrencilerin Sahip Oldukları Özelliklere Değer Verme	Özdenetim Yönü Gelişmiş	Farklı Kültürel Ortalarda İşbirliği İçinde Çalışabilme	Kültürel Farklılıklara Saygı Duyma/ Çalışma	Hayat Boyu Öğrenme	Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma	Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma	Bilişim ve İletişim Teknolojilerini Kullanma
Etik Davranma	İşbirlikçi Çalışma Ortamı Yaratma	Etik Davranma		Yerel Ulusal ve Uluslararası Gündemden Haberdar Olma	Etik Davranma	Etik Davranma	Değişimi Okuyabilme	Etik Davranma

Tablo 2

Uluslararası ve Ulusal Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri (devamı)

Uluslararası Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri					Ulusal Raporlarda Öğretmen Eğitimi ile ilgili 21.Yüzyıl Becerileri			
TE21 Singapur	Yeni Mezun Öğretmen ve Öğretmen Yeterlilikleri Çerçevesi Singapur	FNBE Finlanda	NCTE Kanada	Albeta Öğretmenlik Kalite Standartı Kanada	C21 Kanada	MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri	MEB Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023	TYÇ ve TYYÇ
İşbirlikçi Öğrenme	Takım Çalışması	İşbirlikçi Çalışma	İşbirlikli Çalışma	İşbirlikli Çalışma	İşbirlikli Çalışma	İşbirlikli Çalışma	Takım Üyesi Olma	Öğrenme İhtiyaçlarının Farkında Olma
İletişim		Sorumluluk Alabilme			Sorumluluk Alabilme	Zamanı İyi Kullanma		Sorumluluk Alma
Gelişim İçin Çaba Gösterme		Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Hakim olma			Üretici Olma	Kişisel ve Mesleki Gelişim		
Girişimcilik Yaratıcılık					Girişimcilik Yaratıcılık	Aktif Katılım Kişisel ve Mesleki Gelişim		
Küresel Farkındalık						Ulusal ve Uluslararası Gündemi Takip Etme		
Çevre Bilincine Sahip Olma Çok Kültürlü Okuryazarlık						Doğal Çevre ve Kültürel Mirasa Duyarlı Olma		

Tablo 2’de de belirtildiği gibi son yıllarda hem Türkiye de hem de eğitimde sürdürülebilir başarıya sahip ülkelerin gerek eğitim sistemlerinde gerekse öğretmen yetiştirme politikalarında 21.yüzyıl becerileri ve bu becerilerin kazandırılması ayrıcalıklı bir öneme sahiptir.

İlgili Araştırmalar

Bu bölüm, ulusal ve uluslararası alan yazında 21.yüzyıl becerileri odağında öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmalar ile 21.yüzyıl becerileri odağında İngilizce öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmalar olmak üzere iki alt başlık altında sunulmuştur.

21.yüzyıl becerileri odağında öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmalar. Ulusal ve uluslararası alan yazında 21.yüzyıl becerileri odağında öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen çalışmalar kronolojik olarak aşağıda sunulmuştur.

Akkoyunlu ve Kurbanoglu (2003) bilgisayar ve öğretim teknolojileri, ilköğretim matematik öğretmenliği ve ilköğretim fen bilgisi öğretmenliğinde öğrenim gören 666 1-4.sınıf öğretmen adayının bilgi okuryazarlığı ve bilgi öz-yeterlilik algılarını incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmanın bulgularına göre, bilgi okuryazarlığı ve bilgi öz-yeterlilik algıları arasında pozitif bir ilişki olduğu ve son sınıf öğretmen adaylarının bilgi ve beceri düzeylerinin 1.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algı düzeylerinin sınıf seviyesi arttıkça olumlu yönde etkilendiği de gözlemlenmiştir.

Korkut ve Akkoyunlu’nun (2008) bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı öz-yeterlilikleri odağında Fransız Dili Eğitimi’nde 1-2.sınıfta öğrenim gören 47 öğretmen adayı ile yaptıkları çalışmalarında, öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlilik ortalamalarının oldukça yüksek olduğu ve bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlilik düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Şahin’in (2010) altı üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören 5122 1-4.sınıf öğretmen adayının Yeni Binyılın Öğrencisi özelliklerine sahip olma düzeylerini incelediği çalışmasının bulgularında, öğretmen adaylarının Yeni Binyılın

Öğrencisi özellikleriyle ilgili verdikleri yanıtların olumlu olduğu ve bu özelliklere ortalamanın üzerinde bir düzeyde sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, Yeni Binyılın Öğrencisi Özelliklerinin alt boyutlarından Alternatif Bilişsel Özellikler ve Öğretme-Öğrenmeden Beklentiler düzeyinin yüksek olduğu fakat Kültürel Sosyal Değerler düzeyinin ise düşük olduğu ve öğretmen adayları tarafından kabul görmediği ortaya konulmuştur.

Fox'un (2011) bir lisedeki öğretmenlerin, 21.yüzyıl becerileriyle ilgili bilgi ve anlayış düzeylerini belirlemeyi amaçladığı çalışmasında, öğretmenlerin 21.yüzyıl becerileriyle ilgili sınırlı düzeyde bilgi ve anlayışa sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Gürbüzürk ve Koç'un (2012) sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, ilköğretim matematik öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, müzik öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini incelemek amacıyla, 480 son sınıf öğretmen adayıyla yürüttüğü çalışmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının bilgiye ulaşmada bilgi iletişim teknolojilerinden çok fazla yararlandığı ancak bilgiyi etik yollarla kullanmakta yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır.

İzci ve Koç'un (2012) son sınıf matematik öğretmenliği, sınıf öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliğinde öğrenim gören 387 öğretmen adayının hayat boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmasında, öğretmen adaylarının, hayat boyu öğrenme konusunda güçlü bir duyarlılığa sahip oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmen adayları, öğretmenlik yapacak kişilerin, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisine sahip, bilgi okuryazarı ve yabancı dil bilen kişiler olmaları gerektiği görüşünde olduğu tespit edilmiştir.

King'in (2012) ilköğretim öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik farkındalıklarını incelediği çalışmasında, öğretmenlerin 21.yüzyıl becerilerine ilişkin farkındalık seviyelerinin yüksek olduğu ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasına önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Velez'in (2012) lise öğretmenlerinin, 21.yüzyıl becerilerine yönelik farkındalık düzeylerini ve öğretmen yetiştirme programlarının bu becerilerin kullanmasına etkisini incelediği çalışmasının bulgularına göre, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma ve öğrenme-öğretme ortamlarına entegre etme konusunda tecrübeli öğretmenlerin,

mesleğe yeni başlamış öğretmenlere oranla daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni ise, tecrübeli öğretmenlerin yıllar içinde edindikleri deneyimler ve bölgesel mesleki gelişim olanaklarını iyi değerlendirmelerine, mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin ise, mezun oldukları öğretmen yetiştirme programlarının 21.yüzyıl becerilerini edindirmedeki yetersizliğiyle ilgili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, mesleğe yeni başlamış öğretmenler öğrenme-öğretme ortamlarında eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri üzerine yoğunlaşırken, tecrübeli öğretmenlerin iletişim ve iş birliği becerilerine odaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin düzenli olarak kullanılmadığı ve yaşam ve kariyer becerilerinin ise programlarda en az yer alan beceri sınıfı olduğu ortaya konulmuştur.

Boe (2013), üç farklı üniversitenin akademik programlarında 21.yüzyıl öğrenme becerilerinin dahil edilme durumunu incelediği araştırmasında, 682 lisans ve yüksek lisans öğrencisi ile 76 öğretim üyesinin görüşlerine başvurmuştur. Araştırmanın bulgularına göre hem öğrenciler hem de öğretim üyeleri, akademik programda en çok teknoloji kullanımı becerisinin uygulandığını, eleştirel düşünme ve öz-yönelim becerilerinin de programlarda çoğunlukla ve düzenli bir şekilde yer aldığını belirtmişlerdir. Ayrıca, iş birliği, yaratıcılık, yenilikçilik ve yerel farkındalık becerilerinin programlarda eşit ve yeterli oranda entegre edilmediği ve programlarda en az yer bulan becerinin küresel farkındalık becerileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Günüç ve diğerleri (2013) bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliğinde öğrenim gören 39 öğretmen adaylarının görüşleriyle 21.yüzyıl öğrenci özelliklerini belirlemek amacıyla Twitter üzerinden yürüttüğü çalışmanın bulgularında 21.yüzyıl öğrenci özellikleri; kişisel beceriler (bilişsel, içsel/öz ve sosyal), araştırma ve bilgi edinme becerileri (araştırma, öğrenme ve bilgiyi edinme), yaratıcılık, yenilik ve kariyer becerileri (kariyer ve yenilik) ve teknoloji becerileri (kullanım ve yaygınlaştırma) olarak belirtilmiştir.

İşleyen ve Küçük (2013) tarafından öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçladıkları çalışma sınıf öğretmenliğinden ve fen bilgisi öğretmenliğinden 140 öğretmen adayının katılımıyla yürütülmüştür. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Eret (2013) tarafından yapılan araştırma, lisans eğitimlerini, öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlama açısından değerlendirmek amacıyla, son sınıf ilköğretim matematik öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören 1856 öğretmen adayıyla gerçekleşmiştir. Çalışma dahilinde elde edilen bulgularda, öğretmen adaylarının, 21.yüzyıl becerilerinin hizmet öncesi öğretmen eğitimi sürecinde kazandırılmasına ilişkin değerlendirmelerinde kararsız kaldıkları ne yeterli ne de yetersiz şeklinde değerlendirdikleri tespit edilmiştir.

Ruettgers'ın (2013) 90 üniversitenin ilköğretim öğretmenliği lisans programlarında 21.yüzyıl becerilerinin yer alma durumu ve programlara yansımalarını üniversitelerin eğitim fakültelerinin, misyon tanımları ve hedefleri, ders programları, ders amaç ve tanımları, program kurs katalogları, web siteleri ve bazı ders materyallerini inceleyerek ortaya koyduğu çalışmasında, programların 21.yüzyıl becerilerini kazandırması açısından yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, programlarda dijital okuryazarlık ve eleştirel düşünme becerilerini edindirmeye dair bilgiler bulunmakla birlikte, küresel farkındalık, işbirlikçi, kültürler arası iletişim ve problem çözme yetkinliklerini edindirmeye ilgili bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Valli ve diğerleri (2014), 21 öğretmen adayının 21.yüzyıl becerilerini öğretim planlarına ve ders içi uygulamalarına yansıtma düzeylerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerinin sınıfta uygulama açısından kendilerini başlangıç seviyesinde gördüklerini ortaya konulmuştur. Buna ek olarak, öğretmen adayları 21.yüzyıl becerilerinin edinilmesine ve öğretilmesine hizmet öncesi eğitimde daha fazla olanak sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmen adaylarının tümü iş birliği becerisini öğretmenliğin temeli olduğunu belirtmişler ve geliştirmeyi hedefledikleri 21.yüzyıl becerilerinin eleştirel düşünme ve problem çözme becerisi olduğunu ifade etmişlerdir.

Can ve Kaymakçı'nın (2015) sınıf öğretmenliği ve fen bilimleri öğretmenliği lisans programlarının 1-4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 421 öğretmen adayının katılımıyla, öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçladığı çalışmanın bulgularına göre öğretmen

adaylarının eleştirel düşünme becerilerinin genel olarak düşük olduğu ortaya konulmuştur.

Keskin ve Yazar (2015) tarafından 286 ortaokul ve lise matematik, sosyal bilgiler, İngilizce, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı, fen ve teknoloji, resim, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, bilişim teknolojileri, rehberlik, özel eğitim ve beden eğitimi öğretmeninin katılımıyla, öğretmenlerin 21.yüzyıl becerileri ışığında ve hayat boyu öğrenme bağlamında dijital yeterliliklerinin incelemeyi amaçladıkları çalışmanın bulguları, öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir.

Aguila'nın (2015) 35 İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrenciyle, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeyleri ve 21.yüzyıl beceri boyutları arasında anlamlı bir korelasyon olup olmadığını belirleme amaçlayan çalışmanın bulgularına göre, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeyleri üç alt boyutta da çok iyi olarak belirlenmiş, yaşam ve kariyer becerilerin alt boyutu olan sosyal ve kültürlerarası beceriler mükemmel olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, üç boyut arasında korelasyonun yüksek olduğu belirtilmiştir.

Karaman (2016) tarafından yapılan çalışma sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, matematik öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören 547 öğretmen adayının medya okuryazarlık düzeyleri ile eleştirel düşünme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının orta düzeyde medya okuryazarlığına sahip olduğu; eleştirel düşünme eğilimlerinin ise düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılrken; medya okuryazarlık düzeyleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasında doğru orantılı pozitif bir ilişki belirlenmiştir.

Orhan-Göksün (2016) tarafından Türkiye çapında 11 farklı eğitim fakültesinin son sınıfında öğrenim gören 2506 öğretmen adayının 21.yüzyıl öğrenen becerileri ve 21.yüzyıl öğreten becerilerinin kullanım düzeyini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmasında, öğretmen adaylarının her iki beceri alanını da orta düzeyin üstünde kullandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl öğrenen becerilerinde en çok bilişsel beceriler boyutunu; 21.yüzyıl öğreten becerilerinde ise onama becerileri boyutunu kullandığı gözlemlenmiştir.

Sural (2017) tarafından eğitim fakültesinde öğrenim gören 293 1-4. sınıf öğretmen adayının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerini ve bu becerilere verdikleri önemi belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasında, yaşam ve kariyer becerilerine sahip olma düzeyleri ve bu becerilere verdikleri önemin en yüksek değerleri aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bilgi, medya ve teknoloji becerilerine sahip olma düzeyleri ve bu becerilere verdikleri önemin ise en düşük değerleri aldığı belirlenmiştir.

21.yüzyıl becerileri odağında İngilizce öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmalar. Ulusal ve uluslararası alan yazında 21.yüzyıl becerileri odağında İngilizce öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürütülen çalışmalar kronolojik olarak aşağıda sunulmuştur.

Hişmanoğlu'nun (2012) İngilizce öğretmenliği lisans programını değerlendirmek amacıyla 72 İngilizce öğretmen adayının görüşleri doğrultusunda yürüttüğü çalışmasının bulgularına göre, mevcut programın adayların yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme becerisi gibi 21.yüzyıl üst düzey düşünme becerilerini istenen düzeyde geliştirmedeği tespit edilmiştir.

Savuran'ın (2014) 83 İngilizce öğretmen adayı, 15 İngilizce öğretmen adayı mentorları ve 30 İngilizce öğretmeninden oluşan katılımcı grubuyla yürüttüğü çalışmasında katılımcıların hayat boyu öğrenme yeterliklerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın bulguları, öğretmen adaylarının dijital yeterliliklerinde kendilerini en yetkin, öz-yönetim becerilerinde ise en az yetkin olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca, İngilizce öğretmen adaylarının mentorlarının öz-yönetim becerilerinde kendilerini en yetkin, dijital becerilerde ise en az yetkin gördükleri, İngilizce öğretmenlerinin ise öğrenmeyi öğrenme becerilerinde en yetkin, karar alma yetkinliklerinde ise kendilerini en az yetkin olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcı grupların hayat boyu öğrenme yeterlilikleri karşılaştırıldığında, İngilizce öğretmen adayları lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Mentor ve İngilizce öğretmenleri arasında anlamlı farklılık olmasa da inisiyatif ve girişimcilik, bilgi edinme, karar alma ve dijital beceriler alanında İngilizce öğretmen adayları ve mentor ve İngilizce öğretmenleri arasında, öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir.

Çakır ve Güngör'ün (2017) Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi dersi uygulamalarının 21.yüzyıl öğretmen yeterliklerine göre değerlendirilmesini amaçladıkları çalışmanın bulgularına göre, Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi dersinin, öğretmen adaylarının yeni bilgiyi yönetmek, bütünleştirmek ve inşa etmek amacıyla, 21.yüzyıl becerilerinin, teknoloji kullanma, değerlendirme ve yansıtma açısından, öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlaması bakımından yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Çelen'in (2018) yabancı dil öğrenme inançları ve eleştirel düşünme becerileri odağında 140 son sınıf İngilizce öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirdiği araştırmasının bulgularına göre, öğretmen adaylarının ortalama düzeyde eleştirel düşünme becerisine sahip olduğu görülmüştür.

İlgili araştırmaların özeti. Yıl sınırı konulmaksızın gerek ulusal (ULAKBİM vb.) gerekse uluslararası (Web of Science, ERIC,vb.) dizinlerde yürütülen alan yazın taraması incelendiğinde, 21.yüzyıl becerilerine yönelik yapılan çalışmaların son yıllarda önem kazandığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, özellikle ulusal alan yazındaki araştırmaların çoğunun 21.yüzyıl becerilerinin bir ya da iki alt boyutunu içerecek şekilde sınırlandığı (bilgi okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, yaşam boyu öğrenme, eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme) ve sınıf, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm gibi farklı değişkenlere göre incelendiği; uluslararası alan yazındaki çalışmaların çoğunda ise Kang ve diğerleri (2012) tarafından geliştirilen Bilişsel Alan, Duyuşsal Alan ve Sosyo-Kültürel Alan olarak üç boyuttan oluşan 21.yüzyıl Beceriler Ölçeği kullanıldığı görülmektedir. Ulusal alanda yapılan çalışmaların öğretmenlerin, öğrencilerin ve öğretmen adaylarının katılımıyla görüşme, anket veya ölçekten oluşan veri toplama araçlarıyla yürütüldüğü tespit edilmiştir. Uluslararası alandaki çalışmalarda ise, öğretmen ve öğrencilerin 21.yüzyıl becerilerine ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Buna ek olarak, yurtiçi ve yurtdışı alan yazın incelendiğinde, İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine ilişkin çalışmaların çok az sayıda yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, gerçekleştirilen bu araştırmanın P21 kapsamında belirlenen 21.yüzyıl becerilerine yönelik hizmet öncesi öğretmen eğitiminde son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının görüşleri

çerçevesinde yeterlik, önem ve derslere yansımalar açısından incelenmesi farklılığını ortaya koymaktadır.

Bölüm 3

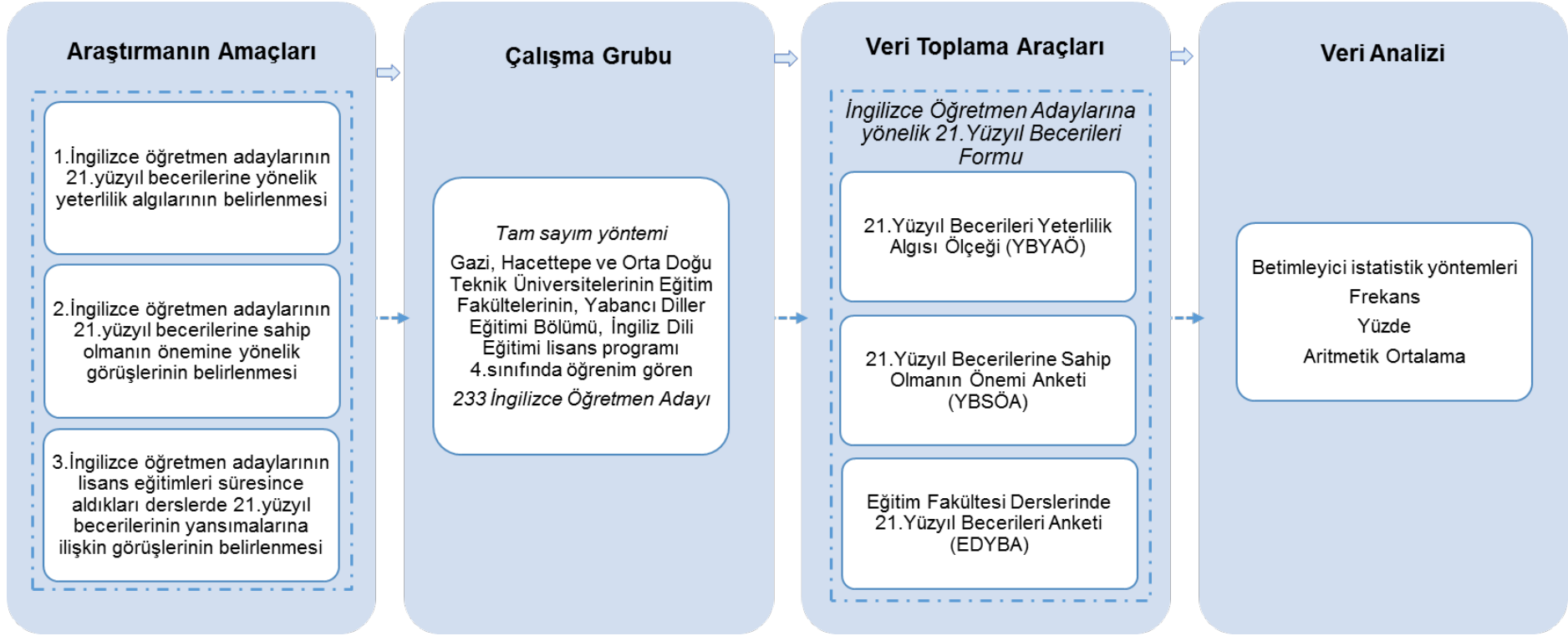
Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, yazılı veri kaynağı, veri toplama araçları, veri toplama süreci, veri analizi, araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerine ilişkin yeterlilik algıları; 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemi ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla tarama deseni yürütülmüştür. Tarama deseni, değişkenlerin manipülasyonu veya değişkenler arasındaki ilişkilere odaklanmak yerine; var olan durum veya olayın geniş bir katılımcı grubundan elde edilen veriler doğrultusunda var olduğu şekliyle ortaya konulmasına olanak sağlayan bir araştırma desendir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014; Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012; Karasar, 2014). Bu bağlamda, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlilik algıları ve 21.yüzyıl becerilerinin önemine ilişkin görüşleri, lisans derslerinde bu becerilerin yansımalarına ilişkin görüşlerine yönelik mevcut durumun detaylı bir şekilde ortaya konulması odağında yürütülen bu çalışmada tarama deseni tercih edilmiştir.

Araştırma, Ankara ilinde bulunan Gazi Üniversitesi (GÜ), Hacettepe Üniversitesi (HÜ) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) İngilizce öğretmenliği lisans programında 2017-2018 bahar döneminde öğrenim gören 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen “İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu” (İÖYBF) aracılığıyla elde edilen nicel veriler, betimleyici istatistik yöntemleri ile çözümlenmiştir. Araştırma sürecine ilişkin detaylar Şekil 3’de sunulmuştur.

Şekil 3. Araştırma süreci

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara ilinde bulunan devlet üniversitelerinin İngilizce öğretmenliği lisans programında 2017-2018 bahar döneminde öğrenim gören son sınıf İngilizce öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma evreninin Ankara ilindeki devlet üniversiteleri olarak belirlenmesinde, öncelikli olarak dikkate alınan durum araştırma probleminin odağını oluşturan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarıdır. Bu bağlamda, Tablo 3'te verildiği gibi, Ankara ilindeki devlet ve vakıf üniversiteleri İngilizce öğretmenliği lisans eğitimi verme açısından incelendiğinde devlet üniversiteleri arasında GÜ, HÜ ve ODTÜ; vakıf üniversitelerinde ise sadece Başkent Üniversitesi araştırma probleminin hedef kitlesine uygundur. Başkent Üniversitesi hem vakıf üniversitesi olma hem de 4.sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmen adaylarının sayısının oldukça az olmasından dolayı evrene dahil edilmemiştir. Ankara ilinde bulunan devlet ve vakıf üniversitelerine yönelik bilgilere EK-2'de yer verilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubunu oluşturan üniversiteler GÜ, HÜ ve ODTÜ olarak belirlenmiştir. Araştırmanın yürütüldüğü bu devlet üniversitelerine ilişkin genel bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3

Araştırmanın Evrenini Oluşturan Üniversitelerin Kurumsal Profil

Üniversiteler	Kurumsal Profil
Gazi Üniversitesi	1926 yılında kurulmuştur. Üniversite bünyesinde 11 Fakülte bulunmaktadır. Toplamda 47000 öğrencisi ve 3000 öğretim üyesi vardır. Üniversitenin öğretim dili Türkçedir. Üniversitenin eğitim fakültesi 1926 yılında kurulmuştur. İngilizce öğretmenliği bölümü 1944 yılında kurulmuştur. Bölüm bünyesinde 12 öğretim üyesi ve 686 öğrenci yer almaktadır.
Hacettepe Üniversitesi	8 Temmuz 1967'de kurulmuştur. Üniversite bünyesinde 15 Fakülte bulunmaktadır. Toplamda 50000 öğrencisi ve 3600 öğretim üyesi vardır. Üniversitenin öğretim dili Türkçedir. Üniversitenin eğitim fakültesi 1982 yılında kurulmuştur. İngilizce öğretmenliği bölümü 1985 yılında kurulmuştur. Bölüm bünyesinde 7 öğretim üyesi ve 434 öğrenci yer almaktadır.
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1956 yılında kurulmuştur. Üniversite bünyesinde 5 Fakülte bulunmaktadır. Toplamda 28000 öğrencisi ve 791 öğretim üyesi vardır. Üniversitenin öğretim dili İngilizcedir. Üniversitenin eğitim fakültesi 1982 yılında kurulmuştur. İngilizce öğretmenliği bölümü 1982 yılında kurulmuştur. Bölüm bünyesinde 18 öğretim üyesi ve 541 öğrenci yer almaktadır.

Araştırmanın evreni belirlendikten sonra, çalışma grubunun oluşturulması için Yükseköğretim Program Atlası'nda belirlenen üniversitelerin 2017 yılına ait mezun sayılarına ulaşılmıştır. Tablo 4'de sunulan veriler çerçevesinde, tahmini evrenin (N=375) ulaşılabilir olmasından dolayı örneklem seçimi yerine çalışma evreninde bulunan bütün bireylerden veri toplama olarak tanımlanan (Cochran,1977) tam sayım yöntemi ile oluşturulmuştur. Diğer bir deyişle GÜ, HÜ ve ODTÜ İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören tüm son sınıf öğretmen adayları çalışmaya davet edilmiştir.

Tablo 4

Ankara İli Devlet Üniversitelerinde 2017 Yılına ait İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Mezun Sayısı

Üniversiteler *	N
Gazi	144
Hacettepe	120
ODTÜ	111
<i>Toplam</i>	<i>375</i>

* <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans.php?y=108410054>

Bu kapsamda, GÜ, HÜ ve ODTÜ İngilizce öğretmenliği lisans programında 2017-2018 bahar döneminde öğrenim gören toplam 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayı gönüllük esasına dayalı olarak çalışmaya katılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 233 son sınıf öğretmen adayına ilişkin özellikler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Çalışmaya Katılan İngilizce Öğretmen Adaylarına İlişkin Özellikler

İngilizce öğretmen adaylarının özellikleri	N	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kız	142	60.9
Erkek	91	39.1
<i>Yaş</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
21 yaş ve altı	16	6.9
22	79	33.9
23	96	41.2
24	40	17.2
25 yaş ve üzeri	2	.9

Tablo 5

Çalışmaya Katılan İngilizce Öğretmen Adaylarına İlişkin Özellikler (devamı)

İngilizce öğretmen adaylarının özellikleri	N	%
<i>Mezun Olunan Lise Türü</i>		
Anadolu Lisesi	21	9
Anadolu Öğretmen Lisesi	209	89.7
Süper Lise	1	.4
Diğer	2	0,9
<i>Öğrenim Gördükleri Üniversite</i>	N	%
Gazi Üniversitesi	84	36.1
Hacettepe Üniversitesi	74	31.8
ODTÜ	75	32.2
<i>Genel Not Ortalaması</i>	N	%
Yüksek (4.00-3.00)	108	46.4
Orta (2.99-2.00)	125	53.6
<i>Öğretmenlik Mesleğini Yapma İsteği</i>	N	%
Evet	182	78.1
Hayır	51	21.9

Tablo 5 verildiği gibi, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören toplam 233 son sınıf öğretmen adayından 142'si (%60.9) kadın; 91'i (%39.1) erkektir. Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının yaş dağılımları, 21 yaş altı ve 25 yaş üstü olarak değişmekle birlikte, çoğunluğu oluşturan 96 (%41.2) öğretmen adayı 23 yaşındadır. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleri incelendiğinde; 209'unun (%89.7) Anadolu Öğretmen Lisesi, 21'inin (%9) Anadolu Lisesi, iki öğretmen adayının (%0.9) ise diğer lise türlerinden ve bir öğretmen adayının (%0.4) ise Süper Lise mezunu oldukları görülmüştür. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, 84'ü (%36.1) GÜ'de, 75'i (%32.2) ODTÜ'de ve 74'ü (%31.8) HÜ'de öğrenim görmektedir. Ayrıca, çalışma grubundaki son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının genel not ortalamaları incelendiğinde, 125'inin (%53.6) orta düzeyde (2.99-2.00) ve 108'inin (%46.4) ise yüksek düzeyde (4.00-3.00); genel not ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak, araştırmaya katılan 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayından 182'si (%78.1) mezun olduktan sonra öğretmenlik mesleğini yapmak istediğini belirtirken; 51'i (%21.9) öğretmenlik dışında kabin memurluğu, pilotluk, tercümanlık, çevirmenlik, dış ticaret ve akademisyenlik gibi farklı mesleklere yönelmek istediklerini belirtmişlerdir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın veri toplama süreci öncesinde Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'na 2017 yılı Kasım ayında başvuru yapılmıştır. Etik komisyon izni alındıktan sonra, çalışma evrenini oluşturan üniversitelerde veri toplama aracının uygulamak amacıyla izin alınması için başvuruda bulunulmuştur. Yaklaşık üç ayda tamamlanan izinler sonrasında, çalışmanın veri toplama aracı olan "İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formunun" (İÖYBF) pilot uygulaması 2018 yılı mart ayında iki devlet üniversitesinde son sınıfta öğrenim gören 206 İngilizce öğretmen adayının katılımı ile gerçekleşmiştir. Pilot uygulama sonrasında nihai uygulamayı gerçekleştirmek için, belirlenen üniversitelerde ilgili öğretim üyeleriyle iletişime geçilerek İÖYBF uygulama planı oluşturulmuştur. Nihai uygulamayı gerçekleştirmek amacıyla, veri toplama süreci HÜ'nde iki gün, ODTÜ'de üç gün ve GÜ'nde üç gün olmak üzere toplamda sekiz günde tamamlanmıştır. Veri toplama işlemi araştırmacı tarafından, toplam 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayının gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın temel veri toplama aracı, araştırmanın ilk üç problemi doğrultusunda farklı özelliklerin (21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemi ve lisans derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin yansıtılmasına ilişkin görüşlerin) belirlemesi amacıyla üç farklı veri toplama aracının birleşiminden oluşan "İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formudur" (İÖYBF). Diğer bir ifadeyle, araştırmacılar tarafından geliştirilen İÖYBF, toplam 3 farklı veri toplama aracını kapsayan bir formdur. Üç farklı veri toplama aracının tek bir formda birleştirilmesi, veri toplama sürecinin emek, zaman ve imkanlar açısından uygulanabilirliğini artırmak amacıyla tercih edilmiştir. Tablo 6'da araştırmanın alt problemleri ve bu alt problemlerin cevaplanmasında uygulanan veri toplama araçları gösterilmiştir.

Tablo 6

Araştırmanın Alt Problemleri ve Veri Toplama Araçları

Alt Problemler	Veri Toplama Araçları
1. İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları nelerdir?	İÖYBF II. Bölüm: 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği (YBYAÖ)
2. İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri nelerdir?	İÖYBF III. Bölüm: 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi (YBSÖA)
3. İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?	İÖYBF IV. Bölüm: Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi (EDYBA)

Çalışmanın temel veri toplama aracıyla ilgili ayrıntılı açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu (İÖYBF). Araştırmanın problemlerinin yanıtlanmasına ilişkin olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu” (İÖYBF), “21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği” (YBYAÖ), “21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi” (YBSÖA) ve “Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi” (EDYBA) olmak üzere üç farklı bölümden meydana gelmektedir ve bu araştırmanın temel veri toplama aracını oluşturmaktadır. İÖYBF'nin kapsamına ilişkin bilgiler Tablo 7’de sunulmuştur.

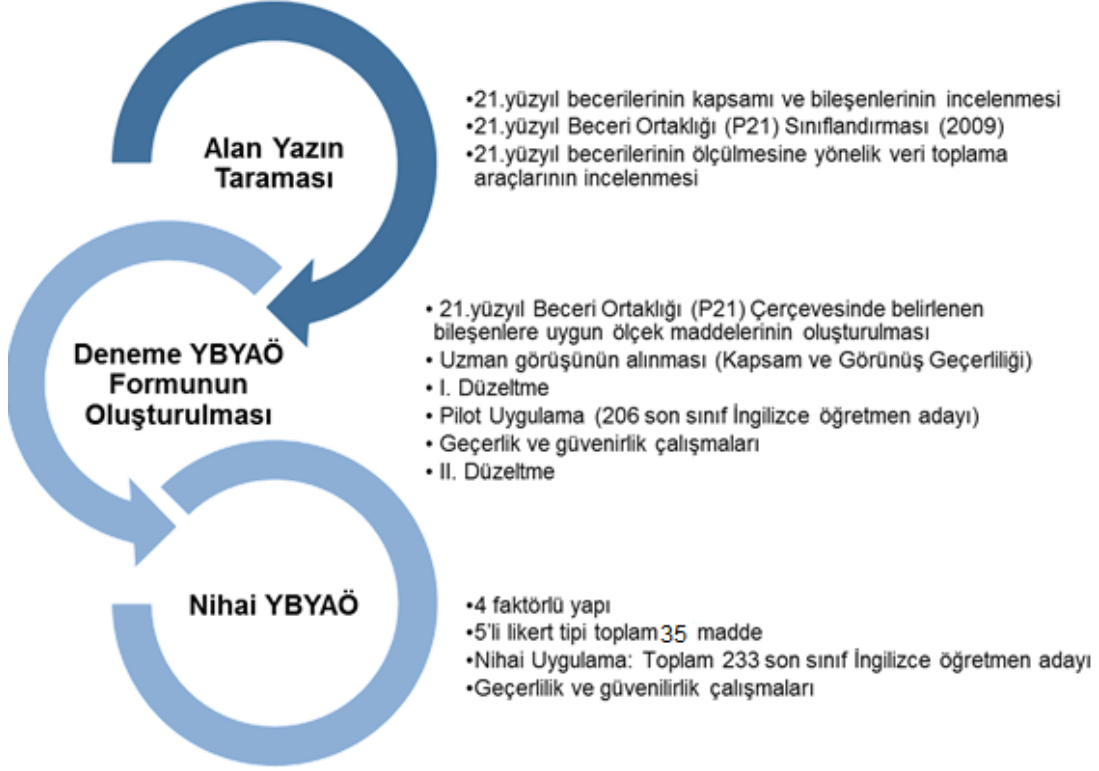
Tablo 7

İÖYBF Bölümleri ve Kapsamı

İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formunun Bölümleri	Kapsamı
I. Bölüm – Kişisel Bilgiler	Cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü gibi kişisel/demografik bilgilere yönelik toplam 7 soru
II.Bölüm – 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği (YBYAÖ)	5’li likert tipi (Çok yeterli - Çok yetersiz) Toplam 35 madde
III.Bölüm – 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi (YBSÖA)	5’li likert tipi (Çok Önemli - Hiç önemli değil) Toplam 35 madde
IV. Bölüm – Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi (EDYBA)	Alan ve Alan Eğitimi (AE), Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) ve Genel Kültür (GK) ders kategorilerine göre oluşturulmuş 3 alt bölüm ve her birinde 5’li likert tipinde (Çok yeterli - Çok yetersiz) Toplam 4 soru

İÖYBF kapsamındaki veri toplama araçları aşağıda açıklanmıştır.

21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği (YBYAÖ). İngilizce öğretmen adaylarının, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algılarının belirlenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde izlenen aşamalar Şekil 4’de sunulmuştur.

Şekil 4. YBYAÖ'nün geliştirme sürecinin aşamaları

Şekil 4'te gösterildiği gibi, YBYAÖ'nün geliştirilme sürecinin alan yazın taraması bölümünde, 21.yüzyıl becerileri çerçevelerinin kapsamı ve bileşenleri ile bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Tablo 8'de alan yazında 21.yüzyıl becerilerinin ölçülmesinde kullanılan veri toplama araçları sunulmuştur.

Tablo 8

Alan Yazında 21.Yüzyıl Becerilerine Yönelik Geliştirilen Veri Toplama Araçları

Adı	Geliştiricileri ve tarihi	Veri toplama aracının	
		Özellikleri ve Boyutları	Hedef kitlesi
21.yüzyıl Becerileri Ölçeği	Kang, Kim, Kim ve You, 2012	32 madde - 5'li likert 3 boyut: Bilişsel Alan, Duyuşsal Alan, Sosyo-Kültürel Alan	Ortaokul öğrencileri
Batı Virginia 21.yüzyıl Öğretme ve Öğrenme Ölçeği	Ravitz, Hixson, English ve Mergendoller, 2012	48 madde- 5'li likert 8 boyut: Eleştirel düşünme, İş birliği, İletişim, Yaratıcılık ve Yenilenme, Öz-yönlendirme, Küresel bağlantı kurma, Yerel bağlantı kurma, Teknolojiyi öğrenme aracı olarak kullanma	Öğretmenler
21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği	Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016	42 madde- 5'li likert 3 boyut: Öğrenme ve Yenilenme Becerileri, Yaşam ve Kariyer Becerileri, Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	Öğretmen adayları

Tablo 8'de sunulduğu üzere, alan yazında 21.yüzyıl becerilerinin ölçülmesinde kullanılan üç farklı veri toplama aracı olduğu, bu veri toplama araçlarından Anagün ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin öğretmen adaylarına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Anagün ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin altı yıl önce geliştirilmiş olması (2013-2014 öğretim yılı), ayrıca araştırmanın çalışma grubunda İngilizce öğretmen adaylarının yer almamasından dolayı yeni bir ölçeğin geliştirilmesine karar verilmiştir.

YBYAÖ'nün geliştirilmesinde temel sınıflandırma olarak hem daha kapsamlı hem de alan yazında en çok kabul gören çerçeve olmasında dolayı (Silva, 2009; P21, 2010; Trilling ve Fadel, 2009) P21 Çerçevesi temel alınmıştır. YBYAÖ Deneme Formunun oluşturulması aşamasında P21 Çerçevesinde belirlenen becerilere uygun madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzu oluşturulduktan sonra, hazırlanan YBYAÖ Deneme Formuna yönelik olarak, kapsam ve görünüş geçerliliğini sağlamak amacıyla, Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalında görev yapan iki öğretim üyesi, Ölçme ve Değerlendirme ana bilim dalında görev yapan bir öğretim üyesi, İngilizce Dili Eğitimi ana bilim dalında görev yapan bir öğretim üyesi, Yabancı Diller Yüksek Okulunda görev yapan bir öğretim görevlisi ve bir İngilizce öğretmenin görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü değerlendirmesi sonucunda yazım ve imla kurallarından kaynaklı hatalar dışında maddelerde herhangi bir değişiklik önerisi belirtilmemiştir. Uzman görüşü alındıktan sonra, 206 son sınıf İngilizce öğretmen adayı ile pilot uygulama yapılmıştır. YBYAÖ Deneme

Formu, 5'li likert tipinde (Çok Yetersizden- Çok Yeterliye) 35 maddeden oluşmaktadır.

YBYAÖ deneme formuna yönelik pilot çalışma. YBYAÖ Deneme Formunun geçerlilik ve güvenilirlik analizleri için yapılan pilot uygulaması Anadolu Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 206 son sınıf İngilizce öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. YBYAÖ Deneme Formu, Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile faktör yapısını belirlemek için faktör analizi varsayımları olan (1) örneklem sayısı ve kayıp veri; (2) uç değerler; (3) normallik varsayımı ve (4) lineerlik (Kline, 1994) kontrol edilerek, tüm varsayımların doğrulandığı tespit edilmiştir. Tablo 9'da pilot çalışma sonrasında yapılan YBYAÖ Deneme Formuna yönelik faktör analizi varsayımlarına ilişkin işlemler ve bulgular özetlenmiştir.

Tablo 9

YBYAÖ Deneme Formuna Yönelik Faktör Analizi Varsayımlarına İlişkin İşlemler ve Bulgular

Faktör Analizi Varsayımları	İşlemler ve Bulgular
Örneklem Sayısı ve Kayıp Veri	Araştırmanın pilot uygulaması 206 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan bu örneklem büyüklüğü alan yazınında kabul gören büyüklüktedir (Kline, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). Hatalı veri girişi ve kayıp veri incelemesi tüm maddeler için frekans tabloları alınarak oluşturulmuştur. Elde edilen sonuca göre 9 katılımcı farklı soruları boş bırakmıştır. Boş bırakılan değerlere ortalama değer atama yöntemi ile her bir maddenin ortalama cevabı atanmıştır. Böylelikle çalışmanın ana eksenini değiştirilmeden 206 katılımcının tamamı üzerinden faktör analizinin yapılması sağlanmıştır.
Uç değerler	<i>Tek değişkenli uç değerleri</i> belirlemek için, tüm değişkenlere ait z skorları belirlenmiştir. Buna göre z değerleri -3,29 ve +3,29 aralığında (Tabachnick ve Fidell, 2007) olmayan 5 uç değer tespit edilmiştir. Ancak bu uç değerlerin veri dışında bırakılmasının veri setinde farklılık yaratmadığı tespit edildiğinden veriler analiz kapsamında yer almıştır.

Tablo 9

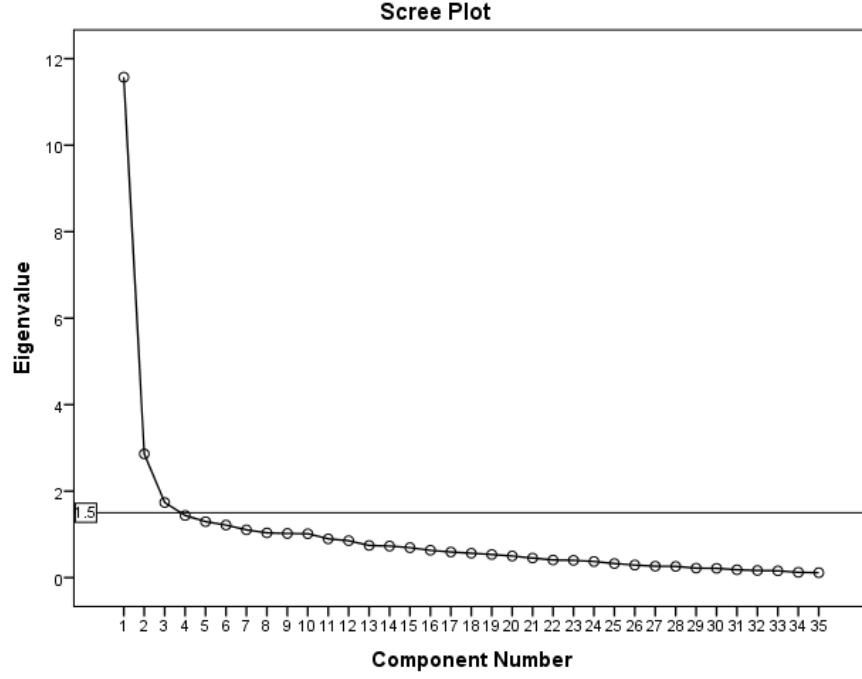
YBYAÖ Deneme Formuna Yönelik Faktör Analizi Varsayımlarına İlişkin İşlemler ve Bulgular (devamı)

Faktör Analizi Varsayımları	İşlemler ve Bulgular
Normallik Varsayımı	Tek değişkenli normallik varsayımının kontrolü için, histogramlar, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk testi sonuçları değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir.
Lineerlik Varsayımı	Lineerlik varsayımı için saçılım grafikleri yapılmış (Tabachnick ve Fidell, 2007) ve lineerlik varsayımının gerçekleştiği tespit edilmiştir.
Çoklu Bağlantı	Değişkenler arasında çoklu bağlantı sorgulaması için regresyon analizi ile tolerans değerleri ve varyans şişkinlik faktör değerleri (VIF) ve koşul indeksleri gerçekleştirilmiştir. Tüm değişkenlerin tolerans değerlerinin .1'den büyük, VIF değerlerinin 10'dan küçük ve koşul indekslerinin 30'dan küçük olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, değişkenler arasında çoklu bağlantı bulunmadığı tespit edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007).

YBYAÖ deneme formunun Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) SPSS.22 (Statistical Package for the Social Sciences) programı ile yapılmıştır. Verilerin evreni temsil durumu ve faktör analizine uygunluğunun ortaya konulması amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değerinin .87 olduğu tespit edilmiştir. Field (2009) KMO değerinin .50'den büyük olması, faktör analizi açısından örneklem büyüklüğü için uygun, .80-.90 aralığındaki KMO değeri için ise örneklem büyüklüğünün iyi olduğunu belirtmektedir. Bartlett Küresellik testi sonucuna göre ise ki-kare değerinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\chi^2=3913.003$, $p<0.01$).

Daha sonraki adımda, Temel Bileşenler ve Varimax Döndürme Yöntemi uygulanarak, verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Döndürme işlemi yapılmadan önce faktörler arasında ilişki analiz edilmiştir. Faktörler arasındaki korelasyon değerleri .32 ya da bu değeri geçen korelasyona olması durumunda, eğik döndürme yöntemlerinin uygulanması önerilmektedir (Brown, 2009). Maddelerin faktör korelasyon değerleri analiz edilmiş, kabul gören değerlerin altında değerler ortaya çıktığı için, dik döndürme yöntemlerinden biri olan Varimax Döndürme Yöntemi uygulanmıştır. AFA sonrasında ortaya çıkan faktör yapısını ortaya koymak için birçok değerlendirme yer almaktadır (Field, 2009). Bu yöntemlerden KMO varsayımına göre, öz değeri birden büyük olan değişkenler faktör olarak değerlendirilir. AFA sonucunda ortaya çıkan bulgular incelendiğinde, öz değeri birin üzerinde bulunan 10 bileşenli faktör yapısı tespit edilmiştir. Ancak alan yazında,

baskın faktörlerin belirlenmesi ve bulguların daha iyi yorumlanması için yamaç-birikinti grafiğinin uygulanmasının önemi vurgulanmaktadır (Cattell, 1966; Field, 2009). Şekil 5'de YBYAÖ deneme formu Yamaç-Birikinti grafiği gösterilmiştir.

Şekil 5. YBYAÖ deneme formu yamaç- birikinti grafiği

Şekil 5'de verilen Yamaç-Birikinti grafiğine göre, öz değeri 1'in üstünde 10 değişkenden dördünün varyansa katkısının daha yüksek olması, 1.5'in altında kalan kırılmaların doğrusal olarak ilerlemesi ve varyansa yaptığı katkının düşük olması nedeniyle ölçeğin dört faktörlü olduğu tespit edilmiştir. Faktörlerin öz değerleri, birinci faktör için 7.20; ikinci faktör için 4.66; üçüncü faktör için 2.91; dördüncü faktör için ise 2.83'tür. Dört faktörün varyansı incelendiğinde, sırasıyla birinci faktör için 20.58; ikinci faktör için 13.31; üçüncü faktör için 8.32 dördüncü faktör için 8.10'unu açıkladığı belirlenmiştir. Bu dört faktörlü yapının toplam açıklanan varyans değeri %40'ın üzerinde olup (Kline,1994) toplam varyansın %50.31'ini göstermektedir. YBYAÖ Deneme Formuna ilişkin bu değerler Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

YBYAÖ Deneme Formuna İlişkin Her Bir Faktöre Ait Öz Değer, Varyans ve Kümülatif Varyans Yüzdeleri

Faktör	Özdeğerler	Varyans (%)	Kümülatif (%)
1	7.20	20.58	20.58
2	4.66	13.31	33.89
3	2.91	8.32	42.21
4	2.83	8.10	50.31

AFA sonrasında elde edilen dört faktörün altında yer alan her maddeye ait faktör yük değerleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Dört Faktörlü YBYAÖ Deneme Formu Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Madde No	1.Faktör	2.Faktör	3.Faktör	4.Faktör
1	.63			
2	.70			
3	.52			
4	.58			
5	.63			
6	.56			
7	.69			
8	.57			
9	.71			
10	.65			
11	.54			
12	.44			
13	.50			
14	.67			
15	.74			
16	.66			
19	.38			
18		.51		
28		.70		
29		.59		
30		.75		
31		.65		
33		.55		
34		.64		
35		.60		
21			.63	
22			.70	
23			.71	
24			.30	
25			.63	
17				.61

Tablo 11

Dört Faktörlü YBYAÖ Deneme Formu Maddelerinin Faktör Yük Değerleri (devamı)

Madde No	1.Faktör	2.Faktör	3.Faktör	4.Faktör
20				.64
26				.30
27				.77
32				.48

Tablo 11’de verilen faktör yüklerine göre, birinci faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin .74 ile .38 arasında olduğu, ikinci faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin .75 ile .51 arasında olduğu, üçüncü faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin .71 ile .30 arasında olduğu ve dördüncü faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin ise .77 ile .30 arasında olduğu görülmektedir. Buna göre 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 ve 19. maddeler birinci faktörde; 18, 28, 29, 30, 31, 33, 34 ve 35. maddeler ikinci faktörde; 21,22, 23, 24 ve 25. maddeler üçüncü faktörde ve 17, 20, 26, 27 ve 32. maddeler ise dördüncü faktörün altında yer almaktadır.

AFA’dan ulaşılan sonuçlara göre dört faktörlü yapıya sahip olan YBYAÖ’de her bir faktöre ait maddeler gözden geçirildiğinde; birinci faktör içinde yer alan maddelerin ortak vurgusu yeni, değerli ve yaratıcı fikirler üretme, yenilikleri gerçekleştirme, çeşitli akıl yürütme becerileri kullanma, öğrenme deneyimleri ve süreçlerini kontrol etme, iletişim becerilerini kullanma, teknolojiyi etkili bir biçimde kullanma, bilgiye ulaşma ve değerlendirme olduğundan birinci madde “*Öğrenme ve Yenilenme Becerileri*” olarak belirlenmiştir.

İkinci faktörü oluşturan maddeler ise hedefleri yönetme, iş yükünü verimli bir şekilde yönetme, çıktılar/sonuçlar için sorumluluk alma, takım arkadaşlarına rehberlik ve liderlik etme, farklı iş imkanlarını değerlendirme gibi ifadelerden meydana gelmektedir. Tüm bu maddeler iş ve kariyer becerilerine vurgu yaptığı için, ikinci faktör “*Kariyer Becerileri*” olarak belirlenmiştir.

Üçüncü faktörü meydana getiren maddelerin, öz yönetim sahibi öğrenenler olma, hedefleri ve zamanı yönetme, hayat boyu öğrenme konusunda kararlılığını gösterme konularını merkeze almaktadır. Dolayısıyla üçüncü faktör “*yaşam Becerileri*” olarak belirlenmiştir.

Dördüncü faktörü meydana getiren maddelerin odağını, çeşitli sosyal ve kültürel geçmişleri olan insanlarla etkili biçimde çalışma, olumlu ve etik bir şekilde çalışma, çeşitli sosyal ve kültürel farklılıklara saygı duyma, çok kültürlü ortamlarda

çeşitli görüşleri ve inançları anlama, müzakere etme ve dengeleme gibi ifadeler oluşturmaktadır. Bu nedenle “*Kültürlerarası Beceriler*” olarak belirlenmiştir. YBYAÖ deneme uygulamasında belirlenen faktörler ve bu faktörlere ilişkin madde dağılımı EK-3’de yer verilmiştir.

Tablo 12

YBYAÖ Deneme Formu Alt Boyutlarına İlişkin Cronbach Alfa Değerleri ve Madde Sayıları

YBYAÖ ve Alt Boyutları	Cronbach Alpha Değeri	Toplam Madde Sayısı
YBYAÖ	.93	35
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	.92	17
Kariyer Becerileri	.85	8
Yaşam Becerileri	.67	5
Kültürlerarası Beceriler	.73	5

Tablo 12’de belirtildiği üzere YBYAÖ pilot çalışmasında Cronbach Alfa güvenilirlik sayısı .93 olarak tespit edilmiştir. Analizi yapılan ölçeğin Cronbach Alfa katsayısının .70’den büyük olması, veri toplama aracından elde edilecek sonuçların güvenilirliğini kanıtlamaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2009). Faktör analizinin sonucunda elde edilen alt boyutların ayrı ayrı güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Tablo 10’da verilen her bir alt boyut için elde edilen Cronbach alfa güvenilirlik kat sayı değerleri birinci boyut için .92; ikinci boyut için .85; üçüncü boyut için .67 ve dördüncü boyut için .76 olarak hesaplanmıştır. Yaşam becerileri faktörü dışında her bir faktörün Cronbach Alpha değerleri .70’in üzerindedir. Ayrıca yaşam becerileri boyutu içinde 24.maddede yer alan “*yaşam boyu öğrenme*” maddesi ölçekten çıkarıldığında Cronbach Alpha değeri .80 olarak değişecek olmasına rağmen, “*yaşam boyu öğrenme*” maddesinin öğretmen adaylarının gerek bireysel gerekse profesyonel hayatlarında önemli bir beceri olarak görülmesinden dolayı ölçekten çıkarılmamıştır.

YBYAÖ nihai formu doğrulayıcı faktör analizi (DFA) bulguları. YBYAÖ formunun AFA sonucunda elde edilen dört boyutlu yapısının doğrulanarak; yapı geçerliliğinin sağlanması için 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayının katılımıyla toplanan veriler AMOS.23 ve SPSS.22 programları kullanılarak DFA’ne tabii tutulmuştur. DFA öncesinde, faktör analizi varsayımları kontrol edilmiştir. Tablo 13’te verilerin faktör analizi varsayım bulguları verilmiştir.

Tablo 13

YBYAÖ Nihai Formuna Ait Faktör Analizi Varsayım İşlemleri ve Bulguları

Faktör Analizi Varsayımları	İşlemler ve Bulgular
Örneklem Sayısı ve Kayıp Veri	Araştırmanın nihai uygulaması 233 katılımcıyla yapılmıştır. Elde edilen örneklem büyüklüğü alan yazınında kabul gören niteliktedir (Kline, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). Tüm maddeler için frekans tabloları alınarak hatalı veri girişi ve kayıp veri incelemesi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kayıp veri tespit edilememiştir.
Uç değerler	Tek değişkenli uç değerleri belirlemek amacıyla, değişkenlere ait z skorları analiz edilmiştir. 3.29 ve +3.29 arasında olmayan 11 uç değer tespit edilmiştir. Ancak bu uç değerlerin veri dışında bırakılmasının veri setinde farklılık yarattığı tespit edildiğinden veriler analiz kapsamı dışında bırakılmış ve örneklem 222'ye düşürülmüştür.
Normallik Varsayımı	Tek değişkenli normallik varsayımının kontrolü için, Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk testi sonuçları ve histogramlar değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir.
Lineerlik Varsayımı	Lineerlik varsayımı için saçılım grafikleri yapılmış ve lineerlik varsayımının sağlandığı sonucuna varılmıştır.
Çoklu Bağlantı	Değişkenler arasında çoklu bağlantı sorgulaması için regresyon analizi ile tolerans değerleri ve varyans şişkinlik faktör değerleri (VIF) ve koşul indeksleri analiz edilmiştir. Tüm değişkenlerin tolerans değerlerinin .1'den büyük, VIF değerlerinin 10'dan küçük ve koşul indekslerinin 30'dan küçük olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çoklu bağlantı bulunmadığı tespit edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007).

AFA sonrası elde edilen faktör yapısını teyit etmek amacıyla, 35 maddeden oluşan ölçeğin nihai hali 222 katılımcıdan elde edilen veri setinin AMOS.23 veri analiz programı ile DFA analizi gerçekleştirilerek sınanmıştır. Gerçekleştirilen aşamalarda modelin veri setine uygunluğunu belirlemek amacıyla bazı uyum indeksleri uygulanmıştır. Tablo 14'de DFA'da yer alan uyum indeksleri gösterilmiştir.

Tablo 14

YBYAÖ Nihai Formuna İlişkin DFA Sonucu Elde Edilen Uyum İndeksi Değerleri ve Yorumu

Uyum İndeksi	Bulgular
χ^2	1547.808
χ^2/sd	2.86
RMSEA	.08
GFI	.87
AGFI	.84
CFI	.83
NFI	.80
SRMR	.04

Tablo 14’de verilen DFA bulguları incelendiğinde, ölçüğe ilişkin hesaplanan ki-kare/serbestlik derecesi (χ^2/sd) oranı 2.86 olarak bulunmuştur. Bu oranın 3’ten küçük olması mükemmel uyumun göstergelerindedir (Kline, 2005; Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). Ana kütledeki yaklaşık uyumun bir ölçüsü olan RMSEA değeri .08 olarak ölçülmüştür. RMSEA değeri için .05’e eşit ve daha küçük bir RMSEA sonucu iyi bir uyum, .05 ile 0.08 arası yeterli uyum ve .08 ile .10 arası orta dereceli uyum, .10’dan büyükler ise kabul edilemez değerler olarak ele alınır (Brown, 2006; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyükköztürk, 2014; Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2007). GFI ve AGFI değerleri modelin örneklemedeki kovaryans matrisinin ne oranda ölçtüğünü göstermektedir (Brown, 2006). DFA sonucuna göre modelin GFI değeri .87 ve AGFI değeri .84 olarak tespit edilmiştir. GFI ve AGFI değerlerinin .90 üzerinde olması iyi uyuma denk gelmektedir (Brown, 2006; Hooper, Coughlan ve Mullen 2008; Munro, 2005). CFI indeksi, değişkenler arasında hiçbir bağına var olmadığı öngörülerek oluşturulan modelin yokluk modelinden farkını gösterir ve .90 üstü olduğu takdirde yeterli bir uyum; .95 üstü olduğunda ise iyi bir uyum olduğu sonucuna varılmaktadır (Çokluk ve diğerleri, 2010; Kline, 2005; Munro 2005). Bu modelin CFI sonucu .83 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen değer .90 yakın olmasına rağmen, istenilen değeri verememiştir. Ayrıca, NFI değeri 0 ile 1 arasında değer almakta olup, .90 üzeri değerlerin iyi bir uyum olarak kabul edilmektedir (Byrne, 2001; Hu ve Bentler, 1999). Bu modelde hesaplanan NFI değeri .80 olup, kabul kriteri olan .90’a yakın olmasına rağmen, beklenen sonuç tam olarak elde edilememiştir. Buna ek olarak, SRMR değerinin .05’in aşağısında yer alması mükemmel uyum olarak ifade edilmektedir (Brown, 2006; Kline, 2005). Bu ölçüğün SRMR değeri .04 olarak hesaplanmıştır.

DFA uygulandıktan sonra uyum iyiliği indekslerine yönelik kabul kriterleri oluşmadığında programın belirlediği modifikasyonlar ile modelin iyileştirilmesi sağlanabilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu kapsamda modifikasyon önerileri yapılmış ve DFA analizi tekrar edilerek, maddelerin hata terimleri arasında kovaryanslar meydana getirilmiştir. Maddelerin regresyon katsayıları da kontrol edilmiş, herhangi bir maddenin modelden çıkarılmasının gerekmediği tespit edilmiştir. İkinci kez uygulanan DFA sonrası ölçülen model uyum indekslerine ait değerler Tablo 15’te gösterilmiştir.

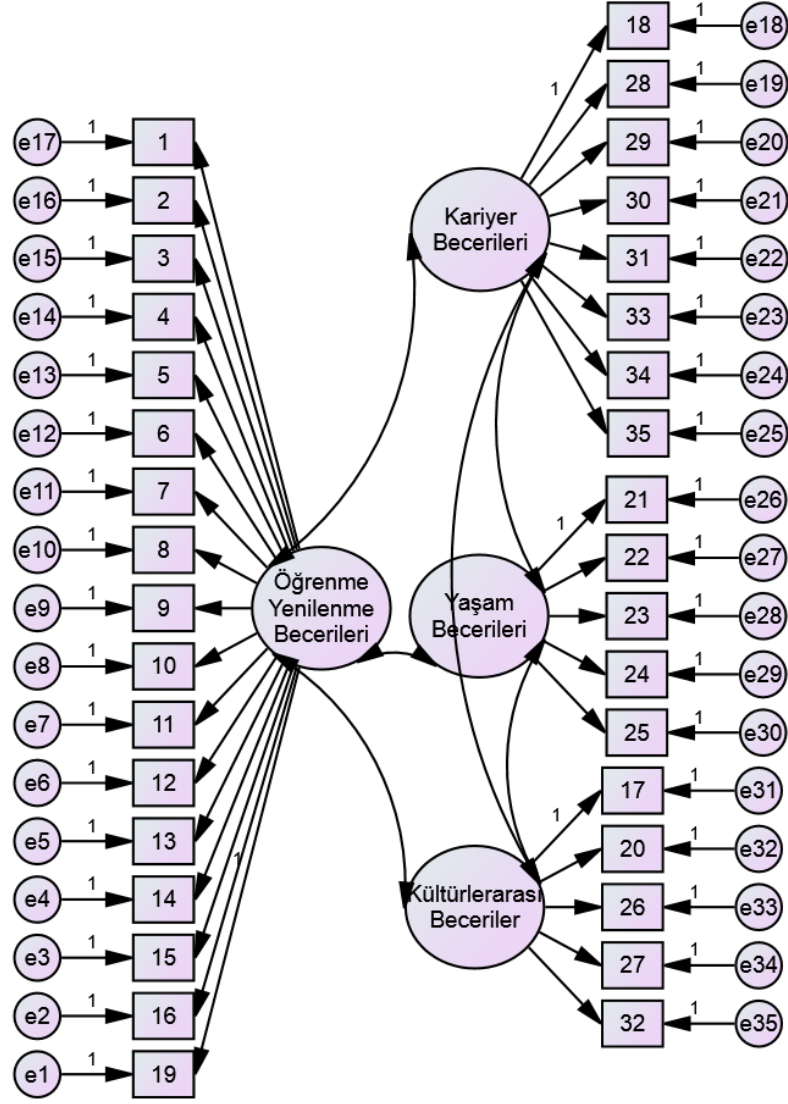
Tablo 15

YBYAÖ Nhai Uygulama Sonrası Tekrarlanan DFA' ya İlişkin Uyum İndeks Değerleri

Uyum İndeksi	Bulgular
X ²	1312.398
X ² /sd	2.45
RMSEA	.071
GFI	.89
AGFI	.86
CFI	.84
NFI	.83
SRMR	.03

Tablo 15'te sunulan DFA sonuçları değerlendirildiğinde, X²/sd oranı 2.45 olup, 3'ün altında bir değer aldığı görülmektedir. RMSEA indeksi .06 olarak bulunmuştur. GFI değeri .89 ve AGFI değeri .85 olarak hesaplanmıştır. CFI değeri .84 olarak bulunmuştur. NFI kabul değeri ise .83 olarak hesaplanmıştır. Son olarak SRMR değeri .03 olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak DFA analizinde uyum indekslerinde düzelme elde edilmiş olup, modelin genel olarak iyi bir uyum gösterdiği tespit edilmiştir. DFA sonucunda ulaşılan 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeği modeline ait her bir verinin faktör yükü Şekil 6'da ver verilmiştir.

Şekil 6. DFA sonrası YBYAÖ ait model

Şekil 6'da verildiği gibi, DFA sonrasında YBYAÖ'nün dört faktörlü 35 madde içeriğinin doğruluğu belirlenmiştir. DFA sonrasında onaylanan faktörlerin madde dağılımını gösteren tablo EK-4'de gösterilmiştir. Ayrıca faktörlerin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa birimiyle belirlenmiş ve bu değer birinci faktör ve dördüncü faktör için .90, ikinci faktör için .83 ve üçüncü faktör için .80, dördüncü faktör için ise .87 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin tümüne ait Cronbach Alfa katsayısı .94 olarak elde edilmiştir. Tüm faktörlerin ve genel ölçeğin güvenilirlik katsayısının .70'in üzerinde yer alması veri toplama aracının genel güvenilirliği sağladığını ortaya koymaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2007). DFA sonrasında belirlenen faktörlere ve nihai ölçeğe ait Cronbach Alfa değerleri Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16

YBYAÖ Nihai Formu Alt Boyutlarına Yönelik Cronbach Alfa değerleri ve Madde Sayıları

YBYAÖ ve Alt Boyutları	Cronbach Alpha Değeri	Toplam Madde Sayısı
YBYAÖ	.94	35
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	.90	17
Kariyer Becerileri	.83	8
Yaşam Becerileri	.80	5
Kültürlerarası Beceriler	.87	5

21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi (YBSÖA). YBSÖA, ikinci araştırma problemine ilişkin olarak son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. YBSÖA'de "*Bir İngilizce öğretmen adayı olarak düşündüğünüzde, 21.yüzyıl becerilerine sahip olmak ne kadar önemlidir?*" sorusu aracılığıyla YBYAÖ'deki 35 beceriye ilişkin 5'li likert tipi (Hiç önemli değil, Önemli değil, Karasızım, Önemli ve Çok önemli) anket sorularına görüş bildirmeleri istenmiştir. Deneme YBSÖA oluşturulması aşamasında P21 Çerçevesinde belirlenen becerilere uygun madde havuzu oluşturulmuştur. Sonrasında YBSÖA Deneme Formuna yönelik olarak, kapsam ve görünüş geçerliğinin sağlanması amacıyla, YBYAÖ için görüşlerine başvurulmuş uzmanlardan (bkz.s.47) destek alınmıştır. Uzman görüşü değerlendirmesi sonucunda yazım ve imla kurallarından kaynaklı hatalar dışında maddelerde herhangi bir değişiklik önerisi belirtilmemiştir. Uzman görüşü alındıktan sonra, YBSÖA yönelik pilot uygulama Anadolu ve Selçuk Üniversitelerinin İngilizce öğretmenliği lisans programlarında öğrenim gören 206 son sınıf öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama dahilinde elde edilen analiz sonuçlarına göre YBSÖA ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Likert tipi anketlerde güvenilirlik katsayısının bire yakın olması anketin güvenilir bulgular ortaya koyduğunu göstermektedir (Tezbaşaran, 2008). Bu bağlamda, YBSÖA ilişkin ölçümün güvenilir olduğu neticesine ulaşılmıştır. Böylece, YBSÖA'nın nihai uygulamada kullanılmasına karar verilmiştir. YBSÖA'a ait madde toplam korelasyonu Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17

YBSÖA Pilot Uygulamaya Yönelik Madde Analiz Sonuçları

Maddeler	Madde-Toplam Korelasyonu
1. Yaratıcı düşünme	.407
2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme	.524
3. Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme	.225
4. Başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme	.610
5. Eleştirel düşünme	.617
6. Akıl yürütme	.641
7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma	.621
8. Değişime adapte olma	.726
9. Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme	.635
10. Bilimsel düşünme	.517
11. Araştırma	.591
12. Etkili iletişim kurma	.510
13. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma	.691
14. Bilgi okuryazarlığı	.287
15. Medya okuryazarlığı	.466
16. Teknoloji okuryazarlığı	.504
17. Farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama	.662
18. Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya	.627
19. Esnek olma	.439
20. Farklı görüş ve inançlara saygılı olma	.672
21. Öz-düzenleme (hedef belirleme ve hedefi gerçekleştirme yolunda ilerleme)	.734
22. Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma	.608
23. Zamanı verimli kullanma	.602
24. Yaşam boyu öğrenme	.617
25. Öz-yönetimli öğrenme (kendi öğrenme ihtiyacını belirleme ve bu ihtiyacın giderilmesi yolunda ilerleme)	.690
26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma	.630
27. Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	.611
28. Girişimci olma	.559
29. Üretken olma	.567
30. Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme	.543
31. İnisiyatif alma	.528
32. Etik çalışma anlayışına sahip olma	.642
33. Sorumluluk bilinciyle karar alma	.634
34. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma	.592
35. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma	.610

Tablo 17 incelendiğinde, YBSÖA yer alan tüm maddeler için madde-toplam korelasyonlarının .22 ile .73 arasında değiştiği ve t-değerlerinin anlamlı ($p < .05$) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, YBSÖA yer alan maddelerin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

YBSÖA'nin nihai uygulaması 233 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Nihai çalışma kapsamında elde edilen 233 veriye uygulanan analiz sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur. YBSÖA ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .94 olarak bulunmuştur. YBSÖA nihai uygulamanın güvenilirlik katsayısının 1'e yakın olduğu için (Tezbaşaran, 2008), YBSÖA'nın güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 18

YBSÖA Nihai Uygulamaya Yönelik Madde Analiz Sonuçları

Maddeler	Madde-Toplam Korelasyonu
1.Yaratıcı düşünme	.503
2.Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme	.668
3.Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme	.626
4.Başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme	.534
5.Eleştirel düşünme	.364
6. Akıl yürütme	.436
7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma	.429
8.Değişime adapte olma	.588
9.Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözmeye	.627
10.Bilimsel düşünme	.377
11.Araştırma	.384
12.Etkili iletişim kurma	.577
13.Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma	.656
14.Bilgi okuryazarlığı	.268
15.Medya okuryazarlığı	.225
16.Teknoloji okuryazarlığı	.296
17.Farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama	.668
18.Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya	.731
19.Esnek olma	.670
20.Farklı görüş ve inançlara saygılı olma	.433
21.Öz-düzenleme (hedef belirleme ve hedefi gerçekleştirme yolunda ilerleme)	.583
22.Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma	.662
23.Zamanı verimli kullanma	.470
24.Yaşam boyu öğrenme	.513
25.Öz-yönetimli öğrenme (kendi öğrenme ihtiyacını belirleme ve bu ihtiyacın giderilmesi yolunda ilerleme)	.676
26.Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma	.718
27.Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	.494

Tablo 18

YBSÖA Nihai Uygulamaya Yönelik Madde Analiz Sonuçları (devamı)

Maddeler	Madde-Toplam Korelasyonu
28.Girişimci olma	.383
29.Üretken olma	.437
30.Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme	.554
31.İnisiyatif alma	.604
32.Etik çalışma anlayışına sahip olma	.694
33.Sorumluluk bilinciyle karar alma	.685
34.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma	.711
35.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma	.745

Tablo 18’de sunulduğu gibi YBSÖA’nın tüm maddeler için madde-toplam korelasyonlarının .22 ile .74 arasında yer aldığı ve t-değerlerinin anlamlı ($p < .05$) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, YBSÖA yer alan maddelerin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, YBSÖA ile elde edilen uygulamanın yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Eğitim Fakültesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi (EDYBA).

EDYBA, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. YÖK 2007 İngilizce öğretmenliği lisans programı dokümanında verilen dersler AE, MB ve GK kategorilerine ayrılarak listelenmiş ve İngilizce öğretmen adaylarına her bir ders kategorisi için 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri, 5’li likert tipinde (Çok Yetersizden Çok Yeterliye doğru) hazırlanan EDYBA aracılığıyla alınmıştır. Ayrıca, her bir ders kategorisi için 21.yüzyıl becerilerini edinmede katkı sağlayan derslerden örnek vermeleri istenmiştir. EDYBA Deneme Formuna yönelik olarak, kapsam ve görünüş geçerliliğini oluşturmak amacıyla, kapsam ve görünüş geçerliğinin sağlanması amacıyla, YBYAÖ için görüşlerine başvurulmuş uzmanlardan (bkz.s47) destek alınmıştır. Uzman görüşü değerlendirmesi sonucunda yazım ve imla kurallarından kaynaklı hatalar dışında maddelerde herhangi bir değişiklik önerisi belirtilmemiştir. Uzman görüşü alındıktan sonra, EDYBA yönelik pilot uygulama Anadolu ve Selçuk Üniversitelerinin İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 206 son sınıf öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen “21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algısı Ölçeği” (YBYAÖ), “21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemi Anketi” (YBSÖA) ve “Eğitim Fakóltesi Derslerinde 21.Yüzyıl Becerileri Anketi” (EDYBA) olmak üzere üç farklı veri toplama aracının birleşiminden oluşan İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu (İÖYBF) bu çalışmanın temel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. İÖYBF, EK-5’de verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışma tarama deseninde yürütölmüştür. Çalışma kapsamında üç temel problem ve bu problemler dahilinde belirlenmiş alt problemler cevaplanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın birinci temel problemi olan “İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları nelerdir?”, ikinci temel problemi olan “İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri nelerdir?” ve üçüncü temel problemi olan “İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusunu cevaplamak amacıyla, elde edilen nicel verilerin analizinde betimleyici analiz yöntemleri kullanılmış, bulgular yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak sunulmuştur.

Geçerlik ve güvenirlik. Nicel araştırmalarda geçerlik araştırmacının kullandığı ölçme aracından anlamlı ve yararlı çıkarımlar yapmasıdır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Bu araştırmanın nicel boyutuna ilişkin geçerlik uygulamaları (a) kapsam geçerliği, (b) yapı geçerliği ve (c) görünüş geçerliği olarak gerçekteşirilmıştir. Çalışmanın temel veri toplama aracı olan İÖYBF kapsamında yer alan YBYAÖ, YBSÖA ve EDYBA ilişkin kapsam geçerliğinin ve görünüş geçerliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. YBYAÖ, YBSÖA ve EDYBA’ya yönelik uzman görüşü Eğitim Bilimleri alanında görev yapan beş akademisyen ve bir İngilizce öğretmenin görüşlerine başvurularak gerçekteşirilmıştir. Veri toplama araçlarının, hedef kitle tarafından kolayca anlaşılabilirliği, maddelerin açıklığı, maddelerin boyutları ile uyumu uzmanlar tarafından değerlendirilmıştir. Uzmanların dönütleri birlikte yapılması gereken değişiklikler gerçekteşirilmış, YBYAÖ, YBSÖA ve EDYBA’ya yönelik kapsam ve görünüş geçerliliği oluşturulmuştur. İÖYBF kapsamında yer alan YBYAÖ’nün yapı

geçerliliği sağlanmasında, ölçülecek kavramlar açık bir şekilde tanımlanmış ve kavramlara ilişkin kuramsal temeller açıklanmıştır. Buna ek olarak, YBYAÖ pilot çalışma sonrası AFA, nihai çalışma sonrasında ise DFA uygulanmıştır. Analiz bulguları gözden geçirilerek, ölçeğin yapı geçerliliği sağlanmıştır. Buna ilişkin olarak detaylı analiz sonuçları s. 47-57'de verilmiştir. Bilimsel araştırmalarda güvenilirlik, araştırmanın ölçme aracından elde edilen verilerin tutarlılığı olarak tanımlanmaktadır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Çalışmada elde edilen nicel verilerin güvenilirliğinin oluşturulması, YBYAÖ'ye ve bütün alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayıları belirlenmiş ve sonuçların istenilen düzeyde olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik ile ilgili elde edilen analiz sonuçları s. 57'de detaylı olarak belirtilmiştir.

İÖYBF kapsamında yer alan diğer bir veri toplama aracı YBSÖA'nın pilot uygulamasına ilişkin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı ve madde-toplam korelasyonu analiz edilmiş, çıkan sonuç güvenilirliği sağladığı için, nihai uygulamada kullanılma kararı alınmıştır. Nihai uygulama sonrasında YBSÖA'ya yönelik madde-korelasyon analizi tekrar edilmiş ve güvenilirliğin sağlandığı gözlemlenmiştir. Güvenirlik ile ilgili elde edilen madde analiz sonuçları s. 58-61'de detaylı olarak belirtilmiştir.

Bölüm 4

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmanın temelindeki üç alt probleme ilişkin araştırma bulguları ve bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır.

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Bulgular

Araştırmanın “İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları nasıldır?” şeklinde oluşturulan birinci temel problemine ait bulgular, 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayından YBYAÖ aracılığıyla elde edilen nicel verilerin analizi ile sağlanmıştır. Tablo 19’da verilen bulgulara göre, İngilizce öğretmen adayları 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin olarak kendilerini en fazla “*kültürlerarası beceriler*” boyutunda ($M=4.35$, $SD=.28$) yeterli görürken; bunu takiben “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” ($M=4.10$, $SD=.33$); “*kariyer becerileri*” ($M=3.96$, $SD=.37$) ve “*yaşam becerileri*” ($M=3.92$, $SD=.34$) boyutunda kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Tablo 19

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Bulgular

YBYAÖ	M	SD
Kültürlerarası Beceriler	4.35	.28
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	4.10	.33
Kariyer Becerileri	3.96	.37
Yaşam Becerileri	3.92	.34

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin olarak kendilerini en fazla yeterli hissettikleri alan olan “*kültürlerarası becerilere*” yönelik elde edilen bulgular Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20

İngilizce Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Becerilere İlişkin Yeterlilik Algıları

<i>Kültürlerarası Becerilere ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
20.Farklı görüş ve inançlara saygılı olma	4.7	.46	0	0	100
27. Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	4.7	.5	0	2.3	97.7
32. Etik çalışma anlayışına sahip olma	4.18	.38	0	.5	99.5
26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma	4.08	.37	0	3.2	96.8
17. Farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama	4.07	.37	0	3.6	96.4

*1 "Çok Yetersiz" ve "Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 "Ne Yeterli Ne Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 "Yeterli" ve "Çok Yeterli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Tablo 20'deki bulgulara göre, öğretmen adaylarının tamamı farklı görüş ve inançlara saygılı olma (20.madde $M=4.7$ $SD=.46$); %97.7'si kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma (27.madde $M=4.7$ $SD=.5$); %99.5'i etik çalışma anlayışına sahip olma (32.madde $M=4.18$ $SD=.38$); %96.8'i kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma (26.madde $M=4.08$ $SD=.37$); %96.4'ü farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama (17.madde $M=4.07$ $SD=.37$) becerisinde kendilerini yeterli hissetmektedir.

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin olarak kendilerini yeterli hissettikleri diğer bir alan olan "öğrenme ve yenilenme becerileri" boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 21'de gösterilmiştir.

Tablo 21

İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğrenme ve Yenilenme Becerilerine İlişkin Yeterlilik Algıları

<i>Öğrenme ve Yenilenme Becerilere ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
16.Teknoloji okuryazarlığı	4.64	.57	0	4.5	95.5
15.Medya okuryazarlığı	4.60	.55	.4	3.2	96.8
14.Bilgi okuryazarlığı	4.38	.59	.4	5.4	94.6
7.Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma	4.32	.55	0	4.1	95.9
11.Araştırma	4.22	.48	.9	3.2	96.8
6.Akıl yürütme	4.14	.48	0	5.4	94.6
12.Etkili iletişim kurma	4.14	.42	.9	2.7	97.3
8.Değişime adapte olma	4.11	.44	0	4.5	95.5

Tablo 21

İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğrenme ve Yenilenme Becerilerine İlişkin Yeterlilik Algıları (devamı)

<i>Öğrenme ve Yenilenme Becerilere ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
13.Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma	4.08	.41	0	5	95
5.Eleştirel düşünme	4.07	.53	0	10.8	89.2
10.Bilimsel düşünme	4.07	.52	0	10.4	89.6
17.Esnek olma	4.05	.41	0	6.3	93.7
9.Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme	4.00	.49	.4	11.7	88.3
2.Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme	3.87	.52	0	20.7	79.3
1.Yaratıcı düşünme	3.77	.57	0	30.6	69.4
3.Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme	3.73	.64	0	37.4	62.6
4.Başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme	3.60	.69	0.9	49.1	50

*1 "Çok Yetersiz" ve "Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 "Ne Yeterli Ne Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 "Yeterli" ve "Çok Yeterli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Öğrenme ve yenilenme becerilerine ilişkin olarak Tablo 21'de verilen bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %95.5'i teknoloji okuryazarlığı (16.madde $M=4.64$ $SD=.57$); %96.8'i medya okuryazarlığı (15.madde $M=4.60$ $SD=.55$); %94.6'sı bilgi okuryazarlığı (14.madde $M=4.38$ $SD=.59$); %95.9'u dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma (7.madde $M=4.32$ $SD=.55$); %96.8'i araştırma (11.madde $M=4.22$ $SD=.48$); %94.6'sı akıl yürütme (6.madde $M=4.14$ $SD=.48$); %97.3'ü etkili iletişim (12.madde $M=4.14$ $SD=.42$); %95.5'i değişime adapte olma (6.madde $M=4.11$ $SD=.44$); %95'i yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma (13.madde $M=4.08$ $SD=.41$); %89.2'si eleştirel düşünme (5.madde $M=4.07$ $SD=.53$); %89.6'sı bilimsel düşünme (10.madde $M=4.07$ $SD=.52$); %93.7'si esnek olma (17.madde $M=4.05$ $SD=.41$); %88.3'ü problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme (4.madde $M=4.00$ $SD=.49$); %79.3'ü yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme (2.madde $M=3.87$ $SD=.52$); %69.4'ü yaratıcı düşünme (1.madde $M=3.77$ $SD=.57$); %62.6'sı öğrenme süreçlerinde hedef belirleme (3.madde $M=3.73$ $SD=.64$) ve %50'si başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme (4.madde $M=3.60$ $SD=.69$) açısından kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin olarak kendilerini yeterli hissettikleri diğer bir alan olan "*kariyer becerileri*" boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22

İngilizce Öğretmen Adaylarının Kariyer Becerilerine İlişkin Yeterlilik Algıları

<i>Kariyer Becerilerine ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
34.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma	4.11	.36	0	1.4	98.6
35.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma	4.11	.36	0	1.4	98.6
29.Üretken olma	4.04	.41	0	6.8	93.2
33.Sorumluluk bilinciyle karar alma	4.01	.51	0	12.2	87.8
31.İnisiyatif alma	3.93	.50	0	16.2	83.8
28.Girişimci olma	3.86	.54	0	22.1	77.9
30.Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme	3.66	.61	.5	39.6	60.4
18.Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya	3.64	.63	.9	41	58.1

*1 "Çok Yetersiz" ve "Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 "Ne Yeterli Ne Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 "Yeterli" ve "Çok Yeterli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Kariyer becerilerine ilişkin olarak Tablo 22'de verilen bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %98.6'sı hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma (34.madde $M=4.11$ $SD=.36$); %98.6'sı hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma (35.madde $M=4.11$ $SD=.36$); %93.2'si üretken olma (29.madde $M=4.04$ $SD=.41$); %87.8'i sorumluluk bilinciyle karar alma (33.madde $M=4.01$ $SD=.51$); %83.8'i inisiyatif alma (31.madde $M=3.93$ $SD=.50$); %77.9'u girişimci olma (28.madde $M=3.86$ $SD=.54$); %60.4'ü aynı anda birkaç görevi yerine (30.madde $M=3.66$ $SD=.61$) ve %58.1'i kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya (18.madde $M=3.64$ $SD=.63$) açısından kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin olarak kendilerini en az yeterli hissettikleri alan olan "*yaşam becerileri*" boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23

İngilizce Öğretmen Adaylarının Yaşam Becerilerine İlişkin Yeterlilik Algıları

<i>Yaşam Becerilerine ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
24.Yaşam boyu öğrenme	4.12	.41	0	3.2	96.8
25.Öz-yönetimli öğrenme	4.10	.40	0	3.6	96.4
21.Öz-düzenleme	4.04	.41	0	6.8	93.2
22.Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma	3.89	.56	0	21.6	78.4
23.Zamanı verimli kullanma	3.68	0.65	.5	41	58.5

Yaşam becerilerine ilişkin olarak Tablo 23’de verilen bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %96.8’i yaşam boyu öğrenme (24.madde $M=4.12$ $SD=.41$); %96.4’ü öz-yönetimli öğrenme (25.madde $M=4.10$ $SD=.40$); %93.2’si öz-düzenleme (21.madde $M=4.04$ $SD=.41$); %78.4’ü hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma (22.madde $M=3.89$ $SD=.56$) ve %58.5’i zamanı verimli kullanma (23.madde $M=3.68$ $SD=.65$) açısından kendilerini yeterli hissetmektedirler.

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “*İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri nelerdir?*” olarak oluşturulan ikinci alt probleme yönelik bulgular, toplam 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayından YBSÖA aracılığıyla elde edilen nicel verilerin analizi ile sağlanmıştır. Tablo 24’de verilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri kapsamında en fazla önem verdikleri boyut “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” ($M= 4.65$, $SD= .26$) iken bunu sırasıyla “*yaşam becerileri*” ($M= 4.57$, $SD= .37$); “*kültürlerarası beceriler*” ($M= 4.55$, $SD= .35$); “*kariyer becerileri*” ($M= 4.49$, $SD= .37$) takip etmektedir.

Tablo 24

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

YBSAÖ	M	SD
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	4.65	.26
Yaşam Becerileri	4.57	.35
Kültürlerarası Beceriler	4.55	.35
Kariyer Becerileri	4.49	.37

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25

Öğrenme ve Yenilenme Becerilerine Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular

<i>Öğrenme ve Yenilenme Becerilere ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
15. Medya okuryazarlığı	4.86	.34	.4	13.5	86.5
16. Teknoloji okuryazarlığı	4.86	.37	0	.9	99.1
14. Bilgi okuryazarlığı	4.81	.41	.4	.5	95.5
11. Araştırma	4.75	.45	0	.5	95.5
5. Eleştirel düşünme	4.73	.45	0	0	100
6. Akıl yürütme	4.73	.46	0	.5	95.5
10. Bilimsel düşünme	4.72	.45	0	0	100
7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma	4.68	.48	0	.5	95.5
1. Yaratıcı düşünme	4.61	.49	0	0	100
4. Başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme	4.59	.49	0	0	100
12. Etkili iletişim kurma	4.57	.50	0	.5	100
8. Değişime adapte olma	4.56	.50	0	0	100
3. Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme	4.55	.50	0	0	100
9. Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme	4.54	.50	0	0	100
13. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma	4.50	.50	0	0	100
2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme	4.46	.50	0	0	100
17. Esnek olma	4.45	.52	0	1.4	98.6

*1 "Hiç Önemli Değil" ve "Önemli Değil" yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 "Kararsızım" yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 "Önemli" ve "Çok Önemli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Öğrenme ve yenilenme becerilerine ilişkin olarak Tablo 25'de verilen bulgularda, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %86.5'i medya okuryazarlığı (15.madde $M=4.86$ $SD=.34$); %99.1'i teknoloji okuryazarlığı (17.madde $M=4.86$ $SD=.37$); %95.5'i bilgi okuryazarlığı (14.madde $M=4.81$ $SD=.41$); %95.5'i araştırma (11.madde $M=4.75$ $SD=.45$); tamamı eleştirel düşünme (5.madde $M=4.73$ $SD=.45$); %99.5'i akıl yürütme (7.madde $M=4.73$ $SD=.46$); tamamı bilimsel düşünme (10.madde $M=4.72$ $SD=.45$); %95.5'i dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma (7.madde $M=4.68$ $SD=.44$); tamamı yaratıcı düşünme (1.madde $M=4.61$ $SD=.49$); tamamı başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme (4.madde $M=4.59$ $SD=.49$); tamamı etkili iletişim (12.madde $M=4.57$ $SD=.50$); tamamı değişime adapte olma (8.madde $M=4.56$ $SD=.50$); tamamı öğrenme süreçlerinde hedef belirleme (3.madde $M=4.55$ $SD=.50$); tamamı problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme (9.madde $M=4.54$ $SD=.50$); tamamı yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma (13.madde $M=4.50$ $SD=.50$); tamamı yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme (2.madde $M=4.46$ $SD=.50$); %98.6'sı esnek olma (17.madde $M=4.45$ $SD=.52$) becerisine sahip olmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin “yaşam becerileri” boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26

Yaşam Becerilerine Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular

<i>Yaşam Becerilerine ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
23.Zamanı verimli kullanma	4.70	.47	0	.5	99.5
24.Yaşam boyu öğrenme	4.67	.47	0	0	100
21.Öz-düzenleme	4.55	.51	0	.5	99.5
25.Öz-yönetimli öğrenme	4.49	.51	0	.5	99.5
22.Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma	4.43	.52	0	1.4	98.6

*1 “Hiç Önemli Değil” ve “Önemli Değil” yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 “Kararsızım” yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 “Önemli” ve “Çok Önemli” yanıtlarının toplam yüzdesi

Yaşam becerileri boyutuna ilişkin olarak Tablo 26’da verilen bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %99.5’i zamanı verimli kullanma (23.madde $M=4.70$ $SD=.47$); tamamı yaşam boyu öğrenme (24.madde $M=4.67$ $SD=.47$); %99.5’i öz düzenleme (21.madde $M=4.55$ $SD=.51$); %99.5’i öz-yönetimli öğrenme (25.madde $M=4.49$ $SD=.51$) ve %98.6’sı hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma (22.madde $M=4.43$ $SD=.52$) becerisine sahip olmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin “kültürlerarası beceriler” boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Kültürlerarası Becerilere Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular

<i>Kültürlerarası Becerilere ilişkin maddeler</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>1*</i>	<i>2**</i>	<i>3***</i>
20.Farklı görüş ve inançlara saygılı olma	4.7	.46	0	0	100
27. Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	4.7	.5	0	0	100
32. Etik çalışma anlayışına sahip olma	4.18	.38	0	.9	99.1
26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma	4.08	.37	0	0	100
17. Farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama	4.07	.37	0	.9	99.1

Kültürlerarası becerilere ilişkin olarak Tablo 27’de verilen bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı farklı görüş ve inançlara saygılı olma (20.madde $M=4.7$ $SD=.46$); tamamı kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma

(27.madde $M=4.7$ $SD=.50$); %99.1'i etik çalışma anlayışına sahip olma (32.madde $M=4.18$ $SD=.38$); tamamı kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma (26.madde $M=4.08$ $SD=.37$); %99.1'i farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama (17.madde $M=4.07$ $SD=.37$) becerisine sahip olmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin olarak "*kariyer becerileri*" boyutuna yönelik elde edilen bulgular Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28

Kariyer Becerilerine Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular

<i>Kariyer Becerilerine ilişkin maddeler</i>	M	SD	1*	2**	3***
28.Girişimci olma	4.75	.45	0	.9	99.1
29.Üretken olma	4.65	.50	0	.9	99.1
33.Sorumluluk bilinciyle karar alma	4.50	.50	0	0	100
30.Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme	4.45	.57	.5	2.3	97.2
31.İnisiyatif alma	4.45	.52	.5	0	99.5
34.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma	4.40	.56	.5	.9	98.6
35.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma	4.40	.53	.5	.5	99
18.Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya	4.35	.51	0	1.4	98

*1 "Hiç Önemli Değil" ve "Önemli Değil" yanıtlarının toplam yüzdesi,

**2 "Kararsızım" yanıtlarının toplam yüzdesi

***3 "Önemli" ve "Çok Önemli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Kariyer becerilerine ilişkin olarak Tablo 28'de verilen bulgularda, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %99.1'i girişimci olma (28.madde $M=4.75$ $SD=.45$); %99.1'i üretken olma (29.madde $M=4.65$ $SD=.50$); tamamı sorumluluk bilinciyle karar alma (33.madde $M=4.50$ $SD=.50$); %97.2'si aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme (30.madde $M=4.45$ $SD=.57$); %99.5'i inisiyatif alma (31.madde $M=4.45$ $SD=.52$); %98.6'sı hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma (34.madde $M=4.40$ $SD=.56$); %99'u hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma (35.madde $M=4.40$ $SD=.53$) ve %98.6'sı kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya (18.madde $M=4.35$ $SD=.51$) becerisine sahip olmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

İngilizce Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Süresince Aldıkları Derslerde 21.Yüzyıl Becerilerinin Yansımalarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenen üçüncü alt problemine ilişkin bulgular, toplam 233 son sınıf İngilizce öğretmen adayından EDYBA aracılığıyla elde edilen nicel verilerin analizi ile sağlanmıştır. Tablo 29’da verilen bulgulara göre, araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının %55’i aldıkları hizmet öncesi öğretmen eğitimini 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında “Yetersiz” bulduklarını belirtirken; %23’ü “Ne Yeterli Ne Yetersiz”; %19.8’i “Yeterli” ve %1.8’si “Çok Yeterli” bulmaktadır.

Tablo 29

21.Yüzyıl Becerilerinin Kazandırılması Açısından Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimine İlişkin Bulgular

21.yüzyıl becerilerinin kazandırılması açısından hizmet öncesi öğretmen eğitimi	N	%
Çok yetersiz	0	0
Yetersiz	122	55
Ne Yeterli Ne Yetersiz	51	23
Yeterli	44	19.8
Çok Yeterli	4	1.8
Yanıt vermeyenler	1	.4

Tablo 30’da gösterildiği gibi Alan ve Alan Eğitimi (AE) derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının %37.4’ü AE derslerini “Yeterli”; %36.9’u “Ne Yeterli Ne Yetersiz”; %21.2’si “Yetersiz”; %3.2’si “Çok Yeterli” bulmaktadır.

Tablo 30

21.yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından AE Derslerine İlişkin Bulgular

21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında AE dersleri	N	%
Çok yetersiz	0	0
Yetersiz	47	21.2
Ne Yeterli Ne Yetersiz	82	36.9
Yeterli	83	37.4
Çok Yeterli	7	3.2
Yanıt vermeyenler	2	1.3

AE derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkısı olan derslere ilişkin bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının en fazla vurguladıkları ilk üç ders sırasıyla “İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar” (f=118), “Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi” (f=107) ve “Dil Becerilerinin Öğretimi” (f=97) dersleridir. Tablo 31’de 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına katkı sağlayan AE derslerine ilişkin detaylı bulgular sunulmuştur.

Tablo 31

21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan AE Derslerine İlişkin Bulgular

Dersler	f
İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar	118
Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	107
Dil Becerilerinin Öğretimi	97
Dil Edinimi	29
Anlatım Becerileri	18
Özel Öğretim Yöntemleri	15
İngiliz Edebiyatı	12
Sözlü İletişim Becerileri	13
Dilbilim	9
Edebiyat ve Dil Öğretimi	10
İleri Okuma ve Yazma	7
Bağlamsal Dilbilgisi	6
İkinci Yabancı Dil	3
Dinleme ve Sesletim	3
Sözcük Bilgisi	2

Öğretmenlik Meslek Bilgisi (MB) derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adayları %46.8’i MB derslerinin “Yetersiz”; %31.1’ü “Ne Yeterli Ne Yetersiz”; %19.4’ü “Yeterli”; %1.4’ü “Çok Yeterli” ve %1.4’ü ise “Çok Yetersiz” olduğunu düşünmektedirler. Tablo 32’de MB derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 32

21.Yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından MB Derslerine İlişkin Bulgular

21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında MB dersleri	N	%
Çok Yetersiz	3	1.4
Yetersiz	104	46.8
Ne Yeterli Ne Yetersiz	69	3
Yeterli	43	19.4
Çok Yeterli	3	1.4
Yanıt vermeyenler	0	0

MB derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkısı olan derslere ilişkin bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının en fazla vurguladıkları ilk üç ders sırasıyla “*Öğretmenlik Uygulaması*” dersi ($f=72$), “*Okul Deneyimi*” ($f=68$) dersi ve “*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*” dersi ($f=61$) olmuştur. Tablo 33’de 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında katkı sağlayan MB derslerine ilişkin detaylı bulgular sunulmuştur.

Tablo 33

21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan MB Derslerine İlişkin Bulgular

Dersler	<i>f</i>
Öğretmenlik Uygulaması	72
Okul Deneyimi	68
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	61
Öğretim İlke ve Yöntemleri	57
Eğitim Psikolojisi	50
Sınıf Yönetimi	15
Rehberlik	10
Özel Öğretim Yöntemleri-I	10
Karşılaştırmalı Eğitim	7
Özel Eğitim	7
Ölçme ve Değerlendirme	5
Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi	1

Genel Kültür (GK) kategorisindeki derslerde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının %63.8’i GK derslerini “Yetersiz”; %22.1’i “Ne Yeterli Ne Yetersiz”; %10.4’ü “Yeterli”; %1.8’si “Çok Yeterli” buluşlardır. Tablo 34’te 21.yüzyıl becerilerini kazanmada katkısı olan GK derslerine ilişkin bulgular gösterilmiştir.

Tablo 34

21.yüzyıl Becerilerini Kazandırması Açısından GK Derslerine İlişkin Bulgular

<i>21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında GK dersleri</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Çok Yetersiz	0	0
Yetersiz	146	65.8
Ne Yeterli Ne Yetersiz	49	22.1
Yeterli	23	10.4
Çok Yeterli	4	1.8
Yanıt vermeyenler	0	0

GK derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında katkısı olan derslere ilişkin bulgularda ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının en fazla vurguladıkları ilk üç ders sırasıyla “*Drama*” ($f=128$), “*Etkili İletişim*” ($f=45$) ve “*Bilimsel*

Araştırma Yöntemleri” (f=33) dersleridir. Tablo 35’de 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında katkısı olan GK derslerine ilişkin detaylı bulgular sunulmuştur.

Tablo 35

21.Yüzyıl Becerilerini Kazanmada Katkısı Olan GK Derslerine İlişkin Bulgular

Dersler	f
Drama	128
Etkili İletişim	45
Bilimsel Araştırma Yöntemleri	33
Bilgisayar	26
Topluma Hizmet Uygulamaları	11
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	10
Türk Eğitim Tarihi	4
Türkçe: Sözlü Anlatım	3

Araştırma Bulgularının Özeti

Son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmadan elde edilen bulguların özetine bu bölümde yer verilmiştir.

Çalışmanın birinci alt problemi kapsamında, İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri yeterlilik algılarına ilişkin bulgular, İÖYBF kapsamında YBYAÖ aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, son sınıf İngilizce öğretmen adayları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma açısından kendilerini yeterli hissetmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri yeterlilik algılarına ilişkin bulgulara göre, öğretmen adaylarının kendilerini “*kültürlerarası beceriler*” boyutunda en yeterli hissettikleri; bunu takiben sırayla, “*öğrenme ve yenilenme becerileri*”, “*kariyer becerileri*” ve “*yaşam becerileri*” boyutunda yeterli buldukları tespit edilmiştir. Buna ek olarak, öğretmen adayları “*kültürlerarası beceriler*” boyutunda kendilerini en çok *farklı görüş ve inançlara saygılı olma* ile *kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma* becerilerinde yeterli bulurken; *kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma* ve *farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama* becerilerinde kendilerini diğer becerilere göre daha az yeterli hissetmektedirler. Öğretmen adayları, “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” boyutunda kendilerini en çok

teknoloji okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı becerilerinde yeterli bulurken; *öğrenme süreçlerinde hedef belirleme ve başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme* becerilerinde kendilerini yeterli bulmamışlardır. Ayrıca, öğretmen adayları, *“kariyer becerileri”* boyutunda kendilerini en çok *hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma ve hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma* becerilerinde yeterli bulurken; *aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme ve kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya* becerilerinde kendilerini diğer becerilere göre daha az yeterli hissetmektedirler. Son olarak, öğretmen adayları *“yaşam becerileri”* boyutunda kendilerini en çok *yaşam boyu öğrenme ve öz-yönetimli öğrenme becerilerinde* yeterli bulurken; *hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma ve zamanı verimli kullanma* becerilerinde kendilerini diğer becerilere göre daha az yeterli bulmaktadırlar.

Çalışmanın ikinci alt problemi kapsamında, İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşleri İÖYBF kapsamında YBSÖA aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, son sınıf İngilizce öğretmen adayları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın oldukça önemli olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının en önem verdiği beceriler *“öğrenme ve yenilenme becerileri”* iken bunu sırasıyla *“yaşam becerileri”*, *“kültürlerarası beceriler”* ve *“kariyer becerileri”* takip etmektedir. Buna ek olarak, öğretmen adayları *“öğrenme ve yenilenme becerileri”* boyutunda en çok *medya okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığı* becerilerine sahip olmanın önemli olduğunu düşünürken; *yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme ve esnek olma* becerilerine sahip olmayı diğer becerilere göre daha az önemli olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen adayları *“yaşam becerileri”* boyutunda en çok *zamanı verimli kullanma ve yaşam boyu öğrenme* becerilerine sahip olmayı önemli bulurken *öz-yönetimli öğrenme ve hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma* becerilerine sahip olmayı diğer becerilere göre daha az önemli bulmuşlardır. Ayrıca, öğretmen adayları *“kültürlerarası beceriler”* boyutunda en çok *farklı görüş ve inançlara saygılı olma* ile *kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma* becerilerine sahip olmayı önemli bulurken; *kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma ve farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama* becerilerine sahip olmayı diğer becerilere göre daha az önemli bulmuşlardır. Son olarak, öğretmen adayları *“kariyer becerileri”* boyutunda

en çok *girişimci olma* ve *üretken olma* becerilerine sahip olmayı önemli bulurken; *hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma* ve *kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya* becerilerine sahip olmayı diğer becerilere göre daha az önemli olduğunu düşünmektedir.

Çalışmanın üçüncü alt problemi kapsamında İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşleri İÖYBF kapsamında EDYBA aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının %55'i öğretmen eğitimini 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında "Yetersiz" bulurken; öğretmen adaylarının %19.8'i ise "Yeterli" olduğunu belirtmişlerdir. İngilizce öğretmen adaylarının %21.2'si AE derslerini 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında "Yetersiz" bulduklarını; %37.4'ü ise "Yeterli" olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak, İngilizce öğretmen adaylarının %46.8'i MB derslerinin 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında "Yetersiz" olduğunu belirtirken; %19.4'ü ise "Yeterli" bulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, İngilizce öğretmen adaylarının %65.8'i GK derslerinin 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında "Yetersiz" bulduklarını; %10.4'ü ise "Yeterli" olduğunu ifade etmişlerdir. Buna ek olarak, öğretmen adayları, AE derslerinden 21.yüzyıl becerilerini kazandırmasında en çok katkı sağlayan derslerin *İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar* ile *Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi*; MB derslerinde *Öğretmenlik Uygulaması* ile *Okul Deneyimi* ve GK derslerinde ise *Drama* ile *Etkili İletişim* dersleri olduğu ifade etmişlerdir.

Son olarak İngilizce öğretmen adaylarının YBYAÖ kapsamında belirlenen 21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlilik algıları ve 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin bulgular karşılaştırmalı olarak Tablo 36'da sunulmuştur.

Tablo 36

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlilik Algıları ve Bu Becerilere Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular

21.yüzyıl Becerileri	Yeterlilik Algısı					Önem Verme				
	M	SD	1*	2**	3***	M	SD	1'	2''	3'''
<i>1.Öğrenme ve Yenilenme Becerileri</i>										
1.1. Yaratıcı düşünme	3.77	.57	0	30.6	69.4	4.61	.49	0	0	100
1.2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme	3.87	.52	0	20.7	79.3	4.46	.50	0	0	100
1.3.Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme	3.73	.64	0	37.4	62.6	4.55	.50	0	0	100
1.4.Başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme	3.60	.69	.9	49.1	50	4.59	.49	0	0	100
1.5.Eleştirel düşünme	4.07	.53	0	10.8	89.2	4.73	.45	0	0	100
1.6.Akıl yürütme	4.14	.48	0	5.4	94.6	4.73	.46	0	.5	95.5
1.7.Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma	4.32	.55	0	4.1	95.9	4.68	.48	0	.5	95.5
1.8.Değişime adapte olma	4.11	.44	0	4.5	95.5	4.56	.50	0	0	100
1.9.Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üretmek çözme	4.00	.49	.4	11.7	88.3	4.54	.50	0	0	100
1.10.Bilimsel düşünme	4.07	.52	0	10.4	89.6	4.72	.45	0	0	100
1.11.Araştırma	4.22	.48	.9	3.2	96.8	4.75	.45	0	.5	95.5
1.12.Etkili iletişim	4.14	.42	.9	2.7	97.3	4.57	.50	0	.5	100
1.13.Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma	4.08	.41	0	5	95	4.50	.50	0	0	100
1.14.Bilgi okur yazarlığı	4.38	.59	.4	5.4	94.6	4.81	.41	.4	.5	95.5
1.15.Medya okuryazarlığı	4.60	.55	.4	3.2	96.8	4.86	.34	.4	13.5	86.5
1.16.Teknoloji okuryazarlığı	4.64	.57	0	4.5	95.5	4.86	.37	0	.9	99.1
1.17.Esnek olma	4.05	.41	0	6.3	93.7	4.45	.52	0	1.4	98.6

Tablo 36

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlilik Algıları ve Bu Becerilere Sahip Olmanın Önemine İlişkin Bulgular (devamı)

21.yüzyıl Becerileri	Yeterlilik Algısı					Önem Verme				
	M	SD	1*	2**	3***	M	SD	1'	2''	3'''
<i>2.Kariyer Becerileri</i>										
2.1. Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya	3.64	.63	.9	41	58.1	4.37	.51	0	1.3	98.7
2.2. Girişimci olma	3.86	.54	0	22.1	77.9	4.75	.45	0	.9	99.1
2.3. Üretken olma	4.04	.41	0	6.8	93.2	4.65	.50	0	.9	99.1
2.4.Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme	3.66	.61	.5	39.6	60.4	4.45	.57	.5	2.3	97.2
2.5.İnisiyatif alma	3.93	.50	0	16.2	83.8	4.45	.52	.5	0	99.5
2.6.Sorumluluk bilinciyle karar alma	4.01	.51	0	12.2	87.8	4.50	.50	0	0	100
2.7.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma	4.11	.36	0	1.4	98.6	4.40	.56	.5	.9	98.6
2.8.Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma	4.11	.36	0	1.4	98.6	4.40	.53	.5	.5	99
<i>3.Yaşam Becerileri</i>										
3.1. Öz düzenleme	4.04	.41	0	6.8	93.2	4.55	.51	0	.5	99.5
3.2. Hedeflenen kariyer alan(lar) ile ilgili öngöründe bulunma	3.89	.56	0	21.6	78.4	4.43	.52	0	1.4	98.6
3.3.Zamanı verimli kullanma	3.68	.65	.5	41	58.5	4.70	.47	0	.5	99.5
3.4.Yaşam boyu öğrenme	4.12	.41	0	3.2	96.8	4.67	.47	0	0	100
3.5.Öz-yönetimli öğrenme	4.10	.40	0	3.6	96.4	4.49	.51	0	.5	99.5
<i>4.Kültürlerarası Beceriler</i>										
4.1. Farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama	4.07	.37	0	3.6	96.4	4.07	.37	0	.9	99.1
4.2. Farklı görüş ve inançlara saygılı olma	4.7	.46	0	0	100	4.7	.46	0	0	100
4.3.Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma	4.08	.37	0	3.2	96.8	4.08	.37	0	0	100
4.4.Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	4.7	.5	0	2.3	97.7	4.7	.5	0	0	100
4.5.Etik çalışma anlayışına sahip	4.18	.38	0	.5	99.5	4.18	.38	0	.9	99.1

*1 "Çok Yetersiz" ve "Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi, **2 "Ne Yeterli Ne Yetersiz" yanıtlarının toplam yüzdesi, ***3 "Yeterli" ve "Çok Yeterli" yanıtlarının toplam yüzdesi
 '1 "Hiç Önemli Değil" ve "Önemli Değil" yanıtlarının toplam yüzdesi, '2 "Kararsızım" yanıtlarının toplam yüzdesi ve '3 "Önemli" ve "Çok Önemli" yanıtlarının toplam yüzdesi

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlilik algıları, 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına verdikleri önem ve lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik olarak belirlenen alt problemlere göre sonuç ve tartışma ele alınmıştır. Çalışma sonuçlarına ilişkin ortaya konan öneriler ise, uygulama ve araştırmaya yönelik olmak üzere iki başlıkta sunulmuştur.

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algılarına Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Çalışmanın son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algılarının incelenmesi problemine yönelik veriler, 233 öğretmen adayının katılımıyla YBYAÖ aracılığıyla elde edilerek, betimleyici istatistik yöntemleriyle çözümlenmiştir. Bulgular değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adayları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma açısından kendilerini yeterli hissetmektedir. Bu bağlamda, öğretmen adayları “*kültürlerarası beceriler*” ($M= 4.35, SD=.28$), “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” ($M= 4.10, SD=.33$), “*kariyer becerileri*” ($M= 3.96, SD=.37$) ve “*yaşam becerileri*” ($M= 3.92, SD=.34$) olarak ele alınan 21.yüzyıl becerilerine sahip olma açısından kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında ele alınan 21.yüzyıl beceri boyutlarına ilişkin bulgular dâhilinde, öğretmen adaylarının “*kültürlerarası beceriler*” boyutunda kendilerini diğerlerine göre daha yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka deyişle, öğretmen adayları farklı görüş ve inançlara saygılı olma, kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma, farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama, kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma gibi becerilerde kendilerini daha yeterli görmektedirler. Kültürlerarası beceriler boyutuna ilişkin olarak “farklı görüş ve inançlara saygılı olma” ($M= 4.7, SD=.46$) ve “kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma” ($M= 4.7, SD=.5$) son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının kendilerini en yeterli gördükleri becerilerdir. Ulaşılan bu sonuçlar, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ortaöğretim sürecinden itibaren başta İngiliz kültürü olmak üzere farklı dil ve kültürlerle yönelik edindikleri yaşantılarla artan kültürlerarası

farkındalıkları ile ilişkilendirilebilir. Bunun yanı sıra, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversitelerde görev yapan akademisyen profili incelendiğinde, her üç üniversitede de lisansüstü eğitimlerini yurt dışında tamamlayan, uluslararası projelerde görev alan veya yabancı uyruklu öğretim üyelerinden oluşan bir kadroya sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca farklı kültürlerde yaşamış, eğitim almış veya çalışma yürütmüş öğretmen eğitimcileri ile etkileşim halinde olmaları kültürlerarası becerilere ilişkin yeterlik algılarını artıran unsurlar arasında gösterilebilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde bazı araştırma bulgularının (Atay, Kurt, Çamlıbel ve Ersin, 2009; Guo, Arthur ve Lund, 2010; Hulguin; 2013) bu sonuçla paralel nitelikte olduğu görülmektedir. Diğer bir taraftan, kültürlerarası beceriler boyutuna ilişkin olarak araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adayları kendilerini “kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma” ($M= 4.08$, $SD=.37$) ve “farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama” ($M= 4.07$, $SD=.37$) açısından daha az yeterli hissetmektedirler. Bu sonuç, öğretmen adaylarının yaşadıkları çevrenin kültürel açıdan homojen bir yapıda olması, statü itibarıyla öğrenci rolünde olmaları ile ilişkilendirilebilir.

Öğretmen adaylarının, “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” boyutunda da kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenme ve yenilenme becerileri boyutuna ilişkin olarak kendilerini en yeterli gördükleri becerilerden biri “teknoloji okuryazarlığı” ($M=4.64$, $SD=.57$) becerisidir. Alan yazında bu sonucu destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Corkett ve Benevides, 2015; Güneş, Gökçek ve Bacanak, 2010; Menzi, Çalışkan ve Çetin, 2012; Şad ve Nalçacı, 2015). Öğretmen adaylarının kendilerini yeterli gördükleri diğer bir becerinin ise “medya okuryazarlığı” ($M=4.60$, $SD=.55$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, alan yazında da desteklenmektedir. Örneğin, Aslan ve Tuncer-Basel’in (2017) sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarında, öğretmen adaylarının ortalamanın üstünde medya okuryazarı oldukları sonucuna varılmıştır. Çeliköz ve Çeliköz’ün (2018) eğitim fakültesinin lisans ve pedagojik formasyon programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarında da, öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu sonucu elde edilmiştir. Atmaca (2016) tarafından medya okuryazarlığı dersini alan Türkçe öğretmen adayları ile bu

dersi almayan İngilizce öğretmen adaylarının kendilerine ilişkin medya okuryazarlık durumlarının ortaya konulması amacıyla yürütülen diğer bir çalışmada, her iki branştaki öğretmen adaylarının çoğu kendini medya okuryazarı olarak tanımladıkları ortaya konulmuştur. Bu bağlamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının medya ve teknoloji okuryazarlık becerilerinde kendilerine çok yeterli hissetmesi, teknolojik gelişmelerle hızlanan internet ve medya erişilebilirliğinin kolaylaşmasına ve lisans eğitimleri sürecinde teknoloji kullanımının sıklığı ve çeşitliliğine, öğrenim gördükleri üniversitelerdeki bilgisayar laboratuvar imkanlarının olmasına bağlı olarak açıklanabilir. Elde edilen bu sonuç, 2017 yılında güncellenen öğretim programlarında öğrencilere kazandırılmak istenen ana yetkinliklerden biri olan dijital yetkinlik kapsamında belirlenen becerilerle de paralellik göstermektedir (MEB, 2017c). Dolayısıyla, geleceğin öğretmen kadrosunu oluşturacak aday öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler açısından olumlu bir sonuçtur. Diğer bir taraftan, OECD Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı (The Program for International Assessment of Adult Competencies [PIAAC]) kapsamında 16-65 yaş aralığındaki bireylerin sözel, sayısal ve teknoloji zengin ortamlarda problem çözme becerilerinin ölçüldüğü Yetişkin Becerileri Araştırması'na Türkiye'den 5227 yetişkin katılmıştır (OECD, 2016). Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'den katılan yetişkinlerin %38'i daha önce bilgisayar deneyimi olmadığını belirtirken; sadece %8'i teknoloji zengin ortamlarda problem çözme becerilerinde temel düzeyin üstünde başarı göstermiş; %34.6'sı ise problem çözme becerilerinde, teknoloji zengin ortamda Düzey 1 veya altında yeterlilik göstermiştir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının medya ve teknoloji okuryazarlık becerilerinde kendilerini çok yeterli hissetmesi dijital okuryazarlık açısından iyileşme yolunda atılan adımların bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Öğretmen adaylarının, “*öğrenme ve yenilenme becerilerinde*” kendilerini en az yeterli hissettikleri becerinin “başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme” ($M=3.60$ $SD=.69$) olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, ülkemizde merkezi sınav sisteminin çoktan seçmeli soru tipinden oluşan testler aracılığıyla yapılması, performansa dayalı uygulamaların yetersizliği ve öğretmen adaylarının öğrenim hayatları boyunca dönüt verme ve düzeltme uygulamalarının yeterli şekilde öğrenme sürecinde yer verilmemesi ile açıklanabilir. Bulunuz ve Bulunuz'un (2015)

öğretmen adaylarıyla yürüttükleri çalışmada, öğretim üeleri tarafından öğretmen yeterliliklerini geliştirmeye yönelik verilen dönütlerin yeterli sıklıkta olmadığı ve materyal geliştirmeye yönelik dönütlerin de yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarına yazılı dönüt verme, öğretim materyalleri ve ders planı hazırlama, sınıf yönetimi ve staj derslerinin gözlemlenmesine yönelik dönütlerin de bazen yapıldığı sonucuna ulaşılmış. Buna ek olarak, öğretmen adaylarının öğretim üyelerinden aldıkları dönütlerin profesyonel anlamdan gelişimleri için değerli olduğu ve katkı sağladığı, motivasyonlarını arttırdığı, yaptıkları uygulamaların verimliliğini olumlu yönde etkilediğine dair alan yazında çalışmalar bulunmaktadır (Koray, Kaya ve Pekbay, 2016; Seferoğlu, 2006).

Araştırmanın diğer bir sonucu ise; İngilizce öğretmen adaylarının “*kariyer becerileri*” boyutunda kendilerini yeterli gördükleridir. Alan yazında yapılan çalışmalar elde edilen bu sonucu desteklemektedir (Eryılmaz ve Kara, 2018; Kan ve Murat, 2018; Kozikoğlu ve Altunova, 2018). Araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının “*kariyer becerileri*” arasında kendilerini en yeterli hissettikleri becerilerin “hedeflere ilerleme süresince diğerlerine liderlik yapma” ($M=4.11$) ve “hedefe ilerleme süresince diğerlerine rehber olma” ($M=4.11$) olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %90’ının öğretmen lisesi mezunu olması ve dolayısıyla lise eğitimlerinden itibaren öğretmenlik mesleğinin gerekliliklerinden biri olan bu becerileri içselleştirmiş olmalarından kaynaklanabilir.

İngilizce öğretmen adaylarının “*kariyer becerileri*” boyutunda kendilerini en az yeterli gördükleri becerinin “kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya” ($M=3.64$ $SD=.63$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmaya dahil olan öğretmen adaylarının henüz profesyonel iş ortamlarında yer almamaları; profesyonel hayata başlamada kendini profesyonel bir şekilde tanıtmayı gerektiren uygulamalar yerine; Kamu Personeli Seçme Sınavı gibi merkezi sınav sisteminde çoktan seçmeli soru tipinden oluşan testlerle karşılaşmalarıyla açıklanabilir.

İngilizce öğretmen adaylarının “*yaşam becerileri*” boyutunda diğer boyutlara göre kendilerini daha az yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir deyişle öğretmen adaylarının, hayat boyu öğrenme konusunda kararlılık gösterme, hedeflere ulaşmak için inisiyatif alma, zamanı iyi kullanma, bağımsız bir şekilde öğrenme, kendi öğrenme alanlarını keşfetme, kendi davranışlarını gözlemlenme,

eleştirme ve gerekirse değiştirme gibi öz düzenleme becerilerinde kendilerini daha az yeterli hissetmektedirler. Öğrenenin aktif olduğu, kendi öğrenme süreçlerini belirlediği ve kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu aldığı, hayat boyu öğrenme anlayışının benimsendiği (Bay ve Karakay, 2009; Brooks ve Brooks, 1993; Ülgen, 1994) yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temelinde hazırlanan öğretim programları ülkemizde 2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır (MEB, 2005). Türk eğitim sisteminde yaklaşık 14 yıldır benimsenen yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı uygulamalarına ilişkin alan yazında yapılan çalışmalardan ortaya çıkan sonuçlar, hem öğretmenlerin hem de öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşıma yönelik bilgi ve becerilerinin yetersiz olduğunu (Çaycı ve Altunkeser, 2015; Korkmaz, 2008; Öztürk, 2013); okullarda yeterince uygulamadıklarını (Çaycı ve Altunkeser, 2015; Gömleksiz, 2007; Karadağ, Deniz ve Korkmaz, 2008; Kazu ve Ersözlü, 2006; Korkmaz, 2008; Yapıcı ve Leblebiciler, 2007) göstermektedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının *yaşam becerileri* boyutunda diğer boyutlara göre kendilerini daha az yeterli hissetmelerinin nedenleri arasında ilköğretim, ortaöğretim ve lisans eğitimleri boyunca yaşam becerilerini deneyimleyememiş olmaları olabilir.

Bu araştırmanın sonuçlarından biri de İngilizce öğretmen adaylarının yaşam becerileri boyutuna ilişkin olarak kendilerini en yeterli gördükleri becerinin “yaşam boyu öğrenme” ($M=4.12$, $SD=.41$) olmasıdır. Bu sonucu destekleyen benzer çalışmalar olmakla birlikte (Bulaç ve Kurt, 2019; Demirel ve Akkoyunlu, 2010; İzci ve Koç, 2012; Kılıç, 2014; Kozikoğlu ve Altunova, 2018; Oral ve Yazar, 2015; Ergün ve Cömert-Özata, 2016), öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğunu ve kendilerini bu beceriye sahip olmada yeterli görmediklerini bulgulayan çalışmalar da mevcuttur (Diker-Çoşkun ve Demirel, 2012; Tunca, Akın-Şahin ve Aydın, 2015). Araştırmanın bu sonucu öğretmen adaylarının erken yaştan itibaren teknolojinin, uluslararası gelişmelerin ve küreselleşmenin ortak dili olan İngilizceyi öğrenmiş, dolayısıyla farklı kaynaklardan bilgi edinebilen, uluslararası güncel gelişmeleri takip edebilen bireyler olması ile ilişkilendirebilir.

Yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre, İngilizce öğretmen adaylarının yaşam becerileri boyutunda kendilerini en az yeterli buldukları becerinin “zamanı verimli kullanma” ($M=3.68$, $SD=.65$) olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bu sonucunun nedenleri arasında, özellikle son yıllarda teknolojik araçların kullanımına harcanan zamanın artması, sosyal medyaya ayrılan zamanın fazlalaşması ve son

sınıf öğretmen adaylarının KPSS, YDS (Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı) ALES (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı) ve YÖKDİL (Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı) gibi sınavlara hazırlanmak için çok yoğun bir program içinde olmaları gösterilebilir. Varışoğlu, Şeref ve Yılmaz'ın (2012) yaptıkları çalışmanın sonuçları öğretmen adaylarının, zamanı etkili kullanamadıklarını göstermektedir.

İngilizce Öğretmen Adaylarının 21.Yüzyıl Becerilerine Sahip Olmanın Önemiyle İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Çalışmanın, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin görüşlerinin incelenmesine yönelik verileri, 233 öğretmen adayının katılımıyla YBSÖA aracılığıyla elde edilerek, betimleyici istatistik yöntemleriyle çözümlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan son sınıf İngilizce öğretmen adayları, 21.yüzyıl becerilerine sahip olmayı önemli bulmaktadır. Bu bağlamda, öğretmen adayları “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” ($M= 4.65, SD= .26$), “*yaşam becerileri*” ($M= 4.57, SD= .37$), “*kültürlerarası beceriler*” ($M= 4.55, SD= .35$) ve “*kariyer becerileri*” ($M= 4.49, SD= .37$) boyutları altında çalışma kapsamına dahil edilen 21.yüzyıl becerilerine sahip olmayı oldukça önemli buldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç, öğretmen eğitime ilişkin olarak gerek ülkemizde gerekse dünyada yayımlanan birçok rapor ve strateji belgesinde ideal öğretmen profilinin yetiştirilmesinde 21.yüzyıl becerilerine verilen önemle paralellik göstermektedir (MEB, 2017a; MEB, 2017b; MEB 2023 Eğitim Vizyonu, 2018; P21 ve AACTE, 2010). Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine atfettiği öneme ilişkin bu sonuç, geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının profesyonel gelişim açısından da farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Araştırma kapsamında ele alınan 21.yüzyıl beceri boyutlarına ilişkin bulgular dahilinde, öğretmen adaylarının “*öğrenme ve yenilenme becerilerine*” diğer beceri boyutlarına göre daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğretmen adaylarının çeşitli akıl yürütme becerilerini kullanma, öğrenme deneyimleri ve süreçlerini kontrol etme, bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanma, bilgiye ulaşma ve değerlendirme gibi öğrenme ve yenilenme becerilerine yüksek düzeyde önem vermesi, çağdaş öğrenme-öğretme yaklaşımlarında, ilk ve

ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programlarında ve MEB Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinde (MEB, 2017a) vurgulanan becerilerle paralellik göstermektedir. Bu sonuç aynı zamanda hizmet öncesi öğretmen eğitiminde ön plana çıkarılan öğretmen niteliklerinin yansımaları olarak da yorumlanabilir.

Araştırmada “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” boyutunda İngilizce öğretmen adayları tarafından en fazla önem verilen beceriler “medya okuryazarlığı” ($M= 4.86$ $SD=.34$) ile “teknoloji okuryazarlığıdır” ($M= 4.86$ $SD=.37$). Yördem’in (2012) İngilizce öğretmen adaylarıyla yürüttüğü araştırmada da benzer sonuçlar ortaya konulmuştur. Farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmalarda da, medya okuryazarlığının önemi ve gerekliliğini ortaya koyan sonuçlara ulaşılmıştır (Atmaca, 2016; İnan, 2010). Buna ek olarak, öğretmen adaylarının teknolojinin dili olan İngilizceye hâkim olmaları, günümüzde teknoloji erişiminin kolaylaşması ve kullanımının artması, özellikle son yıllarda öğrenme ortamlarında ve öğrenme süreçlerinde teknolojinin ve medyanın önemli bir destekleyici haline gelmesi ve öğrenim gördükleri üniversitelerin teknolojik imkanları İngilizce öğretmen adaylarının bu becerilere diğerlerinden daha fazla önem vermesinin nedenlerinden olabilir.

Diğer bir taraftan *öğrenme ve yenilenme becerileri* boyutunda araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adaylarının en az önem attığı beceri “esnekliktir” ($M=4.45$, $S=.52$). P21 Çerçevesine göre; değişime, yeniliklere veya karşılaşılan problemlere esneklik göstererek uyum sağlama olarak ele alınan esnek olma becerisi, hızla değişen dünyaya ayak uydurabilmek, yeniliklere esneklik göstererek uyum sağlayabilme, 21.yüzyılda hayatta kalabilmenin önemli gerekliliklerindedir (Ercan-Demirel, 2018). Bu sonuç, öğretmen adaylarının geçmiş öğrenim yaşantılarında ve aynı zamanda lisans eğitimleri sürecinde esneklik becerisine yönelik farkındalık yaratacak deneyimlerinin olmamasıyla ilişkilendirilebilir. Diğer bir ifadeyle, öğretmen-merkezli uygulamaların baskın olduğu, otoriter sınıf yönetiminin hâkim olduğu ve dolayısıyla öğrencilere esnekliği deneyimleyebileceği öğrenme fırsatlarından yoksun ortamlarda verilen eğitimin (Ateş, Çetinkaya-Özdemir, Taneri, 2019; Ateş, Döğmeci, Güray ve Gürsoy, 2016; Yılmaz, 2009) esneklik becerisine ilişkin farkındalığın kazanılmamasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma dahilinde ele alınan 21.yüzyıl beceri boyutlarına ilişkin bulgular kapsamında, öğretmen adaylarının “*yaşam becerilerine*” önem verdikleri sonucuna

ulaşılmıştır. Yapılan bazı çalışmalar bu sonuçla paralellik göstermektedir (Levy-Feldman, 2018; Viinikka ve Martin, 2019). Yaşam becerileri boyutuna ilişkin olarak en fazla önem verdikleri becerinin “zamanı verimli kullanma” ($M=4.70$, $SD=.47$) becerisi olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun nedenleri arasında öğretmen adaylarının son sınıfta lisans derslerinde başarılı olma, stajlarını başarıyla tamamlama, KPSS, ALES, YDS ve YÖKDİL sınavlarına hazırlanmak zorunda olmaları dolayısıyla aynı anda birden çok görev ve sorumlulukla hareket etmelerine bağlı olarak zamanı etkin kullanmak zorunda olmaları olabilir. Yapılan bazı araştırmalar, (Arslan ve Topsakal, 2019; Ateş, Çetinkaya-Özdemir, Taneri, 2019; Gözel ve Halat, 2010; Varışoğlu, Şeref ve Yılmaz, 2012), bu sonucu desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının *yaşam becerileri* boyutuna ilişkin olarak en az önem verdikleri becerinin “hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma” ($M=4.43$, $SD=.52$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, araştırmaya dahil olan öğretmen adaylarının yaklaşık %90’ının öğretmen lisesi mezunu olması, dolayısıyla erken yaşlardan itibaren yapmak istedikleri mesleğe yönelmiş ve bu alanda bilgi ve tecrübe kazanmış oldukları için, diğer becerilere göre daha az önem vermelerinin nedeni olabilir.

Çalışmanın diğer bir sonuç ise, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl beceri boyutlarından “*kültürlerarası becerilere*” önem verdikleridir. Kültürlerarası beceriler boyutuna ilişkin en çok önem verdikleri becerinin ise “farklı görüş ve inançlara saygılı olma” ($M=4.7$, $SD=.46$) becerisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu, 2018 öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen ana yetkinlikten biri olan kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğini desteklemektedir (MEB, 2017c). Dolayısıyla, 2018 öğretim programlarında yer alan bu yetkinlikleri önemseyen, farklılıkları zenginlik olarak değerlendirebilen, eğitim-öğretim ortamlarında fırsat eşitliği sağlayabilecek geleceğin öğretmen adaylarının yetişmesi açısından olumlu bir sonuçtur. Buna ek olarak, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversitelerin çok kültürlü öğrenci ortamı ve yabancı öğretim üyesi zenginliği bu sonucun nedenlerinden olabilir. Alan yazında araştırmanın bu sonucuna benzerlik gösteren çalışmalar yer almaktadır (Akkaya, Kırmızı ve İşçi, 2018; Güngör, Buyruk ve Özdemir, 2018; Hark-Söylemez ve Oral, 2018; Perkins, 2012).

İngilizce öğretmen adaylarının kültürlerarası beceriler boyutuna ilişkin en az önem verdikleri becerinin ise “farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlamadır” ($M=4.07$, $SD=.37$). Bu sonucun nedenleri arasında, öğretmen adaylarının hali hazırda öğrenci olmaları, dolayısıyla farklı statü ve ortamlara ait olma ve yer alma olasılıklarının çok fazla olamaması ve profesyonel iş ortamına yönelik yaşantılarının az olması gösterilebilir.

Kariyer becerileri boyutuna ilişkin olarak “girişimci olma” ($M=4.75$, $SD=.45$) becerisi son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının en çok önem verdikleri beceridir. Elde edilen bu sonuç, geleceğin öğretmenlerinin girişimcilik kavramını içselleştirmiş olarak mezun olmaları, yetiştirecekleri bireylerde ve görev yapacakları okullarda girişimcilik kültürünün gelişmesine ve sürdürülebilir hale gelmesi açısından önem arz ettiği söylenebilir. Buna ek olarak, öğrenim gördükleri üniversitelerin YÖK tarafından araştırma üniversitesi olarak belirlenmesi bu sonucun nedenlerinden olabilir.

Araştırmanın diğer bir sonucu, *kariyer becerilerinde* en az önem verdikleri becerinin “kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya” ($M=4.35$, $SD=.51$) becerisi olduğudur. Bu durum, öğretmen adaylarının çoğunluğunun (%78.1) mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmaya karar vermiş olması, dolayısıyla öğretmenlik mesleğinin farklı ve çeşitli kariyer seçeneklerini barındırmaması da bu sonuca götüren nedenlerden biri olabilir.

İngilizce Öğretmen Adaylarının Lisans Eğitimleri Süresince Aldıkları Derslerde 21.Yüzyıl Becerilerinin Yansımalarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca aldıkları derslerde 21.yüzyıl becerilerinin yansımalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi problemine yönelik veriler 233 öğretmen adayının katılımıyla EDYBA ile elde edilerek, betimleyici istatistik yöntemleriyle analiz edilmiştir. Bulgulardan hareketle, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının aldıkları hizmet öncesi öğretmen eğitimini 21.yüzyıl becerilerinin kazanılması açısından yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya dahil olan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversitelerin köklü geçmişleri göz önünde bulundurulduğunda elde edilen bu sonuç düşündürücüdür. Ancak, bu sonucu ortaya çıkaran durumların ülkemizde

öğretmen yetiştiren fakültelerin YÖK tarafından belirlenen ders içeriklerinden oluşan programları uygulama zorunluluğu ve bu ders içeriklerinde 21.yüzyıl becerilerinin mevcut durumu gibi nedenlerle birlikte düşünüldüğünde farklılaşacağı da açıktır. Nitekim, alan yazında da bu sonucu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Karakaş'ın (2012) hizmet öncesi İngilizce öğretmen yetiştirme programını incelediği çalışmasında, lisans eğitiminin kuramsal öğelerinin uygulamada eksik kaldığı, kültürel öğeleri içeren derslerin yetersizliği ve güncelliğini kaybetmiş derslerden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Hişmanoğlu'nun (2012) yaptığı çalışmada da İngilizce öğretmen adayları, öğrenim gördükleri hizmet öncesi lisans programının yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesinde yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, İnal ve Büyükyavuz'un (2013) İngilizce öğretmen adaylarının lisans eğitimlerine yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının yarısından fazlası lisans eğitimlerinin yetersiz olduklarını belirtmiştir. Buna ek olarak, Coşkun ve Daloğlu (2010) öğretmen yetiştirme programının öğretmen adaylarının mesleki ve uygulamaya yönelik gereksinimlerini karşılayacak biçimde revize edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda, 2018 yılında İngilizce öğretmenliği lisans programını da içeren tüm öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi bu olumsuz durumun iyileştirilmesi adına atılan önemli bir gösterge olarak yorumlanabilir.

Bunun yanı sıra, İngilizce öğretmenliği lisans programındaki ders kategorilerine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, sırasıyla AE dersleri; MB ve son olarak GK derslerinin 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, öğretmen adayları 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına ilişkin olarak ders sayısı açısından en fazla AE ders kategorisindeki dersleri vurgulamışlardır. Bu sonuç, hizmet öncesi İngilizce öğretmen yetiştirme programının genel ağırlığının AE ders kategorisine (%50) verilmesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca, AE kategorisinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin öğretmen adayları tarafından sıklıkla vurgulanan dersler sırasıyla "*İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar*", "*Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi*" ve "*Dil Becerilerinin Öğretimi*"; MB ve beceri kategorisinde "*Öğretmenlik Uygulaması*", "*Okul Deneyimi*" ve "*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*" iken genel kültür kategorisinde "*Drama*", "*Etkili İletişim*" ve "*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*" olarak

tespit edilmiştir. AE derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına ilişkin öğretmen adayları tarafından sıklıkla vurgulanan dersler incelendiğinde, konu alanının edinimine yönelik derslerden ziyade, konu alanının öğretimine yönelik dersler olduğu görülmektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının erken yaşlardan itibaren İngilizceyi öğrenmeye başlamalarından dolayı hali hazırda konu alanına hakim olmaları, ancak İngilizceyi öğretmeye yönelik yöntem ve tekniklerin öğretildiği ve işe koşulduğu derslerin 21.yüzyıl becerilerini kazanmalarına yönelik kendilerine daha çok alan bulduklarının bir göstergesi olabilir.

İngilizce öğretmen adayları MB derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkı sağlayan derslerin “*Öğretmenlik Uygulaması*” ve “*Okul Deneyimi*” dersleri olduğunu belirtmişlerdir. Farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yapılan birçok çalışma da bu sonucu destekler niteliktedir (Aslan ve Sağlam, 2018; Ayvacı, Özbek ve Bülbül, 2019; Caires, Almeida ve Vieira, 2012; Çiçek ve İnce, 2005; Eker, 2015; Pence ve Macgillivrey, 2008; Yılmaz ve Kab, 2015). Yapılan bu çalışmalarda, *Öğretmenlik Uygulaması* ve *Okul Deneyimi* derslerinin öğretmen adaylarının mesleki bilgi, beceri ve öz-yeterliliklerini arttırdığı, bireysel gelişimlerine katkı sağladığı, öğretmenlik mesleğine yönelik daha gerçekçi bir bakış açısı sağladığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının bu dersleri 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında en çok katkı sağlayan dersler olarak belirtmelerinin nedenleri arasında, staj gördükleri okullarda farklı öğrenme ortamlarında bulunmaları, farklı sosyo-ekonomik çevrelerden gelen öğrencilerle çalışma imkanlarının olması ve İngilizce öğretmenliğine yönelik edindikleri mesleki ve alan bilgilerine ilişkin uygulamalarda kullanabilme fırsatlarının olması gösterilebilir.

İngilizce öğretmen adayları GK derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkı sağlayan derslerin *Drama*, *Etkili İletişim* ve *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* dersleri olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonucun nedenleri arasında bu derslerin ait olduğu genel kültür kategorisinin geniş ve farklı 21.yüzyıl becerilerini kapsamaması ve içerik açısından tek bir disiplin veya konuya yönelik olmaktan öte disiplinlerarası yapıda olması gösterilebilir.

Araştırmadan elde sonuçlar bütüncül olarak değerlendirildiğinde; öğretmen adaylarının hem 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları hem de bu becerilere sahip olmaya verdikleri önem oldukça yüksektir. Bu

sonuç, öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine yönelik farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, geleceğin İngilizce öğretmenlerinin hem Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinde (MEB, 2017a) hem de Türkiye Yeterlilik Çerçevesinde (TYÇ, 2016) yer alan etkili iletişim, iş birliği, öz değerlendirme, bilgi okuryazarlığı, esnek olma, etik olma, zamanı yetkin kullanma, bireysel ve kültürel farklılıklara saygı ve hoşgörü, dünya gündeminin farkında olma, hayat boyu öğrenme, bilgi okuryazarlığı, problem çözme, sorumluluk alma, çözüm üretme, bilimsel araştırma ve liderlik yapma gibi yeterliliklere ilişkin farkındalıklarının yüksek olduğunun göstergesidir.

İngilizce öğretmen adaylarının gerek 21.yüzyıl becerilerine sahip olma durumlarına ilişkin yeterlilik algıları gerekse bu becerilere sahip olmaya verdikleri öneme ilişkin sonuçlar incelendiğinde, medya okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığı becerilerinin en yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun sebepleri arasında medya, bilgi ve özellikle teknoloji okuryazarlığının ortak dilinin İngilizce olması, böylelikle uzun yıllardır İngilizceyle iç içe olan öğretmen adaylarının, bu üç becerinin kullanıldığı alanlara kolaylıkla ulaşabilmeleri ve günlük hayatlarına rahatlıkla entegre edebilmeleri gösterilebilir. Ayrıca, gerek lisans eğitimleri boyunca aldıkları derslerde, gerekse uygulama esnasında tanık oldukları ve deneyimledikleri öğrenme ortamlarında teknoloji destekli materyal kullanımının yaygınlaşması, hem bu becerilere yönelik yeterlik algılarının hem de önemi verme durumlarının artması ile ilişkilendirilebilir.

İngilizce öğretmen adaylarının öğrenme ve yenilenme becerileri kapsamında; problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üretmek çözme, yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma ve yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme becerilerine ilişkin hem yeterlilik algılarının hem de bu becerilere sahip olmaya verdikleri önemin, diğer becerilere göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durumun nedenleri arasında, öğretmen adaylarının hem günlük hayatlarında hem de lisans eğitimlerinde bu becerileri daha fazla geliştirmeye yönelik etkinliklerin yer aldığı ortamlarda az yer almaları gösterilebilir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmen adayları, AE derslerinden *İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar*, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretim ve Dil Becerilerinin Öğretimi*; MB kategorisinde ise *Öğretmenlik Uygulaması*, *Okul Deneyimi* ile *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* derslerini 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına en çok katkısı olan dersler olarak belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre, öğretmen

adaylarının 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkı sağlayan derslerin uygulamaya yönelik dersler olduğu, dolayısıyla yaparak-yaşarak öğrenme fırsatı sağlayan derslerin 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasına katkı sağladığı söylenebilir.

GK derslerinde ise 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasına en çok katkısı olanların *Drama* ve *Etkili İletişim* olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca paralel olarak, İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın önemine ilişkin olarak en fazla önem verdikleri “*öğrenme ve yenilenme becerileri*” boyutunun maddelerinde de yaratıcı düşünme, etkili iletişim ve esnek olma yeterliliklerinin yer aldığı görülmektedir. GK derslerinde 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında en çok katkısı olan derslerden bir diğeri ise *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* dersidir. Ayrıca, İngilizce öğretmen adaylarının “*öğrenme ve yenilenme*” becerileri kapsamında 21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlilik algıları ve bu becerilere sahip olmaya ilişkin önem sonuçları incelendiğinde, araştırma becerisinin iki bölümde de yüksek değerler aldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının araştırma becerisini kazanmasında öğrenim gördükleri lisans programında aldıkları *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* dersinin katkısı olduğu söylenebilir.

Öneriler

Bu bölümde araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara ışığında, uygulama ve araştırmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Uygulamaya yönelik öneriler. Yürütülen bu araştırmada, son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma açısından kendilerini genel olarak yeterli buldukları ve bu becerilerin kazanılmasına önem verdikleri ortaya konulurken; lisans eğitimleri süresince aldıkları derslerin 21.yüzyıl becerilerini kazandırmada yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hizmet öncesi öğretmen eğitiminin tüm bileşenleri (program yeterlikleri, ders içerikleri, öğrenme-öğretme süreci vb.) ve paydaşları dikkate alınarak; istendik ve kasıtlı öğrenme yaşantıları aracılığıyla 21.yüzyıl becerilerinin lisans programlarına harmanlanması önerilmektedir.

Araştırma kapsamına dahil edilen 21.yüzyıl beceri boyutları arasında “*yaşam becerileri*” son sınıf İngilizce öğretmen adaylarının kendilerini en az yeterli hissettiği beceri olması sonucundan yola çıkarak, öğretmen adaylarının lisans eğitimleri

süresince yaşam boyu öğrenme, öz yönetimli öğrenme, öz düzenleme ve zamanı verimli kullanma gibi becerilere ilişkin farkındalık kazanmalarını ve bu becerileri geliştirecek öğretim uygulamalarının daha fazla öğrenme ortamlarına yansıtılması önerilmektedir.

İngilizce öğretmen adayları kariyer becerileri boyutunda kendilerini hem diğer beceri boyutlarına göre daha yetersiz bulduklarını hem de bu becerilere sahip olmayı daha az önemli bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının kariyer becerilerini geliştirmek için, eğitim alanında ve farklı alanlardan uzmanların davet edildiği toplantı, seminer veya kariyer günleri düzenlenebilir.

İngilizce öğretmen adaylarının başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme becerisine ilişkin yeterlilik algıları, diğer becerilere göre düşük iken, bu beceriye sahip olmaya verdikleri önemin ise yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç ışığında, ölçme değerlendirme sürecinin, öğrenme süreçlerinin daha etkin bir parçası olarak ele alınarak, öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirmesine fırsat veren ve öğrenme süreci hakkında bilgi veren bir sistem olarak kullanılması ve geribildirim mekanizmasının ölçme değerlendirilmenin bir parçası haline getirilerek, daha sistemli bir şekilde yürütülmesi önerilmektedir. Mikro öğretim gibi bilgi ve becerilerini uygulamaya aktarma, güçlü ve zayıf yönlerini görebilme, deneyimlerinden ders çıkarma ve öz değerlendirme fırsatları sağlayan uygulamaların artırılması önerilmektedir.

İngilizce öğretmen adaylarının problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme, yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma ve yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme becerilerine ilişkin hem yeterlilik algılarının hem de bu becerilere sahip olmaya verdikleri önemin, diğer becerilere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bu becerilere ilişkin farkındalık ve yeterliliklerinin artırılması amacıyla, özgün, yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretmeye yönelik deneyimlerinin artacağı sınıf ortamları ve etkinlikler oluşturulabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme, özgün fikirler üretme, takım çalışması gibi becerilerin gelişmesine katkı sağlayabilecek Erasmus Plus dahilinde yer alan Avrupa Birliği projeleriyle, STK'ların (Sivil Toplum Kuruluşları), kalkınma ajanslarının ve bakanlıkların bünyesinde yer alan projelerle ilgili bilgilendirme toplantıları düzenlenip, bu projelere dahil olmaları sağlanabilir.

Öğretmen adayları medya okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığı becerilerinde hem kendilerini çok yeterli hissetmekte hem de bu becerilere sahip olmanın çok önemli olduğunu düşünmektedirler. Ancak, öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri söz konusu olduğunda kendilerini daha az yeterli gördükleri ve bu becerilere sahip olmaya daha az önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu a, öğretmen adaylarının yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine yönelik yeterliliklerini arttırmak amacıyla, farklı medya ve teknoloji uygulamaları aracılığıyla, sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ve uygulamalar düzenlenebilir.

Öğretmen adayları tarafından vurgulanan 21.yüzyıl becerilerinin kazanılmasında en çok katkı sağlayan derslerin ortak özelliği uygulamaya yönelik olmalarıdır. Bu sonuçtan hareketle, sınıf ortamlarında 21.yüzyıl becerileri ile harmanlanmış uygulamaya dönük öğrenme fırsatlarının artırılması önerilebilir.

İngilizce öğretmen adaylarının, 21.yüzyıl becerilerini kazandırma açısından GK derslerinde en çok katkı sağlayan dersin Etkili İletişim olduğunu belirtmelerine rağmen, etkili iletişim kurma becerisinde kendilerini diğer becerilere göre daha az yeterli hissettikleri ve bu beceriye daha az önem verdikleri gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarının etkili iletişim kurma becerisine yönelik yeterliliklerinin artırılması amacıyla, bu becerinin kazandırılması Etkili İletişim dersi ile sınırlandırılmadan, AE ve MB derslerine de entegre edilebilir. Ayrıca, etkili iletişim uzmanlarının katılımıyla çeşitli konferans ve atölye çalışmaları düzenlenebilir.

Öğretmen adayları 21.yüzyıl becerilerini kazandırmada MB derslerinde en çok katkı sağlayan derslerin Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda, bu dersler son sınıfta sınırlı kalmayıp, daha erken sınıflarda başlayabilir. Buna ek olarak, öğretmen adaylarının farklı kademelerdeki okullarda ve farklı sınıf seviyelerinde gözlem yapma ve ders anlatma deneyimleri artırılabilir.

Araştırmaya yönelik öneriler. Bu araştırma, YÖK 2007 İngilizce öğretmenliği lisans programı kapsamında öğrenim gören son sınıf İngilizce öğretmen adaylarıyla yürütülmüştür. Çalışmanın yürütüldüğü 2017-2018 eğitim-öğretim yılı sonrasında güncellenen ve 2018-2019 öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan itibaren uygulanmaya konulan 2018 İngilizce öğretmenliği lisans

programını çerçevesinde yetişecek İngilizce öğretmen adaylarıyla benzer çalışmalar yürütülerek, sonuçlar karşılaştırılabilir. Bu ek olarak, benzer çalışmalar İngilizce öğretmenleri veya diğer öğretmenlik lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütülebilir. Ayrıca, öğretmen eğitimcilerle hizmet öncesi öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin entegrasyonuna ilişkin olarak çalışmalar yürütülebilir.

Bu çalışma Ankara ilindeki devlet üniversitelerinin İngilizce öğretmenliği lisans programında öğrenim gören son sınıf öğretmen adayları yla gerçekleştirilmiştir. Benzer çalışmalar, Türkiye genelindeki devlet ve vakıf üniversitelerinde gerçekleştirilebilir. Ayrıca, hizmet öncesi öğretmen eğitiminde 21.yüzyıl becerilerinin gelişiminin inceleneceği boylamsal veya farklı sınıf düzeylerini içeren kesitsel çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırmada İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine ilişkin yeterlik algıları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, katılımcıların kendilerine yönelik algılarıdır. Buradan hareketle, 21.yüzyıl becerilerine ilişkin performans veya yeterlilik düzeylerinin incelendiği çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Aguila, M. (2015). 21st century skills of Nueva Vizcaya State University Bambang Campus. <http://apjeas.apjmr.com/wp-content/uploads/2015/04/APJEAS-2015-2-118-21st-Century-Skills.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Akkaya, N., Susar Kırmızı, F. ve İşçi, C. (2018). Öğretmen adaylarının çok kültürlülüğe ilişkin algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 308-335. Doi: 10.14520/adyusbd.381005
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.
- Aktan, C. C. ve Vural, İ. (2016). Bilgi toplumu, yeni temel teknolojiler ve yeni ekonomi [Özel sayı]. *Yeni Türkiye*, 88(1), 1-37.
- Akyüz, Y. (2001). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Anagün, Ş., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40 (40), 160-175.
- Ananiadou, K., & Claro, M. (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. *OECD Education Working Papers*, 41. Paris: OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/218525261154> adresinden erişilmiştir.
- Aslan, B. ve Tuncel-Basel, A. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeyleri (İzmir örnekleme). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1353-1372.
- Aslan, K. ve Topsakal Ü. (2019). Fen bilgisi öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri düzeylerinin belirlenmesi. *The Academic Perspective Procedia*. 2(1), 66-75.

- Aslan, M. ve Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1),144-162.
- Atay, D. , Kurt, G. , Çamlıbel, Z. ve Ersin, P. (2009). The role of intercultural competence in foreign language teaching. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 123-135.
- Ateş, S., Çetinkaya Özdemir, E. ve Taneri, A. (2019). İstenmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 37-56.
- Ateş, S., Döğmeci, Y., Güray, E. ve Gürsoy, F.F. (2016). Sınıf içi konuşmaların bir analizi: Diyalojik mi monolojik mi?. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 603-625.
- Atmaca, Ç. (2016). Medya okuryazarlığı dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(2), 442-480. Doi: 10.12984/egeefd.280753
- Avşar, Z. (2001). *Yabancı dil nasıl öğrenilir*. İstanbul: Avesta Yayınları.
- Aydoğan, İ. ve Çılsal, Z. (2007). Yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilme süreci: Türkiye ve diğer ülkeler. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 179-197.
- Ayvacı, H., Özbek, D. ve Bülbül, S. (2019). Bir öğretmenlik uygulaması sürecinin farklı katılımcılar tarafından değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 57-66. Doi: 10.17240/aibuefd.2019.19.43815-487564
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Başkan, G. A. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 16-25.
- Battelle for Kids. (2019). Networks. <http://www.battelleforkids.org/networks/edleader21-network> adresinden erişilmiştir.

- Bay, E. ve Karakaya, Ş. (2009). Öğretmen eğitiminde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı uygulamaların etkililiğinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 40-55.
- Bayyurt, Y. ve Akcan, S. (2016). Türkiye'deki yabancı dil eğitimi üzerine görüş ve düşünceler. 3. *Ulusal Yabancı Dil Eğitimi Kurultayı: Türkiye'deki Yabancı Dil Eğitimi Üzerine Görüş ve Düşünceler*, 3-10.
- Bedir, H. (2019). Pre-service ELT teachers' beliefs and perceptions on the 21st century learning and innovation skills (4Cs). *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(1), 231-246. Doi:10.17263/jlls.547718
- Bilir, A. (2011). Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin tarihsel evrimi ve istihdam politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 223-246.
- Boe, C. S. (2013). *Have 21st century skills made their way to the university classroom? A study to examine the extent to which 21st century skills are being incorporated into the academic programs at a small, private, church-related university* (Master Thesis). Gardner-Webb University: North Carolina.
- Brooks, G., & Books, M G. (1999). The courage to be constructivist. *Educational Leadership*, 18-24.
- Brown, J. D. (2009). Statistics corner. Questions and answers about language testing statistics: Principal components analysis and exploratory factor analysis—Definitions, differences, and choices. *Shiken: JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter*, 13(1), 26-30.
- Bulaç, E. ve Kurt, M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 125-161.
- Bulunuz, N. ve Bulunuz, M. (2015). Öğretmen eğitiminde klinik danışmanlık modeli ve mevcut uygulamaların değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 131-141.
- Büyüköztürk, Ş. (2007), *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları
- Byrne, B.M. (2001). Structural equation modeling with AMOS, EQS, and LISREL: Comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International Journal of Testing*, 1(1), 55- 86.
- Caires, S., Almeida, L., & Vieira, D. (2012). Becoming a teacher: Student-teachers' experiences and perceptions about teaching practice. *European Journal of Teacher Education*, 35(2), 163-178. <http://dx.doi.org/10.1080/02619768.2011.64335> adresinden erişilmiştir.
- Can, Ş, Kaymakçı, G. (2015). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Education Sciences*, 10(2), 66-83.
- Cattell, R. B. (1966). The Scree test for the number of factors. *Multivariate Behavioral Research*, 1-2 ,245-276 doi:10.1207/s15327906mbr0102_10
- C21 Canada (2012) *A 21st century vision of public education for Canada*. <http://www.c21canada.org/wp-content/uploads/2012/05/C21-Canada-Shifting-Version-2.0.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Cho, P. (2012). *The key essentials for learning in the 21st century programs and practices* (Master Thesis). Southern California University: Southern California
- Cimermanova, I. (2015). Creativity in EFL teacher training and its transfer to language teaching. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197. 1969-1975. Doi:10.1016/j.sbspro.2015.07.562.
- Cochran, W.G. (1977) *Sampling techniques*. John Wiley & Sons: New York.
- Corkett, J., & Benevides, T. (2015). Pre-service teachers' perceptions of technology and multiliteracy within the inclusive classroom. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 2. 35-46. Doi:10.17220/ijpes.2015.02.004
- Coşkun, A., & Daloğlu, A. (2010). Evaluating an English language teacher: Education program through Peacock's Model. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(6), 24-42.

- Coşkun, Y. ve Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 108-120.
- Crystal, D. (1997). *English as a global language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Çakır, A., & Güngör, M.N. (2017). Pre-service teachers' evaluations of practices in teaching English to young learners in terms of 21st century teacher qualifications. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 13(1), 244-259.
- Çaycı, B ve Altunkeser, F. (2015). Öğretmen adaylarının yapılandırmacı anlayışa yönelik tutumları ile etkililiğine yönelik görüşleri. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 44-61.
- Çelebi, D. (2006). Türkiye'de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 285-307.
- Çelen, B. (2018). *Student teachers' beliefs and critical thinking capabilities: Lessons for second language teacher education* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 528432)
- Çelik, Z. (2012). Bologna Süreci'nin Avrupa yükseköğretim sistemi üzerine etkileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2), 100-105 Doi: 10.5961/jhes.2012.038
- Çeliköz, N. ve Çeliköz, M. (2018). Öğretmen adaylarının medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(1), 262-274. DOI: 10.21733/ibad.399539
- Çiçek, Ş. ve İnce, M. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 146-155.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills: 21st century skills. http://watertown.k12.ma.us/dept/ed_tech/research/pdf/ChrisDede.pdf adresinden erişilmiştir.

- Demircan, Ö. (1988). *Dünden bugüne Türkiye’de yabancı dil*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirel, M. ve Akkoyunlu, B. (2010). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bilgi okuryazarlığı özyeterlilik algıları. *10th International Educational Technology Conference, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, Proceedings Book, 2*, 1126- 1133.
- Deringöl, Y. (2007). Türkiye’de Cumhuriyet döneminden günümüze ilköğretim öğretmenleri yetiştirilmesinin tarihsel boyutu ve eğitimcilerin görüşlerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*, 17-27.
- DPT (2006). *Dokuzuncu kalkınma planı (2007-2013)*. Ankara: DPT.
- Drucker, F. P. (1994). *Kapitalist ötesi toplum*. İstanbul: İnkılap Kitabevi
- Duman, T. (2009). Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve sorunları, *Türk Yurdu Dergisi, 98*(262).
- Education First English Proficiency Index (EF-EFI). (2018). Index from Turkey. <https://www.ef.com.tr/epi/regions/europe/turkey/> adresinden erişilmiştir.
- Egan, A., Maguire, R., Christophers, L., & Rooney, B. (2017). Developing creativity in higher education for 21st century learners: A protocol for a scoping review. *International Journal of Educational Research, 82*, 21–27. doi.org/10.1016/j.ijer.2016.12.004
- Egnor, G. P. (2013). *A case study of 21st century skills in high achieving elementary schools in Pennsylvania* (Master Thesis). Indiana University, Pennsylvania
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilikleri kazanmaları üzerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4*(4), 246-256.
- Ellis, L. D. (2012). *A new generation : A new model of education in the 21st century*. (Master Thesis). University of Southern California, California.
- Ercan-Demirel, E. (2018). 21. yüzyıl becerileri: 21. yüzyılda öğretmen, öğrenci ve sınıf nitelikleri. Yılmaz, E., Yücel, E. Durak Üğüten, S. (Ed.). *Yabancı Dil Öğretimine Genel Bir Bakış II* içinde (s. 3-58). Ankara: Çizgi Kitabevi

- Eret, E. (2013). *Hizmet öncesi öğretmen eğitiminin öğretmen adaylarını mesleğe hazırlaması bakımından değerlendirilmesi*. (Doktora tezi). Orta Doğu Teknik Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no:345158)
- Erişkon-Cangil, B. (2012). Küreselleşme ve Avrupa Birliği yabancı dil eğitim politikaları ışığında 2000'li yıllarda Türkiye'de yabancı dil ve yabancı dil öğretmeni yetiştirme politikalarına bir bakış. *HAYEF Journal of Education*, 1(2), 273-282.
- Ergün, S. ve Cömert Özata S. (2016). Okul öncesi öğretmenliği bölümüne devam eden öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1851-1861.
- Erol, N. (2011). Toplumsal değişme ve eğitim: Temel ilişkiler, çelişkiler, tartışmalar. *Akademik Bakış*. 5(9), 109-122.
- Eryılmaz, A. ve Kara, A. (2018). Öğretmen adayları için bir kariyer uyumluluk modeli. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 352-365. Doi: 10.17556/erziefd.322596
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics using SPSS*. London: Sage Publications.
- Finebold, D., & Notabartolo, A. S. (2010). 21st century competencies and their impact: An interdisciplinary literature review. D Finegold , M. Gatta, H. Salzman, ve S. J. Schurman (Eds). *Transforming the U.S. Workforce Development System Lessons from Research and Practice*. Illinois : Labor and Employment Relations Association Series
- Finnish National Agency for Education (FNBE) (2018). Finnish education in a nutshell. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/finnish_education_in_a_nutshell.pdf adresinden erişilmiştir.
- Fox, M. O (2011). *Implementing 21st century skills: A paradox in a traditional world of education?* (MasterThesis) College of Saint Elizabet, New jersey.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Friedman, T. L. (2005). *The world is flat: A brief history of the twenty-first century*. New York: Farrar, Straus, and Giroux.

- Gardner, H. (2010). *Five minds for future*. Bellanca, J. ve Brandt, R. (Ed), 21st century skills: Rethinking how students learn. Bloomington: Solution Tree Press.
- Gelen, İ. (2017). P21- Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.
- Genç, A. (2004). Türkiye’de ilk ve ortaöğretim okullarında yabancı dil öğretimi. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 107–111.
- Genç, S. Z. (2017). *Bilgi toplumu ve eğitim*. S. Z. Genç (Ed.) Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması (s. 2-20) içinde. Ankara: Pegem
- Gittisriboongul, P. (2013). *A study of California public school district superintendents and their implementation of 21st century skills* (Doctoral dissertation). University of Southern California, California.
- Gnutzmann, C. (ed.) (1999). *Teaching and learning English as a global language*. Tübingen: Stauffenburg
- Göksün, D. A. (2016). *Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki*. (Doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 425506)
- Gömlüksiz, M. N. (2007). Yeni ilköğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları*, 27, 69–82.
- Griffin, P., McGaw, B. ve Care, E. (2012). Assessment and teaching of 21st century skills. In: Griffin P., McGaw B., Care E. (eds) *Assessment and Teaching of 21st Century Skills*. Dordrecht: Springer
- Guo, Y., Arthur, N., & Lund, D. (2010). Intercultural inquiry with pre-service teachers. *Intercultural Teacher Education Journal*, 20 (6), 565-577
- Güner, C. (2015) . *The Effects of critical - thinking based instruction on pre - service EFL teachers' critical thinking disposition level, English reading self - efficacy level, and English writing performance*. (Yüksek lisans tezi). Marmara University Institute of Social Sciences, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 414400).

- Güneş, G., Gökçek, T., & Bacanak, A. (2010). How do teachers evaluate themselves in terms of technological competencies?. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1266-1271.
- Güngör, S., Buyruk, H. ve Özdemir, Y. (2018). Öğretmen adaylarının çokkültürlülüğe ilişkin tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 816-836. Doi: 10.17755/esosder.386067
- Günüç, S., Odabaşı, F. H. ve Kuzu, A. (2013). 21.yüzyıl öğrenci özelliklerinin öğretmen adayları tarafından tanımlanması: Bir Twitter uygulaması. *Journal of Theory and Practice in Education / Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 436-455.
- Gürbüzürk, O., & Koç, S. (2012). The evaluation of the skills of teacher candidates' information literacy in the 21st century. *Education Sciences*, 7(1), 27-49.
- Häkkinen, P., Järvelä, S., Mäkitalo-Siegl, K., Ahonen, A. ve Valtonen, P.N.T. (2017). Preparing teacher-students for twenty-first-century learning practices (PREP21). A framework for enhancing collaborative problem-solving and strategic learning skills. *Teachers and Teaching*, 23(1), 25-41. Doi: 10.1080/13540602.2016.120377
- Halat, E. ve Gözel, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenleri ve zaman yönetimi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, 73-89.
- Hark Söylemez, N. ve Oral, B. (2018). Öğretmen adaylarının sosyal medya ortamlarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü eğitime ilişkin görüşleri: Türkiye örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1745-1764. Doi:10.17755/esosder.426803
- Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching*. London: Pearson.
- Hillman, N. (2012). *Learning 21st century skills: Implementation of programs and practices*. (Doctoral dissertation). University of Southern California, California.
- Hişmanoğlu, S. (2012). İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce öğretmeni yetiştirme programı ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 1(2), 330-341.

- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6, 53-60.
- Hu, L., & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Hulguin, B.R.(2013). Towards the development of intercultural competence skills: A pedagogical experience with pre-service teachers. *HOW* 20, 206-225.<https://howjournalcolombia.org/index.php/how/article/view/31/31> adresinden erişilmiştir.
- ISTE (2007). The National Educational Technology Standards for Students. <http://www.iste.org/standards/nets-for-students/nets-student-standards-2007> adresinden erişilmiştir.
- ISTE (2016). About ISTE. http://www.iste.org/docs/StandardResources/istestandards_students2016_onesheet_final.pdf?sfvrsn=0.23432948779836327 adresinden erişilmiştir.
- İnal, S. ve Büyükyavuz, O. (2013). İngilizce öğretmen adaylarının mesleki gelişime ve lisans eğitime yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-2), 221-233.
- İnan, T. (2010). *Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri ve medya okuryazarlığına ilişkin görüşleri*. (Yüksek lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 273385)
- İşleyen, T. ve Küçük, B. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 199-208.
- İzci, E. ve Koç, S. (2012). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 101-114.
- Jenkins, J. (2007). *English as a lingua franca: Attitude and identity*. Oxford: Oxford University Press

- Johnson, M., Buhler, A. G., & Hillman, C. (2010). The library is undead: Information seeking during the zombie apocalypse. *Journal of Library Innovation*, 1(2), 29- 43.
- Kan, A. Ü., & Murat, A. (2018). Investigation of prospective science teachers' 21st century skill competence perceptions and attitudes toward STEM. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(4), 251-272
- Kang, M., Kim, B., Kim, B., You, H. (2012). Developing an instrument to measure 21st century skills for elementary students. *The Korean Journal of Educational Methodology Studies*, 25(2).
- Karadağ, E., Deniz, S., Korkmaz, T., ve Deniz, G. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı: Sınıf öğretmenleri görüşleri kapsamında bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 383-402.
- Karakaş, A. (2012). Evaluation of the English language teacher education program in Turkey. *ELT Weekly*, 4(15). http://abs.mehmetakif.edu.tr/upload/0633_128_yayinDosya.pdf alınmıştır.
- Karakaş, M. M. (2015). *Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik 21.yüzyıl beceri düzeylerinin ölçülmesi*. (Yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 391151)
- Karaman, M. (2016). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilimleri üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 4(1), Doi: 10.19145/guifd.90435
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (26.baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karasolak, K. (2017). *Öğretmen adaylarının Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze öğretmenlik mesleğinin tarihsel gelişimi konusundaki bilgi düzeyleri ve bir ders programı önerisi (Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme)* (Doktora tezi) Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 473543)
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-14.

- Kazu, H. ve Ersözlü, Z. (2006). Yeni müfredatla gelen bitişik eğik el yazıya ilişkin öğretmen görüşleri. *Ulusal sınıf öğretmenliği sempozyumu*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Keskin, İ., ve Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin yirmi birinci yüzyıl becerileri ışığında ve yaşam boyu öğrenme bağlamında dijital yeterliliklerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 1691-1711. Doi:10.14687/ijhs.v12i2.3503
- Kılıç, Ç. (2014). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye yönelik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 79-87.
- Kırkgöz, Y. (2005). English language teaching in Turkey: Challenges for the 21st Century. G. Braine (Ed), *Teaching English to the world: History, curriculum and practice* in (s.159-175). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kırkgöz Y. (2009). Globalization and English language policy in Turkey. *Educational Policy*, 23, 663-684.
- King, M. M. (2012). *Twenty first century teaching and learning: Are teachers prepared?*. (MasterThesis). College of Saint Elizabeth, California.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Abingdon-on-Thames: Routledge.
- Kline R. B. (2005). *Principles and practice of Structural Equation Modeling*. New York: Guilford Press
- Koray, Ö., Kaya, B. ve Pekbay, C. (2016). Öğretmen adaylarının ders materyali hazırlamada dönüt-düzeltilme süreciyle ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(4), 844-862.
- Korkmaz, İ. (2008). Evaluation of teachers for restructured elementary curriculum. *Education*, 129(2), 250-258.
- Korkut, E. ve Akkoyunlu, B. (2008). Yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 178-188.
- Kotluk, N. ve Kocakaya, S. (2015). 21.yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: Ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 354-363.

- Kozikoğlu İ. ve Altunova N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 522-531. doi.org/10.5961/jhes.2018.293
- Köğçe, D., Özpınar, İ., Mandacı Şahin, S. ve Aydoğan Yenmez, A. (2014). Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 185-213.
- Levy-Feldman, I. (2018). The good teacher for the twenty-first century: A "mentoring teacher" with heutagogical skills". *International Journal of Mentoring and Coaching in Education*, 7(2),177-190. <https://doi.org/10.1108/IJMCE-10-2017-0067>
- Louis, R. C. (2012). *A case study exploring technology integration and incorporation of 21st century skills in elementary classrooms* (Master Thesis). College of Professional Studies Northeastern University Boston, Massachusetts
- Mahmud, R., & Ismail, M.A. (2010). Impact of training and experience in using ICT on in-service teachers' basic ICT literacy. *Malaysian Journal of Educational Technology*, 10(2), 5-10.
- McKay, S. L. (2002). *English as an international language*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- MEB (1999). *Tebliğler Dergisi*, 2504(2), 573.
- MEB (2005). *İlköğretim 1-5. sınıf programları tanıtım el kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi
- MEB (2015). *2015-2019 stratejik plan*. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_10.09.2015sp1_7.15imzasz.pdf adresinden erişilmiştir.
- MEB (2017a). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. http://www.kamudanhaber.net/images/upload/OYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYLYKLERI.pdf adresinden erişilmiştir.

- MEB (2017b). Öğretmen strateji belgesi 2017-2023.
http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/26174415_Strateji_Belgesi_RG-Ylan-26.07.2017.pdf adresinden erişilmiştir.
- MEB (2017c). İlköğretim ve ortaöğretim öğretim programlarının güncellenmesi
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_01/13152934_basYn_aYklam_asY_13012017.pdf adresinden erişilmiştir.
- MEB (2018). 2023 Eğitim vizyonu.
http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden erişilmiştir.
- Menzi, N., Çalışkan, E. ve Çetin, O. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 2(1).
- Minister of Education (2018). Alberta education-teaching quality standard.
https://education.alberta.ca/media/3739620/standardsdoc-tqs-_fa-web-2018-01-17.pdf adresinden erişilmiştir.
- Munro, B. H. (2005). *Statistical methods for health care research*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins
- NIE. (2009). A teacher education model for the 21st century. Singapore: NIE
https://www.nie.edu.sg/docs/default-source/te21_docs/te21_executive-summary_14052010---updated.pdf?sfvrsn=2
- North Central Regional Educational Laboratory, North Central Regional Technology in Education Consortium & The Metiri Group (NCEL). (2003). EnGauge 21st century skills for 21st century learners. <http://www.ncrel.org/engauge> adresinden erişilmiştir.
- NRC. (2011). *Assessing 21st century skills: Summary of a workshop*. DC: The National Academies Press.
- OECD (2005). The definition and selection of key competencies.
<http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>. adresinden erişilmiştir.
- OECD (2009). 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries. *Education Working Papers*, 41.

- OECD (2011). Education at a glance 2011: OECD indicators, OECD publishing.
<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2011-en> adresinden erişilmiştir.
- OECD (2016). Skill matters: further results from the survey of adultly skills.
<https://www.oecd.org/turkey/Skills-Matter-Turkey.pdf> adresinden erişilmiştir.
- OECD (2018). The future of education and skills: Education 2030.
<https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20>
adresinden erişilmiştir.
- Oral, B. ve Yazar, T. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52) Doi: 10.17755/esosder.72011
- Orhan-Göksun, D. (2016) *Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki*. (Doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 425506)
- Özdemir, E. (2014). Türkiye’de İngilizce öğreniminin yaygınlaşmasının nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Özer, B. ve Gelen, İ. (2014). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55.
- Özkan, H. (2009). Bilgi toplumu eğitim programları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 113-132.
- Özkaral, T. ve Yıldız, D. (2015). The teacher competencies and teacher education in international reports. *SDU International Journal of Educational Studies*, 2(2), 60-71.
- Öztürk, C. (Ed.) (2016). *Öğretmen eğitiminde program değerlendirme ve akreditasyon el kitabı*. İstanbul: EPDAD
- Öztürk, M. (2008). Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: Özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 189-226.

- P21 & AACTE (2010). 21st century knowledge and skills in educator preparation. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519336.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Partnership for 21st Century Skills (P21) (2009). Framework for 21st century learning. www.p21.org. adresinden erişilmiştir.
- Partnership for 21st Century Learning (P21) (2015). P21 Framework Definitions. <http://www.p21.org/our-work/p21-framework> adresinden erişilmiştir.
- Pence, H. M., & Macgillivray, I. K. (2008). The impact of an international field experience on preservice teachers. *Teaching and Teacher Education*, 24, 14-25. doi:10.1016/j.tate.2007.01.003
- Perry, T. B., Stallworth, B. J., & Fink, L. (2013). Voices from the middle. *Urbana*, 21(1), 15-18.
- Perkins, R. M. (2012). *The multicultural awareness, knowledge, skills and attitudes of prospective teachers: A quantitative and heuristic phenomenological study*. (MasterThesis). University of Missouri, Kansas.
- Prensky, M. (2010). *Teaching digital natives: Partnering for real learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Ravitz, J., Hixson, N., English, M., & Mergendoller, J. (2012). Using project based learning to teach 21st century skills: Findings from a statewide initiative. *Paper presented at Annual Meetings of the American Educational Research Association*. Vancouver, BC.
- Ruettgers, M. M. (2013). *A content analysis to investigate the evidence of 21st century knowledge and skills within elementary teacher education programs in the United States*. (Doctoral dissertation). Lindenwood University
- Sağlam, M. (2007). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin eğitimi. *Türk eğitim tarihi*. M. Sağlam. (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Savuran, Y. (2014). *Life-long learning competencies of prospective English language teachers in comparison with their mentors*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 363220)

- Seferoğlu, G. (2006). Teacher candidates' reflections on some components of a pre-service English teacher education program in Turkey. *Journal of Education for Teaching*, 32(4), 369-378, doi:10.1080/02607470600981953
- Seidlhofer, B. (2005). English as a lingua franca. *ELT J*, 59(4), 339-341.
- Shoffner, M. (2007). Pre-Service English teachers and technology: A consideration of weblogs for the English classroom. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 7(4), 245-255.
- Silva, E. (2009). Measuring skills for 21st century learning. *The Phi Delta Kappan*, 90(9), 630– 634.
- Soland, J., Hamilton, L. S., & Stecher, B. M. (2013). Measuring 21st century competencies: Guidance for educators. *The Asian Society*. CA: RAND Corporation.
- Sural, I. (2017). 21st century skills level of teacher candidates. *European Journal of Education Studies*, 3(8), 530-538
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74
- Sweet, D. (2014). *Running head: California superintendents effect 21st century skills: Strategies California superintendents use to implement 21st century skills programs*. (MasterThesis). Southern California University, California.
- Şad, S. ve Nalçacı, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya ilişkin yeterlilik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1).
- Şahin, M. C. (2010). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yeni binyılın öğrencileri (OECD-New Millennium Learners) ölçütlerine göre değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics (5th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Allyn & Bacon.
- Tan-Şişman, G., & Karsantık, Y. (2017). An investigation of the curriculum development process in Singapore and Turkey Regarding Administrative

Structure and Reforms [Singapur ve Türkiye’de program geliştirme süreçlerinin yönetsel yapı ve reformlar açısından incelenmesi]. *26.Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi*. http://2017.icesuebk.org/dosyalar/files/ices2017ozetkitabi_v1.pdf adresinden erişilmiştir.

Taşkaya, S. (2012). Nitelikli bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(33), 283-298.

Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık

TED (2009). *Türk Eğitim Derneği öğretmen yeterlikleri*. Ankara: Adım Okan Matbaacılık.

TEPAV (2014). Türkiye’deki devlet okullarında İngilizce dilinin öğretimine ilişkin ulusal ihtiyaç analizi.

http://www.tepav.org.tr/upload/files/13993885191.Turkiyedeki_Devlet_Okullarinda_Ingilizce_Dilinin_Ogrenimine_Iliskin_Ulusal_Ihtiyac_Analizi.pdf adresinden erişilmiştir.

Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. Mersin: Türk Psikologlar Derneği.

Toffler, A. (1981). *Üçüncü dalga*. İstanbul: Altın Kitaplar Basımevi

Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Tsui, A., & Tollefson, J. (2007). *Language policy, culture, and identity in Asian contexts*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

TTKB (2013). Öğretim programları.

<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=214> adresinden erişilmiştir.

Tunca, N., Alkın Şahin, S. ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).

- TÜSİAD (2013). Türkiye’de öğretmen eğitimini yeniden yapılandırmak için bir model önerisi.http://www.tusiad.org.tr/_rsc/shared/file/TUSIAD-Rapor-egitim-Aralik2013.pdf adresinden erişilmiştir.
- TYÇ (2016). Türkiye yeterlilikler çerçevesi.
https://myk.gov.tr/images/articles/editor/130116/TYC_tebliğ_2.pdf adresinden erişilmiştir.
- TYYÇ (2011). Öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri temel alanı yeterlilikleri.
http://www.tyyc.sakarya.edu.tr/raporlar/14_EGITIMBILIMLERI_13_01_2011.pdf adresinden erişilmiştir.
- UNESCO (2015). Unesco- 2014.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232432> adresinden erişilmiştir.
- Ülgen, G. (1994). *Eğitim psikolojisi: Kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Lazer Ofset
- Valli, P., Perkkilä, P., & Valli, R. (2014). Adult pre-service teachers applying 21st century skills in the practice. *Athens Journal of Education*, 1(2), 115-129.
- Varışoğlu, B., Şeref, İ. ve Yılmaz, İ. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi algılarına yönelik bir içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 377-394.
- Velez, A. (2012). *Preparing students for the future 21st century skills*. (Unpublished dissertation) University of Southern California, California.
- Viinikka, K. ve Ubani, M. (2019). The expectations of Finnish RE student teachers of their professional development in their academic studies in the light of twenty-first century skills. *Journal of Beliefs & Values*. DOI: 10.1080/13617672.2019.1618153
- Voogt, J., ve Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299-321.
- Yalı, S. (2017). Avrupa Birliği’nde yükseköğretim çalışmaları: Bologna süreci ve Türkiye üniversiteleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 143-154. DOI: 10.18069/firatsbed.346503

- Yapısı, M. ve Leblebiciler, N.H. (2007). Öğretmenlerin yeni ilköğretim programına ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(3), 480-490.
- Yavuz, M., Özkaral, T. ve Yıldız, D. (2015). Uluslararası raporlarda öğretmen yeterlikleri ve öğretmen eğitimi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 2(2), 60-71.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2009). Primary school teachers' views about pupil control ideologies and classroom management styles. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 157-167
- Yılmaz, K., ve Kab, İ. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yönelik görüş ve değerlendirmeleri. *HUMANITAS- Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 197-215.
- YÖK (1999). *Türkiye'de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon*. Ankara: YÖK / Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Öğretmen Eğitimi Dizisi.
- YÖK (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu
- YÖK (2010). Yükseköğretimde yeniden yapılanma 66 soruda Bologna. https://uluslararasi.yok.gov.tr/Documents/yay%C4%B1nlar/yuksekogretimde_yeniden_yapilanma_66_soruda_bologna_2010.pdf adresinden erişilmiştir.
- YÖK (2012). YÖK kurul kararı basın açıklaması. <https://basin.yok.gov.tr/files/c51ebdabe088526b3bde216ce24fa355.pdf> adresinden erişilmiştir.
- YÖK (2018). Programların güncelleme gerekçeleri, getirdiği yenilikler ve uygulama esasları. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans_Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf adresinden erişilmiştir.

- Yördem, A. (2012). *İngilizce eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin medya okuryazarlığı algıları*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 345883)
- Yurdakul, I., Ursavaş, Ö. ve Becit İşçitürk, G. (2014). An integrated approach for pre-service teachers' acceptance and use of technology: UTAUT-PST Scale. *Eurasian Journal of Educational Research*. 21-36. Doi: 10.14689/ejer.2014.55.2.
- Wagner, T. (2008). *The global achievement gap*. New York: Basic Books.
- Wang, Y. (2012). *Education in a changing world: Flexibility, skills, and employability*. Washington DC: The World Bank.
- Washer, P. (2007). Revisiting key skills: A practical framework for higher education. *Quality in Higher Education*, 13(1), 57-67.
- Widdowson, H. G. (1997). The forum: EIL, ESL, EFL: Global issues and local interests. *World Englishes*, 16(1), 135–146. Doi:10.1111/1467-971X.00054
- Zhao, Y. (2009). *Catching up or leading the way: American education in the age of globalization*. Virginia: ASCD.
- Zhao, Y. (2010). Preparing globally competent teachers: A new imperative for teacher education. *Journal of Teacher Education*, 61(5), 422–431. <https://doi.org/10.1177/0022487110375802>

EK-A: P21 21.yüzyıl Becerileri Öğrenme Çerçevesi Açıklamaları*

1.ÖĞRENME VE YENİLENME BECERİLERİ

1.1. Yaratıcılık ve Yenilenme

1.1.1. Yaratıcı Düşünme

- Çeşitli fikir üretme teknikleri kullanma (beyin fırtınası gibi)
- Yeni, değerli ve yaratıcı fikirler üretme
- Yaratıcı fikirleri geliştirme ve en üst seviyeye çıkarmak için, kendi fikirlerini tanımlama, ayırtılandırma, analiz etme ve değerlendirme

1.1.2. Diğerleriyle yaratıcı bir şekilde çalışma

- Diğer kişilerle etkili bir şekilde yeni fikirler üretme ve uygulama
- Yeni ve farklı bakış açılarına karşı açık ve duyarlı olma
- Dünyadaki gelişmeleri anlamak ve adapte olmak için, özgünlük ve yaratıcılık gösterme
- Yaratıcılığın ve inovasyonun uzun vadeli, hataların yapıldığı, ufak başarılarından oluşan, döngüsel bir süreç olduğunun farkında olup, başarısızlıkları öğrenme için bir fırsat olarak görme

1.1.3. Yenilikleri Gerçekleştirme/Uygulama

- Yenilik gerçekleşecek olan alana somut ve faydalı katkı sağlamak için, yaratıcı fikirler üzerinde harekete geçme

---

1.2. Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme

1.2.1. Akıl Yürütme

- Karşılaşılan durumlara uygun olarak tümevarım, tümdengelim gibi çeşitli akıl yürütme becerileri kullanma

1.2.2. Düşünme Sistemlerini Kullanma

- Karmaşık sistemlerde, bütünün parçalarının birbirleriyle etkileşimini analiz etme

1.2.3. Yargıda Bulunma ve Karar Verme

- Kanıtları, tartışmaları, savları ve inançları etkili bir şekilde analiz etme ve değerlendirme
- Temel alternatif bakış açılarını analiz etme ve değerlendirme
- Bilgi ve savlar arasında bağlantı kurma ve sentezleme
- En iyi analize dayalı olarak bilgileri yorumlama ve sonuç çıkarma
- Öğrenme deneyimleri ve süreçleri üzerine eleştirel düşünme

1.2.4. Problemleri Çözme

- Alışılmadık farklı sorunları hem geleneksel hem de yenilikçi yöntemle çözme
- Daha iyi çözümlere götüren çeşitli bakış açılarını netleştiren soruları belirleme ve bunları sorma

---

1.3. İletişim ve iş birliği

1.3.1. Net (Açık) Bir Şekilde İletişim Kurma

- Çeşitli biçim ve bağlamlarda, sözlü, yazılı ve sözel olmayan iletişim becerilerini kullanarak düşüncelerini ifade etme
- Bilgiyi, değerleri, tutumları ve niyetleri anlayarak etkili bir şekilde dinleme
- Bilgilendirmek, eğitmek, motive etmek ve ikna etmek gibi çeşitli amaçlarla iletişim kurma
- Etkilerini ve katkılarını farkında olarak birden çok medya ve teknoloji araçlarında yararlanma
- Çok dilli ortamlar dahil olmak üzere fark ortamlarda etkili iletişim kurma

1.3.2. Diğerleriyle İş Birliği Yapma

- Çeşitli ekiplerle etkili ve saygılı çalışabilme becerisi sergileme
  - Ortak bir amacı gerçekleştirmek için, istekli olma ve esnek davranabilme
  - Her takım üyesi tarafından yapılan her bireysel katkının değerini bilme ve sorumluluğunu paylaşma
-

EK-A: P21 21.yüzyıl Becerileri Öğrenme Çerçevesi Açıklamaları* (devamı)

2. BİLGİ, MEDYA ve TEKNOLOJİ BECERİLERİ

2.1 Bilgi Okuryazarlığı

2.1.1. Bilgiye Ulaşma ve Değerlendirme

- Bilgiye etkin zamanda ve etkili kaynaklardan ulaşma
- Bilgileri eleştirel ve yetkin bir şekilde değerlendirme

2.1.2. Bilgiyi Yönetme ve Kullanma

- Mevcut sorunu çözmek için, bilgiyi doğru ve yaratıcı bir şekilde kullanma
- Çok çeşitli kaynaklardan gelen bilgi akışını kontrol edebilme
- Bilgi erişimini ve kullanımını çevreleyen etik / yasal konular hakkında temel bir anlayışa sahip olma

2.2. Medya Okuryazarlığı

2.2.1. Medyayı Analiz Etme

- Medya mesajlarının hangi amaçlarla, nasıl ve neden oluşturulduğunu anlama
- Bireylerin mesajları farklı şekilde nasıl yorumladığını, değerlerin ce görüş açıları nasıl dahil edildiğini ya da çıkarıldığını ve medyanın inançları ve davranışları nasıl etkileyebileceğini sorgulama
- Medyaya erişimini ve kullanımını çevreleyen etik / yasal konular hakkında temel bir anlayışa sahip olma

2.2.3. Medya Ürünü Üretme

- En uygun medya aracını kullanma ve medya araçlarının özelliklerini ve eğilimlerini bilme
- Çeşitli çok kültürlü ortamlarda en uygun ifadeyi ve yorumu anlama ve kullanma

2.3. Bilgi, İletişim ve Teknoloji Okuryazarlığı

2.3.1. Teknolojiyi Etkili Bir Biçimde Kullanma

- Bir araç olarak, araştırma, düzenleme, değerlendirme ve iletişim kurmak için teknolojiyi kullanma
- Bilgi ekonomisinde başarıyı sağlama amacıyla, dijital teknolojileri, iletişim ve ağ araçlarını ve sosyal medyayı kullanın
- Bilgi teknolojilerinin erişimini ve kullanımını çevreleyen etik / yasal konular hakkında temel bir anlayışa sahip olma

3. YAŞAM ve KARIYER BECERİLERİ

3.1. Esneklik ve Uyum Yeteneği

3.1.1. Değişime Adapte Olma

- Çeşitli rollere, iş sorumluluklara, zaman çizelgelerine ve bağlamlara adapte olma
- Belirsizliklerin olabileceği ve önceliklerin değişebileceği ortamlarda etkili bir şekilde çalışma

3.1.2. Esnek Olma

- Geribildirimleri etkin bir şekilde değerlendirme
- Takdir, gerileme ve eleştirilerle olumlu bir şekilde ilgilenme
- Uzlaşılabilir sonuçlara ulaşmak için, özellikle çok kültürlü ortamlarda çeşitli görüşleri ve inançları anlama, müzakere etme ve dengeleme

3.2. Girişim ve Öz Yönetim

3.2.1. Hedefleri ve Zamanı Yönetme

- Somut ve somut başarı kriterleri ile hedefler belirleme
- Kısa süreli ve uzun süreli hedefleri dengeleme
- Zamandan iyi kullanma ve iş yükünü verimli bir şekilde yönetme

3.2.2. Bağımsız bir Şekilde Çalışma

- Gözden kaçırmadan, görevleri ve sorumlulukları tanımlama, öncelik verme ve tamamlama

3.2.3. Öz Yönetim Sahibi Öğrenenler Olma

- Kendi öğrenme alanlarını keşfetmek ve genişletmek ve alanında uzmanlık kazanmak için temel becerilerin ya da eğitim programının ötesine geçme
- Beceri düzeylerini profesyonel seviyeye yükseltmek için inisiyatif gösterme
- Hayat boyu öğrenme konusunda kararlılığını gösterme

-
- Gelecekteki ilerlemeye ışık tutmak için geçmiş deneyimler üzerine eleştirel düşünme
-

EK-A: P21 21.yüzyıl Becerileri Öğrenme Çerçevesi Açıklamaları* (devamı)

3.3.Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler

3.3.1. Diğerleriyle Etkili Biçimde Etkileşim Kurma

- Ne zaman konuşacağını ve ne zaman dinleyeceğini bilme
- Kendini saygın ve profesyonel bir tavırla ifade etme

3.3.2. Çeşitli Takımlarla Etkili Bir Şekilde Çalışma

- Kültürel farklılıklara saygı duyma ve çeşitli sosyal ve kültürel geçmişleri olan insanlarla etkili biçimde çalışma
  - Farklı fikir ve değerlere açık fikirlilikle cevap verme
  - İşin kalitesini ve yeniliğini arttırmak ve yeni fikirler üretmek için, çeşitli sosyal ve kültürel farklılıklardan yararlanma
-

3.4. Üretim ve Yükümlülük

3.4.1. Projeler Yönetme

- Baskılar ve engellerle karşılaşılrsa bile, hedefler koyma ve onlara ulaşma
- İstenen sonuçlara ulaşmak için, öncelikleri belirleme, plan yapma ve işi yönetme

3.4.2. Sonuçlar Üretme

- Yüksek kalitede ürünler üretirken aşağıdaki yetenekleri de sergileyebilme:
    - Olumlu ve etik bir şekilde çalışma
    - Zamanı ve projeyi etkili bir şekilde yönetme
    - Aynı anda birkaç görevi yerine getirme
    - Dakik ve güvenilir olmakla birlikte, aktif olarak katılım sağlama
    - Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya
    - Takım arkadaşlarıyla etkin bir biçimde iş birliği yapma
    - Takım içi farklılıkları saygıyla karşılama ve takdir etme
    - Çıktılar/sonuçlar için mesuliyet alma
-

3.5. Liderlik ve Sorumluluk

3.5.1. Diğerlerine Rehberlik ve Liderlik Etme

- Hedeflerinize ulaşmak ve çevrenizdekilere liderlik etmek için kişilerarası iletişim yeteneklerini ve problem çözme yeteneklerini kullanma
- Ortak hedefe ulaşmak için başkalarının güçlü yönlerini işe koşma
- Etrafındakilerin ellerinden gelenin en iyisini yapmaları için onları teşvik etme
- Birbiriyle tutarlı ve etik davranışlar sergileme

3.5.2. Diğerlerine Karşı Sorumluluk Sahibi Olma

- Büyük topluluğun ortak faydalarını göz önüne alınarak sorumlu bir şekilde hareket etme
-

*(P21, 2009, s. 9-14)

EK-B: Ankara İlinde Bulunan Devlet ve Vakıf Üniversitelerine Yönelik Bilgiler

Üniversiteler	Türü	Eğitim/Eğitim Bilimleri Fakültesi	Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı	4.sınıf İngilizce öğretmen adayı
Ankara Üniversitesi	Devlet	Var	Var	Aktif öğrenci alımı yok	Yok
Hacettepe Üniversitesi	Devlet	Var	Var	Var	Var
Gazi Üniversitesi	Devlet	Var	Var	Var	Var
ODTÜ	Devlet	Var	Var	Var	Var
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Devlet	Yok	Yok	Yok	Yok
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Devlet	Yok	Yok	Yok	Yok
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet	Yok	Yok	Yok	Yok
Başkent Üniversitesi	Vakıf	Var	Var	Var	Var
Bilkent Üniversitesi	Vakıf	Var	Var	Yok	Yok
TOBB Üniversitesi	Vakıf	Yok	Yok	Yok	Yok
Ufuk Üniversitesi	Vakıf	Var	Var	Var	Yok
Atılım Üniversitesi	Vakıf	Yok	Yok	Yok	Yok
Çankaya Üniversitesi	Vakıf	Yok	Yok	Yok	Yok
Ted Üniversitesi	Vakıf	Var	Var	Var	Yok
Lokman Hekim Üniversitesi	Vakıf	Yok	Yok	Yok	Yok
Türk Hava Kurumu Üniversitesi	Vakıf	Yok	Yok	Yok	Yok

EK-C: AFA Sonrası Belirlenen Faktörlere Göre Madde Dağılım

Faktörler	Maddeler
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	1. Yaratıcı düşünme
	2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme
	3. Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme
	4. Başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme
	5. Eleştirel düşünme
	6. Akıl yürütme
	7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma
	8. Değişime adapte olma
	9. Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üreterek çözme
	10. Bilimsel düşünme
	11. Araştırma
	12. Etkili iletişim
	13. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma
	14. Bilgi okuryazarlığı
	15. Medya okuryazarlığı
	16. Teknoloji okuryazarlığı
Kariyer Becerileri	19.Esnek olma
	18. Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya
	19. Girişimci olma
	29. Üretken olma
	30. Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme
	31. İnisiyatif alma
Yaşam Becerileri	33. Sorumluluk bilinciyle karar alma
	34. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma
	35. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma
	21. Öz düzenleme
	22. Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma
Kültürlerarası Beceriler	23. Zamanı verimli kullanma
	24. Yaşam boyu öğrenme
	25. Öz-yönetimli öğrenme
	17. Farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama
	20. Farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama
	26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma
	27.Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma
	32. Etik çalışma anlayışına sahip

EK-Ç: DFA Sonrası Belirlenen Faktörlere Göre Madde Dağılımı

Faktörler	Maddeler
Öğrenme ve Yenilenme Becerileri	1. Yaratıcı düşünme
	2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme
	3. Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme
	4. Başarısızlıkları öğrenme fırsatı olarak görme
	5. Eleştirel düşünme
	6. Akıl yürütme
	7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma
	8. Değişime adapte olma
	9. Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üretmek için çözümler üretme
	10. Bilimsel düşünme
	11. Araştırma
	12. Etkili iletişim
	13. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma
	14. Bilgi okuryazarlığı
	15. Medya okuryazarlığı
	16. Teknoloji okuryazarlığı
Kariyer Becerileri	18. Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmaya hazırlanma
	19. Girişimci olma
	29. Üretken olma
	30. Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme
	31. İnisiyatif alma
	33. Sorumluluk bilinciyle karar alma
Yaşam Becerileri	34. Hedefler ile ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma
	35. Hedefler ile ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma
	21. Öz düzenleme
	22. Hedeflenen kariyer alan(lar) ile ilgili öngörülerde bulunma
	23. Zamanı verimli kullanma
Kültürlerarası Beceriler	24. Yaşam boyu öğrenme
	25. Öz-yönetimli öğrenme
	17. Farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama
	20. Farklı ortam ve rollerde değişime uyum sağlama
	26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma
27. Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma	
32. Etik çalışma anlayışına sahip olma	

**EK-D: İngilizce Öğretmen Adaylarına Yönelik 21.Yüzyıl Becerileri Formu
(İÖYBF)**

Değerli Öğretmen Adayı,

İngilizce öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerilerine sahip olma düzeylerine ilişkin yeterlilik algıları ve bu becerilerin kazanılmasına verdikleri önem düzeyine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla yürüttüğüm bu çalışmada görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Bu anket formunda toplam üç bölüm vardır. İlk bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm, 21.yüzyıl becerilerine sahip olma yeterlilik düzeyiniz ve bu becerilere sahip olmaya ilişkin verdiğiniz önem düzeyine ilişkin maddelerden oluşmaktadır. Son bölümde ise, 21.yüzyıl becerilerinin eğitim fakültesinde aldığınız derslerde yer verilme durumuna ilişkin maddelere yer verilmiştir. Anketin tamamlanma süresi ortalama 20-30 dakikadır. Anketi cevaplamak kişisel tercihinize bağlı olup zorunlu değildir. Anket formunda yer alan sorulara vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Lütfen anket formuna isminizi yazmayınız. Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Arzu Aydın
Hacettepe Üniversitesi,
Eğitim Programları ve Öğretim A.D.
Yüksek Lisans Öğrencisi
e-posta: arzuucar@karabuk.edu.tr

I.BÖLÜM – KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular yöneltilmiştir.

1. Cinsiyetiniz:	☐ Kız ☐ Erkek
2. Yaşınız:	☐ 21 ve altı ☐ 22 ☐ 23 ☐ 24 ☐ 25 ve üstü
3. Mezun olduğunuz lise türü:	☐ Genel/Temel Lise ☐ Anadolu Lisesi ☐ Anadolu Öğretmen Lisesi ☐ Süper Lise ☐ Fen Lisesi ☐ Mesleki ve Teknik Lise ☐ Anadolu Mesleki ve Teknik Lise ☐ Diğer (Lütfen yazınız) .....
4. Şu anda öğrenim gördüğünüz üniversite:	☐ Gazi Üniversitesi ☐ Hacettepe Üniversitesi ☐ ODTÜ
5. Şu anki genel not ortalamanız:	☐ 4.00-3.50 ☐ 3.49-3.00 ☐ 2.99-2.50 ☐ 2.49-2.00 ☐ 1.99 ve altı
6. Eğitim fakültesinden mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmayı düşünüyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır (yapmayı planladığınız meslek nedir?) .....
7. Sizce “21.yüzyıl İngilizce Öğretmenin” sahip olması gereken beceri veya özellikler nelerdir? Lütfen yazınız.	....

II.BÖLÜM – (A) 21.YÜZYIL BECERİLERİNE SAHİP OLMA ve (B) ÖNEMİ

A – “21.Yüzyıl Becerilerine sahip olma konusunda kendinizi ne düzeyde YETERLİ hissediyorsunuz?”					Bir İngilizce öğretmen adayı olarak	B– “21.Yüzyıl Becerilerine sahip olma konusunda kendinizi ne düzeyde YETERLİ hissediyorsunuz?”				
Çok yetersiz	Yetersiz	Ne yeterli ne	Yeterli	Çok yeterli		Hiç önemli değil	Önemli değil	Kararsızım	Önemli	Çok önemli
					Bu bölümde 21.yüzyıl becerilerine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Sizden beklenen 21.Yüzyıl Becerilerine sahip olma konusunda kendinizi ne düzeyde yeterli hissettiğinizi SOL taraftaki seçenekler, bu becerilere sahip olmanın önemini ise SAĞ tarafta verilen seçenekler arasından sizin için en uygun olanını (X) ile işaretleyerek belirtmenizdir.					
					1. Yaratıcı düşünme					
					2. Yeni/özgün fikirleri somut ve yararlı uygulamalara dönüştürme					
					3. Öğrenme süreçlerinde hedef belirleme					
					4. Başarısızlıkları, öğrenme fırsatı olarak görme					
					5. Eleştirel düşünme					
					6. Akıl yürütme					
					7. Dünyadaki güncel gelişmelerin farkında olma					
					8. Değişime adapte olma					
					9. Problemleri yenilikçi ve özgün stratejiler üretmek çözme					
					10. Bilimsel düşünme					
					11. Araştırma					
					12. Etkili İletişim kurma					
					13. Yaratıcı ve özgün fikirler üretmede iş birliği içinde çalışma					
					14. Bilgi okuryazarlığı					
					15. Medya okuryazarlığı					
					16. Teknoloji okuryazarlığı					
					17. Farklı ortam ve rollerde (aile, iş, sosyal hayat, vb.) değişime uyum sağlama					
					18. Kendini profesyonel bir şekilde tanıtmak					
					19. Esnek olma					
					20. Farklı görüş ve inançlara saygılı olma					
					21. Öz-düzenleme (hedef belirleme ve hedefi gerçekleştirme yolunda ilerleme)					
					22. Hedeflenen kariyer alan(lar)ı ile ilgili öngöründe bulunma					
					23. Zamanı verimli kullanma					
					24. Yaşam boyu öğrenme					
					25. Öz-yönetimli öğrenme (kendi öğrenme ihtiyacını belirleme ve bu ihtiyacın giderilmesi yolunda ilerleme)					
					26. Kültürel ve sosyal açıdan farklılık gösteren kişi/gruplarla etkin çalışma					
					27. Kültürel ve sosyal farklılıklara saygı duyma					
					28. Girişimci olma					
					29. Üretken olma					
					30. Aynı anda birkaç görevi yerine getirebilme					
					31. İnisiyatif alma					
					32. Etik çalışma anlayışına sahip olma					
					33. Sorumluluk bilinciyle karar alma					
					34. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine liderlik yapma					
					35. Hedefe ilerleme sürecinde diğerlerine rehber olma					

III.BÖLÜM – EĞİTİM FAKÜLTESİNDE 21.YÜZYIL BECERİLERİ

1. Genel olarak değerlendirdiğinizde eğitim fakültesinde aldığınız öğretmen eğitiminin size, 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında ne kadar yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

- Çok yetersiz   Yetersiz   Ne yeterli ne yetersiz   Yeterli   Çok yeterli

Aşağıda verilen İngilizce Öğretmenliği lisans programında aldığınız dersleri düşündüğünüzde

ALAN BİLGİSİ DERSLERİ	ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİ	GENEL KÜLTÜR DERSLERİ
<ul style="list-style-type: none"> Bağlamsal Dilbilgisi Sözcük Bilgisi İngiliz Edebiyatı İngilizce Öğretiminde Yaklaşımlar İleri Okuma ve Yazma Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi İkinci Yabancı Dil Türkçe- İngilizce Çeviri Dinleme ve Sesletim Sözlü İletişim Becerileri Dilbilim Anlatım Becerileri Dil Edinimi Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri II Dil Becerilerinin Öğretimi Edebiyat ve Dil Öğretimi	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim Bilimine Giriş Eğitim Psikolojisi Öğretim İlke ve Yöntemleri Özel Öğretim Yöntemleri-I Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Sınıf Yönetimi Ölçme ve Değerlendirme Okul Deneyimi Rehberlik Özel Eğitim Karşılaştırmalı Eğitim Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi Öğretmenlik Uygulaması	<ul style="list-style-type: none"> Türkçe: Yazılı Anlatım Türkçe: Sözlü Anlatım Bilgisayar Etkili İletişim Türk Eğitim Tarihi Bilimsel Araştırma Yöntemleri Drama Topluma Hizmet Uygulamaları Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi

2. ➔ **ALAN BİLGİSİ** derslerinin size, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında ne düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

- Çok yetersiz   Yetersiz   Ne yeterli ne yetersiz   Yeterli   Çok yeterli

3. ➔ **ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ** derslerinin size, 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında ne düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

- Çok yetersiz   Yetersiz   Ne yeterli ne yetersiz   Yeterli   Çok yeterli

4. ➔ **GENEL KÜLTÜR** derslerinin 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında ne düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?

- Çok yetersiz   Yetersiz   Ne yeterli ne yetersiz   Yeterli   Çok yeterli

Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

EK-E: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : 35853172/

433 - 4231

18 Aralık 2017

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 29.11.2017 tarih ve 2434 sayılı yazınız.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Arzu AYDIN'ın Doç. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN danışmanlığında yürüttüğü "Öğretmen Eğitiminde 21. Yüzyıl Becerileri: İngilizce Öğretmen Adaylarının Görüşleri ve Program Yeterliliklerine Yansımaları" başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun 05 Aralık 2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilepinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Rahime M. NOHUTCU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

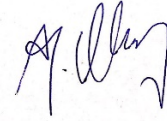
EK-F: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

28/08/2019

Arzu AYDIN

EK-G: Yüksek Lisans Çalışması Orijinallik Raporu

23/08/2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: İngilizce Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Öğretmen Eğitiminde 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
23/08/19	130	222.419	05/07/2019	%17	1162673116

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Arzu AYDIN
Öğrenci No.: N14223752
Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri
Programı: Eğitim Programları ve Öğretim
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Unvan, Ad Soyadı, İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin TAN ŞİŞMAN

EK-H: Thesis Originality Report

23/08/2019

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Educational Sciences

Thesis Title: The Examination of 21st Century Skills in Teacher Education within the Framework of English Pre-Service Teachers' Views

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using Turnitin plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
23/08/19	130	222.419	05/07/2019	%17	1162673116

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Arzu AYDIN
Student No.: N14223752
Department: Institute of Educational Sciences
Program: Curriculum and Instruction
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
Assist. Prof. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN

EK-I: Yayınlanma ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

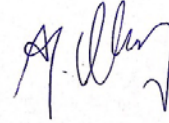
Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezimin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezimin aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- o Teziminle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

28/08/2019

Arzu AYDIN

"*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tez erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tez erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

